OSCE HCNM

ASOCIAŢIA NAŢIONALĂ A TRAINERILOR EUROPENI DIN MOLDOVA

SĂ COMUNICĂM FĂRĂ BARIERE

Spre un învăţământ performant

Materiale didactice
pentru diferite categorii profesionale

Chişinău • 2010

Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova (ANTEM) este o organizație nonguvernamentală, nonprofit, apolitică.

Misiunea ANTEM-ului este facilitarea integrării civice, socio-culturale și profesionale, promovarea toleranței interetnice prin instruire și crearea unui mediu lingvistic favorabil.

Autori:

Recenzenți:

Lucrarea a fost editată în cadrul Programului *Instruirea lingvistică pentru minoritățile naționale din Republica Moldova,* implementat de ANTEM, în parteneriat cu IDIS Viitorul.

Prezenta ediție a apărut grație suportului financiar acordat de Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale OSCE și de Guvernul Irlandei.

ANTEM își rezervă dreptul de autor și în cazul în care editarea materialului didactic se va face în scopuri comerciale.

© ANTEM, 2010
Toate drepturile rezervate

CUPRINS

Prefață 4

LECȚIA 1. **Cum să promovăm politici educaționale** 5
Redactarea unei recenzii

LECȚIA 2. **Cum să consolidăm statutul profesorului** 17
Redactarea unui CV

LECȚIA 3. **Cum să asigurăm o comunicare didactică** 30
Redactarea unui discurs

LECȚIA 4. **Cum să asigurăm parteneriatul *școală – familie – comunitate*** 43
Elaborarea unui acord de parteneriat

LECȚIA 5. **Cum să creăm un mediu favorabil învățării** 55
Redactarea unui raport

LECȚIA 6. **Cum să proiectăm o activitate didactică** 67
Elaborarea unui proiect didactic

LECȚIA 7. **Cum să evaluăm performanțele școlare** 80
Elaborarea unei fișe de evaluare a lecției

LECȚIA 8. **Cum să promovăm creativitatea și valorile moral-estetice** 93
Elaborarea unei dări de seamă

Anexe .....

Materiale de audiere 108

Vocabular 118

Texte suplimentare 121

PREFAȚĂ

Lucrarea de față, fiind a VIII-a, apărută cu genericul ***Să comunicăm fără bariere***, este concepută ca material didactic destinat adulților, alogeni, ce activează în sfera educațională din Republica Moldova.

Este axiomatic faptul că profesorul de astăzi, ca agent al schimbării, ca inginer al educației, nu poate să-și exercite plenar funcțiile fără să-și aprofundeze și să-și perfecționeze abilitățile comunicative specifice domeniului profesat.

Acest instrument de lucru, prevăzut pentru cursurile de studiere a limbii române, îl vizează pe audientul de nivel C_1 – C_2, deci pe utilizatorul experimentat, de competență avansată sau chiar cu „o competență operațională globală".

Axată pe audient, pe nevoile lui profesionale, lucrarea este realizată în consens cu cerințele Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi, în care utilizatorul este considerat, în primul rând, drept actor social, care are de îndeplinit anumite sarcini, într-o serie de circumstanțe, într-un mediu specific, în cadrul unui domeniu particular de activitate. De aici și diversitatea exercițiilor funcțional-comunicative și varietatea diapazonului tematic.

Cele opt teme, selectate în cheia abordărilor moderne, vor plasa audientul în roluri și situații antrenante și interactive, accentul punându-se pe activități de promovare și evaluare, de comunicare didactică eficientă, de stimulare a parteneriatelor – toate acestea întru consolidarea statutului profesorului, promotor al creativității și al valorilor etico-morale.

Lexic specializat, gramatică „ascunsă" într-o gamă bogată de exerciții, situații cu deschidere spre discuții, curiozități și glume, texte pentru audiere de interes profesional – iată doar câteva elemente ce vor asigura succesul beneficiarului.

AUTORII

Lecția 1
CUM SĂ PROMOVĂM POLITICI EDUCAȚIONALE

Adesea în calea celor care vor să învețe
stă autoritatea celor care predau.
Cicero

1. Cu ce asociați noțiunea de *politici educaționale*?

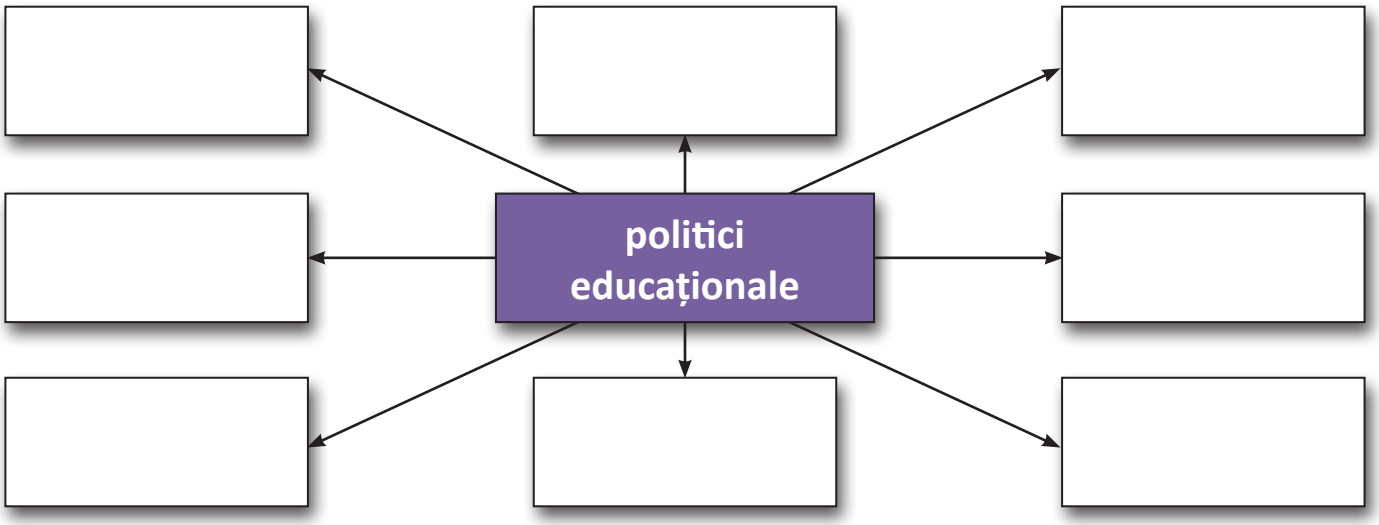

2. Însușiți vocabularul

a absolvi	a absolvi liceul
a aprecia	a aprecia răspunsul
a descoperi	a descoperi ceva nou
a evalua	a evalua activitatea
a invidia	a invidia pe cineva
a îndruma	a îndruma elevii
a se îngrijora	a se îngrijora de situația creată
a (se) înșela	a înșela așteptările
a promova	a promova un examen
a soluționa	a soluționa probleme
convingător	a vorbi convingător
echitate	echitate socială
esență	esența problemei
investigație	tehnici de investigație
înțelepciune	înțelepciunea poporului
pretutindeni	a călători pretutindeni

Expresii și îmbinări:
a da ordine
a fi în stare
a lua decizii
a lua o notă
a urma cursurile de limba română
examen de promovare
în esență

3. Formați cuvinte după modelele propuse.

A. *a învăța – învățare – învățător – învățătoare*

a educa – .....

a conduce – .....

a scrie – .....

a citi – .....

B. *a absolvi – absolvire – absolvent – absolventă*

a studia – .....

a repeta – .....

C. *educator – educatoare – educatori – educatoare*

învățător – .....

director – .....

4. Găsiți cuvintele cu sens apropiat.

a frecventa	a termina
a absolvi	meserie
a munci	a urma, a merge
a evalua	disciplină
a descoperi	neangajat
profesie	a găsi
șomer	a lucra
curs	a aprecia

5. Includeți în enunțuri îmbinările de cuvinte.

a frecventa/a urma cursurile de limba română/.....

a merge la cursuri/ .....

a ocupa un post/.....

a avea o specialitate/.....

a lua o notă/.....

6. Puneți în locul punctelor cuvinte cu sens opus.

Cine gândește *puțin*, se înșală ..... *(Leonardo da Vinci)*

Când citim prea *repede* sau prea ....., nu înțelegem nimic. *(Pascal)*

Cel ce *deschide* o școală, ... o temniță. *(V. Hugo)*

Cine nu știe *să tacă*, acela nu a învățat nici ..... *(Aristotel)*

Omul inteligent judecă cele *noi* după cele ..... *(Sophocles)*

7. Urmați modelul:

specialist *tânăr* – profesoară *tânără* – specialiști *tineri* – profesoare *tinere*

preșcolar – .....

superior – .....

universitar – .....

special – .....

8. Potriviți noțiunile cu definițiile.

curriculum	școală de cultură generală, în care sunt admiși absolvenți ai școlilor generale și unde se predau cunoștințele necesare continuării studiilor în învățământul superior
bacalaureat	ansamblul documentelor oficiale care stabilesc obiectivele, conținuturile, activitățile de învățare și de predare
liceu	examen general pentru absolvenții liceului, a cărui promovare dă dreptul la înscrierea într-o instituție de învățământ superior
licență	titlu obținut la terminarea studiilor superioare prin care se obține dreptul de a exercita profesia corespunzătoare studiilor făcute; examen dat pentru obținerea acestui titlu

9. Lucru în perechi. În baza schemei, vorbiți despre structura sistemului de învățământ din Republica Moldova. Numiți treptele obligatorii ale învățământului.

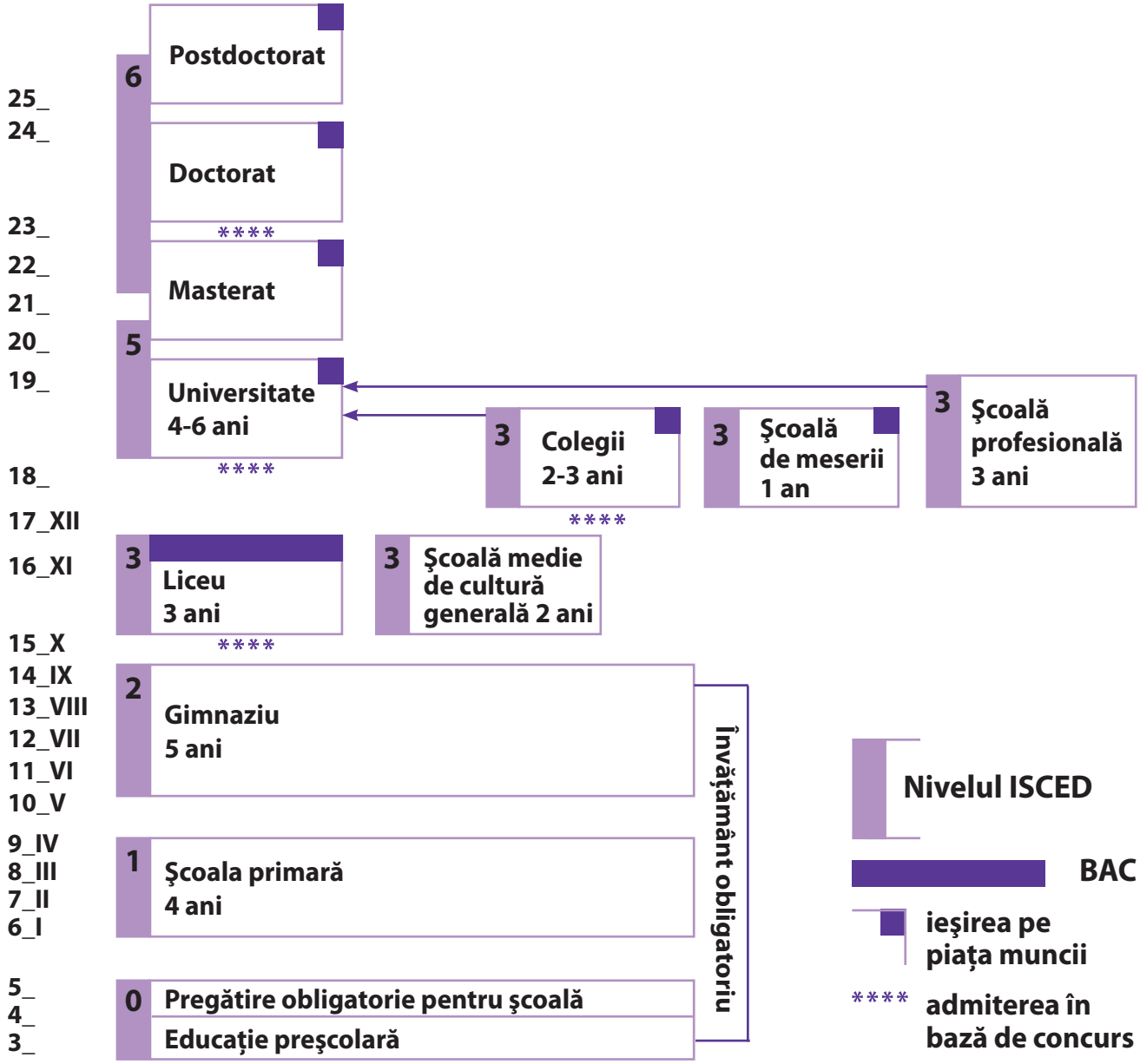

10. Cât durează studiile? Alcătuiți enunțuri.

Model: *Studiile în școala primară durează patru ani. / Durata studiilor în școala primară este de patru ani.*

- gimnaziu – ____ ani.....
- liceu – ____ ani.....
- universitate – ____ ani.....
- masterat – ____ ani.....
- doctorat – ____ ani.....
- postdoctorat – ____ ani.....

11. Există diverse căi pentru a depăşi dificultăţile de instruire. Schimbaţi după model.

A. condiții

Cadrele didactice trebuie:

- (a asigura) *să asigure* valorizarea potențialului fiecărui elev;
- (a folosi) .....metode și mijloace de învățare adecvate;
- (a stimula) .....activitatea elevilor;
- (a consolida) .....motivația și încrederea în forțele proprii;
- (a colabora) .....cu psihologii și părinții;
- (a îndruma) .....nu numai elevul, ci și părintele printr-un dialog permanent;
- (a fi) .....conștient de faptul că diferențele umane sunt normale și învățarea trebuie adaptată necesităților copiilor.

B. îndemnuri

Stimați profesori!

- *Asigurați* valorizarea potențialului fiecărui elev.
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

12. Adevărat sau fals? Motivați.

	A/F
• Școala de meserii oferă doar posibilitatea de a munci.	
• Examenele de promovare se susțin după fiecare nivel, cu excepția educației preșcolare și pregătirea obligatorie pentru școală.	
• Educația între 3 și 18 ani este însoțită de educația specială și facultativă (în afara școlii).	
• Bacalaureatul este examenul dat la absolvirea colegiului.	
• După studiile medii de cultură generală, absolventul se înscrie la facultate.	
• Admiterea la masterat se face în bază de concurs.	

13. Completați cu *ceea* sau *cei*. Exprimați-vă opinia în 4-5 enunțuri.

..... ce avem de învățat să facem, învățăm făcând.

Toți ..... ce știu puțin vor să arate pretutindeni ..... ce știu.

Esența înțelepciunii este să știi ce să faci cu ..... ce cunoști.

..... care sunt stăpâni pe adevăr, n-au de ce se îngrijora că nu vorbesc convingător.

Educația este ..... ce ne rămâne după ce am uitat tot ce-am învățat.

Nu limita instruirea unui copil la ..... ce ai învățat tu, căci el s-a născut în alt timp.

14. Formați îmbinări şi alcătuiți enunțuri.

curriculum – .....
manager – .....
management – .....
design – .....
computer – .....
training – .....
trainer – .....

15. Puneți cuvintele la forma necesară şi alcătuiți enunțuri.

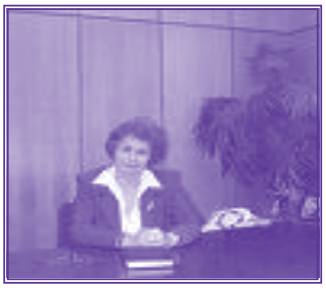	a conduce, a analiza, a lua decizii, a da ordine, a organiza, a soluționa, a evalua, a propune, a invita, a aprecia **A.** *Un manager școlar (ce face?) vorbește convingător.* .... **B.** *Un manager școlar (ce trebuie să facă?) să vorbească convingător.* ....
	a explica, a demonstra, a învăța, a educa, a îndruma, a povesti, a nota, a corecta, a lăuda, a analiza **A.** *Un profesor bun (ce face?)* .... **B.** *Un profesor bun (ce trebuie să facă?)* ....
	a citi, a scrie, a desena, a linia, a compune, a reproduce, a inventa, a (nu) întârzia, a asculta, a alerga **A.** *Un elev bun (ce face?)* .... **B.** *Un elev bun (ce trebuie să facă?)* ....

16. Lucru în echipe. Analizați imaginile. Povestiți despre instituțiile de învățământ, indicând:

- tipul instituției;
- obiectivul ei general;
- caracteristica de vârstă a copiilor;
- structura.

17. Faceți parte din Asociația părinților în liceu. Discutați despre distribuirea banilor colectați, luând în considerare prevederile regulamentelor în vigoare ale Ministerului Educației.

Într-un interviu Ministrul Educației a atenționat: *„acumulările în sprijinul instituțiilor de învățământ urmează să aibă loc în condițiile în care asociațiile părinților vor fi înregistrate oficial de către Ministerul Justiției sau de către organele administrației publice locale. Am solicitat conducerii instituțiilor de învățământ să nu fie implicată în asemenea activități. Acești bani sunt ai părinților deaceea ei trebuie gestionați corect și onorabil. Cel mai important – am solicitat ca acest ajutor să fie unul strict benevol”.*

REPERE: *Îmi dați voie să...; Pot să-mi expun punctul de vedere? În opinia mea...; Pot afirma că...; Sunt de acord...; Se înțelege că...; Eu cred altfel, deoarece...; Mă îndoiesc; Poate că...; Prin urmare...; Am ajuns la concluzia că...*

18. Alcătuiți enunțuri cu perechile de cuvinte:

program / programă .....

.....

oral / orar .....

.....

a evalua / a evolua .....

.....

compliment / complement .....

.....

19. Subliniați varianta corectă.

Doar lui Ghiță, eminentul,
Azi îi fac un *compliment/complement*,
După merit, evident! –
A știut ce-i *complimentul/complementul.*

20. Puneți în locul punctelor prepozițiile necesare și veți descoperi o cerință importantă pe care o înaintează societatea școlii contemporane.

Școala, care ține pasul ..... vremea grăbită, va trebui să-și tatueze ..... frunte cele două cuvinte: *echivalența culturilor*.

Cei mai mulți oameni nu s-au ferit de influențele altora ..... lor. Dimpotrivă: și-au deschis larg ferestrele ca să intre ..... camera lor cât mai mult aer ..... miresme ..... toate vânturile. *(L.Blaga)*

21. Schimbați cuvintele după model și veți afla cum se pot colecta datele privind comportamentul elevilor în școală.

(A colecta) ***Colectarea*** datelor privind comportamentul elevilor se face prin:

- (a examina) ..... fișei de observare a elevului;
- (a urmări) ..... comportamentului la elevi în timpul pauzei;
- (a aplica) ..... unui chestionar și a unui test sociometric;
- (a propune) ..... spre dezbatere în cadrul orei de dirigenție a temei "Violența și riscurile ei";
- (a prezenta) ..... unor teme și dezbateri despre comportamentul în școală.

22. Lucru în echipe. Răspundeți la întrebări și caracterizați formele învățământului din punct de vedere funcțional și structural.

Nivel	**funcție:** - De ce se organizează procesul? - De ce învață elevii?	**structură:** - Cine învață, predă, conduce? - În ce condiții (social-istorice, spațiu) se desfășoară procesul de învățământ? - Ce resurse sunt utilizate? (personal, manuale).
preșcolar		
școlar		
universitar (superior)		
postuniversitar		
învățământ umanist		
învățământ real		
învățământ profesional		
învățământ artistic		
învățământ tehnic		
învățământ sportiv		

23. Astăzi copiatul este numit *un sport* la modă. Puneți în locul punctelor prepozițiile necesare şi veți afla unele cauze ale fenomenului dat.

Fenomenul copiatului nu a fost niciodată atât ..... răspândit ca ..... prezent. Cauzele se găsesc ..... degradarea educației, ... dorința ..... a parveni într-o societate a banului, unde domină *selecția economică*. Sunt situații când chiar elevii ..... clasele primare sunt prinși copiind. Fenomenul ia amploare ..... gimnaziu, se generalizează ..... liceu și se ridică ..... un grad înalt ..... perfecțiune, ... tehnici ..... ultimă oră.

24. Situație de comunicare.

Se știe că, atâta timp cât școlile și dascălii vor fi apreciați în baza notelor elevilor, copiatul va fi acceptat tacit.
Expuneți-vă punctul de vedere, vorbind despre:

- răspândirea copiatului în școli;
- cauzele acestui fenomen;
- atitudinea elevilor, a profesorilor, a părinților cu privire la situația dată;
- impactul acestui fenomen.

REPERE: *Ce credeți despre asta? Considerați că...; Credeți că e posibil...? Îmi place...; Nu-mi place...; Îmi pare bine că...; Îmi pare rău că...; E bine să...; Nu e bine să...; Ca rezultat... .*

25. Care sunt avantajele şi dezavantajele următoarelor forme de lucru cu elevii?

- **Individual**

a) avantaje

.....
.....
.....

b) dezavantaje

.....
.....
.....

- **în grup**

c) avantaje

.....
.....
.....

d) dezavantaje

.....
.....
.....

- **frontal**

e) avantaje

.....
.....
.....

f) dezavantaje

.....
.....
.....

26. Sunteți consilierul ministrului educației. Ce reforme propuneți pentru a optimiza procesul de învățământ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

REPERE: *După părerea mea...; După mine...; Consider că...; Cu siguranță; Cu certitudine; Fără îndoială; În primul rând...; În al doilea rând...; În ultimul rând/În fine...; Vă dau un exemplu...; Așadar; Deci; Prin urmare.*

27. Citiți articolul *O formulă nouă de salarizare*. Ce părere aveți?

În două raioane ale republicii, Căușeni și Râșcani, se implementează un proiect-pilot care propune o nouă modalitate de finanțare a instituțiilor de învățământ. Formula de salarizare prevede ca fiecare unitate de învățământ să aibă bugetul aprobat în funcție de normativul pentru fiecare elev.

Specialiștii consideră că în așa fel va fi o echitate pentru angajații din învățământ, adică instituțiile care au un număr mai mare de elevi vor avea și un buget mai mare și invers. Astfel, va dispărea „invidia", din moment ce în unele școli profesorii lucrează cu 10 elevi și primesc același salariu ca cei care lucrează cu 25, poate avea și cu 30 de elevi în clasă.

REPERE: *După părerea mea...; După mine...; Eu cred că...; Consider că...; În opinia mea...; Pot afirma că...; Ce credeți despre asta? Ce părere aveți dvs.,? Considerați că...; Sunt de aceeași părere cu...; Și eu cred la fel. Am o altă părere.*

28. Citiți textul şi discutați în grup. Ce avem de învățat din această parabolă?

Odată, animalele au hotărât că trebuie să facă ceva pentru a-și pregăti puii pentru viață.

Au adoptat un program de activitate în care au inclus alergarea, cățăratul, înotul și zborul. Pentru a facilita realizarea programului, toate animalele trebuiau să se pregătească la toate cele patru materii.

Rățoiul era excelent la înot, de fapt, mai bun decât instructorul lui, în schimb, la zbor abia lua note de trecere. Dar atât cât știa era suficient pentru cei de la școală, așa că nimeni nu-și făcea griji, cu excepția rățoiului.

Iepurele era primul la orele de alergare, dar a suferit o depresie nervoasă din cauza orelor istovitoare de înot.

Veverița era excelentă la cățărat, până a descoperit ce înseamnă frustrarea la orele de zbor, unde profesorul a pus-o să pornească de la sol în sus, în loc să o pună din vârful copacului în jos. Din cauza suprasolicitării, a făcut o febră musculară, după care a luat un 7 la cățărat și un 6 la alergat.

Vulturul era un copil-problemă, așa că era ținut din scurt. La proba de cățărat îi bătea pe toți ceilalți, dar insista să-și folosească propriul mod de a ajunge în vârful copacului.

Lupii nu au vrut să meargă la școală. Ei și-au dus puii să învețe la bursuc, mai târziu li s-au alăturat urșii și leii pentru a pune bazele unei școli private.

(după George H. Reavis)

29. Schimbați cuvintele după model şi veți afla ce trebuie să conțină o recenzie.

Recenzia este o prezentare succintă a unei opere literare sau științifice, cu unele comentarii și aprecieri critice. De obicei, ea trebuie:

- (a include) *să includă* titlul lucrării (în cazul cărții – editura, anul publicării, numărul de pagini și codul ISBN);
- (a nu depăși) ..... 1500 de cuvinte;
- (a evalua) ..... rolul lucrării în cadrul ramurii/domeniului de cercetare;
- (a arăta) ..... poziția autorului raportată la această problematică;
- (a conține) ..... atitudini în raport cu tezele enunțate și argumentate de autor;
- (a evidenția) ..... punctele tari și cele slabe ale lucrării recenzate;
- (a evalua) ..... critic lucrarea în ansamblu.

30. Schimbați cuvintele după model şi veți stabili pașii preliminari în redactarea unei recenzii.

Model: (A citi) *Citiți* cartea cu atenție.

1. (A nota) ..... eventualele pasaje pe care le veți folosi ca citate.
2. (A înregistra) ..... impresiile pe parcursul lecturii.
3. (A oferi) ..... -vă timp pentru a asimila ceea ce ați citit astfel încât să puteți privi cartea în perspectivă.
4. (A reține) ..... că va trebui să oferiți cititorului recenziei o impresie clară asupra cărții.

31. Studiați modelul unei recenzii. Evidențiați părțile componente.

RECENZIE
Elena Comşulea, Valentina Şerban, Sabina Teiuş
Dicţionar de expresii şi locuţiuni
Chişinău, 1998

Interesul pentru prezenta carte se impune, în primul rând, chiar prin prestigiul numelor celor trei cercetătoare: Elena Comşulea, Valentina Şerban şi Sabina Teiuş, autoare care au semnat împreună şi alte importante opere despre lexicul românesc, printre care şi un valoros şi mult apreciat ***Dicţionar al limbii române. Explicativ. Practic*** (Craiova, 1995). Cercetătoarele ne oferă acum un instrument deosebit de util pentru orice vorbitor, în aceeaşi măsură reprezentativ pentru tezaurul creativ al gândirii şi sensibilităţii poporului român.

În societatea modernă, dicţionarul devine semn al unui nivel de cultură şi ştiinţă, ca un „obiect cultural" integrat în specificul acesteia. Orice dicţionar, dar mai ales unul care pune în lumină imensa bogăţie a expresivităţii limbii române, prin construcţiile cristalizate în expresii şi locuţiuni, este un eveniment cu profunde şi multiple semnificaţii, cu atât mai mult cu cât o astfel de lucrare ştiinţifică lipseşte în momentul de faţă din ofertele pieţei de carte.

Autoarele precizează în ***Prefaţă:*** „ ...am ales ca formă de bază construcţia cea mai uzitată, dar am notat şi cuvintele sinonime, prin ***sau*** şi ***ori*** în paranteze, tocmai pentru a nu simplifica varietatea formelor lexicale" (p. 8). Cele mai elocvente exemple prin care se poate ilustra tehnica descrisă mai sus se găsesc adunate sub cuvinte-titlu, de obicei bogate în sensuri, cum ar fi: ***ureche, vânt, veni, veac*** sau verbul ***a ţine,*** foarte productiv în expresii.

Un merit deosebit al acestei opere lexicografice este acela că înregistrează explicarea unor cuvinte regionale sau învechite, care, probabil, sunt mai puţin cunoscute elevilor.

De asemenea, autoarele au găsit modalitatea judicioasă de a pune în evidenţă acele cuvinte ale limbii române care trăiesc numai în expresii, marcând acest fapt într-o paranteză, după cuvântul-titlu; a se vedea, de exemplu, ***fofârlica, hac, hachiţe, hara-para, leit, lela, mesa, tava, ţuţurug.***

La fel de important ni se pare să reliefăm atenţia pe care autoarele o acordă expresiilor şi locuţiunilor din operele scriitorilor noştri clasici sau din basmele şi poeziile populare, ilustrându-le cu citate.

Se impune observarea unui merit esenţial pentru ţinuta unui dicţionar, şi anume: claritatea şi caracterul accesibil al definiţiilor, mai ales că inventarul de 5000 de construcţii lexicale nu este unul dintre cele reduse. Ordonarea materialului în jurul cuvântului-cheie reliefează complexitatea semantică a acestora, iar indicele care încheie lucrarea facilitează cunoaşterea în amănunt a tuturor cuvintelor care intră în structura construcţiilor expresive. Sunt numai câteva aspecte menţionate în această succintă prezentare, dar sperăm, suficente, pentru ca acest ***Dicţionar de expresii şi locuţiuni*** să se recomande singur atât specialiştilor, cât şi publicului larg.

RODICA MARIAN, Institutul de Lingvistică şi Istorie Literară
«Sextil Puşcariu», Cluj-Napoca

32. Lucru în perechi. Scrieți o recenzie la un manual școlar după care predați.

33. Ştiați că …

- Prima participare a elevilor din Moldova la Olimpiada Internațională de Chimie *D.Mendeleev* datează din anul 1996. Olimpiada respectivă este organizată de către Universitatea *M.Lomonosov* din Moscova, în colaborare cu ministerele de resort ale țărilor participante. În această perioadă tinerii chimiști din țara noastră au cucerit 20 de medalii. În anul 2009 echipa olimpică la chimie a completat palmaresul victoriilor cu 3 medalii de bronz.
- Prima prezență a elevilor din Moldova la Olimpiada Internațională de Matematică a fost atestată în 1993, iar la Olimpiada Balcanică – în 1996. În toți acești ani, echipa olimpică la matematică a cucerit 22 medalii de aur, 48 medalii de argint, 96 medalii de bronz și 24 mențiuni de onoare.

34. Audiați textul *Bun rămas*. Spuneți cum desfășurați ultima lecție de la sfârșit de an școlar.

Lecția 2
CUM SĂ CONSOLIDĂM STATUTUL PROFESORULUI

Profesorul este fabricant de oameni.
El seamănă cu un tâmplar
care ia un lemn murdar din noroi,
îl spală şi face mobilă de lux.
P. Țuțea

1. Examinați imaginile. Caracterizați stilul fiecărui profesor.

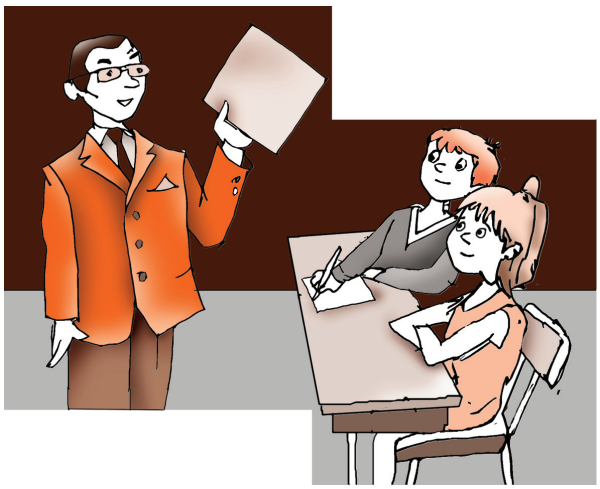

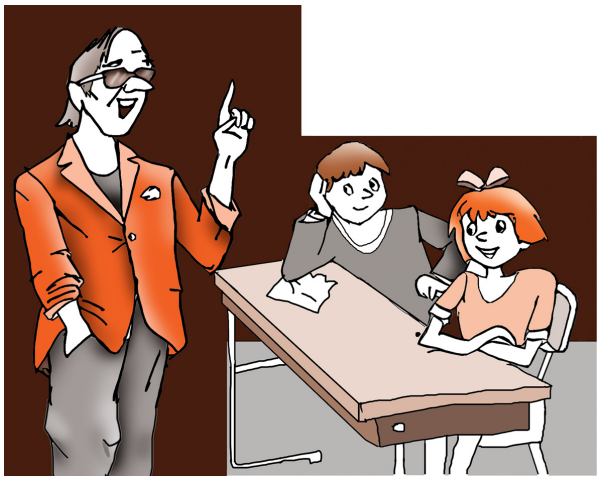

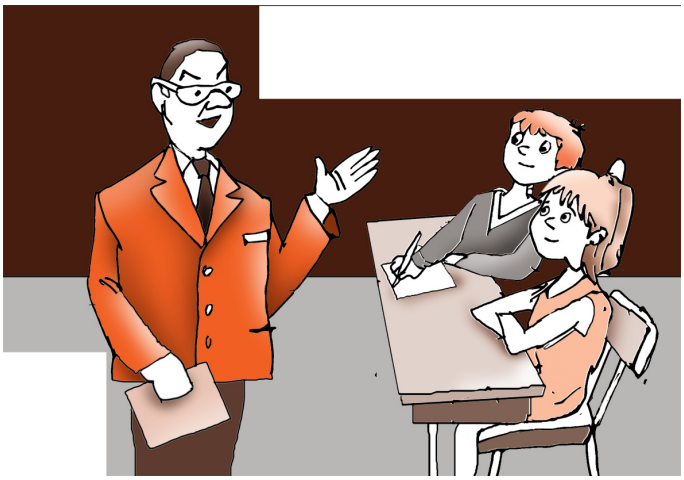

2. Însușiți vocabularul.

a agrea	a-și agrea elevii
a etala	a-și etala capacitățile
abilitate	abilități de comunicare
ambianță	ambianță pedagogică
aptitudine	aptitudini pedagogice
capacitate	capacitatea de a coopera
consecvent	acțiuni consecvente
devotament	devotament față de profesie
integru	om integru (cinstit)
intransigent	profesor intransigent
magic	cuvânt magic
măiestrie	a povesti cu măiestrie
miraculos	atmosferă miraculoasă
pasiune	a lucra cu pasiune
perseverent	licean perseverent
prompt	reacție promptă
responsabil	elev responsabil
semnalment	semnalmente (indicii) ale învingătorului
sacrificiu	a face sacrificii
temeinic	pregătire temeinică
vocație	vocație de pedagog

Expresii și îmbinări:
a-și asuma responsabilitate
a-și lua angajamentul
a fi în competența cuiva
a oferi posibilitate

3. Ce calități trebuie să aibă un tânăr ca să pledeze pentru o facultate de pedagogie? Continuați.

- Să iubească copiii;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

4. Se știe că astăzi rolul profesorului capătă valențe noi. Caracterizați cele două tipuri:

Profesorul de modă veche, tradiționalist

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Profesorul modern

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

5. Discutați în grup. Care este misiunea pedagogului în societatea modernă? Ce înseamnă *profesor maestru*?

REPERE: *a avea un statut cuprinzător: instructor, mediator, moderator, autoritate, protector al celor slabi, consilier și terapeut, manager; a fi un exemplu de conduită morală, a fi un model de succes în viață.*

6. Introduceți în contexte potrivite cuvintele cu sens opus.

competent ≠ incompetent .....

.....

consecvent ≠ inconsecvent .....

.....

decis ≠ indecis .....

.....

eficient ≠ ineficient .....

.....

capabil ≠ incapabil .....

7. Găsiți cuvintele „străine”.

- competent, bun, capabil, cunoscător, dotat, priceput, pregătit, valoros, versat, ignorant, experimentat;
- exigent, pretențios, îngăduitor, riguros, sever;
- consecvent, constant, stabil, fluctuant, statornic, schimbător;
- perseverent, asiduu, conștiincios, indiferent, insistent, silitor, sârguincios, tenace;
- intransigent, decis, dârz, ferm, hotărât, neclintit, statornic, șovăitor.

8. Discutați în grup. Ce înseamnă a fi pedagog: o profesie, ca multe altele, o vocație, măiestrie sau artă. Argumentați.

REPERE: *un om de valoare, a avea har (vocație), menire pentru educație, a fi devotat profesiei, a construi personalități, a sluji cu dăruire, misiune nobilă, un formator de opinie și funcționar în beneficiul public*

9. Vorbiți despre *profesorul ideal*, în baza informației de mai jos. Care este viziunea dvs.?

Profesorul perfect pentru Nicoleta Badea

Din descrierile celor pe care i-am interogat, am aflat că *Profesorul perfect* este un om corect și înțelegător, care știe să se facă înțeles întotdeauna de către elevii săi. *Profesorul perfect* trebuie să fie popular, dar în același timp exigent, să știe când să fie amuzant, dar să impună și limite, deoarece copiii au nevoie de reguli și limite în viața lor.

Ca pedagog desăvârșit, *profesorul perfect* știe ce materiale didactice să folosească și, mai ales, când. El este un om integru, care nu lasă loc pentru semnul întrebării, este un profesor la a cărui materie nu ai nevoie de meditații, deoarece toate temele îți sunt clare din clasă. Temele pe care le predă sunt menite întotdeauna să ajute elevul, nu să îl împovăreze. *Profesorul perfect* este...*perfect*! Și abia aștept să-l găsesc!

10. Ce credeți că este mai important pentru un profesor: *popularitatea în rândul elevilor sau respectul pe care şi-l impune*? Comentați.

.....
.....
.....
.....
.....

11. Ce alte competențe ar trebui să posede un profesor, în afară de *cunoașterea conținutului* lecțiilor pe care le predă? Argumentați.

.....
.....
.....
.....
.....

12. Cum trebuie să fie, în opinia dumneavoastră, un profesor cultivat? Completați.

Profesorul cultivat este un intelectual вуыхм\кжше.

.....
.....
.....
.....
.....

13. Completați după model.

Profesorul psiholog (ce face?)

- (a recunoaște) *recunoaște* în reacțiile elevului dorința de a învăța;
- (a oferi) ..... o instruire care permite reușita;
- (a verifica) ..... ceea ce elevul știe deja;
- (a reacționa) ..... imediat la răspunsul celui care învață;
- (a da) ..... elevului o anumită libertate în organizarea materiei de studiu;
- (a corela) ..... informația nouă cu cea veche;
- (a-l apropia) ..... pe elev de materia de studiu;
- (a-l trata) ..... pe elev ca pe o personalitate.

14. Aduceți argumente PRO sau CONTRA pentru afirmația:

Profesorul, înainte de a fi un specialist al disciplinei sale, va fi un inginer al educației, un tehnician al învățării.

15. Improvizați un dialog cu tema *A fi pedagog nu e numai o profesie, e şi o vocație.*

16. Transformați după model.

Standardele naționale pentru obținerea statutului de profesor calificat în Marea Britanie le pretind profesorilor:

- cunoașterea și înțelegerea temeinică a materiei prevăzute în programele școlare / *să cunoască și să înțeleagă temeinic materia prevăzută în programele școlare;*
- înțelegerea modului în care procesul de învățare este influențat de dezvoltarea fizică și intelectuală a elevilor, de starea lor emoțională și școlară /

.....

.....

- cunoașterea temeinică a metodelor de predare și evaluare /

.....

.....

- stabilirea cu ușurință a obiectivelor predării /

.....

.....

- structurarea lecțiilor în mod clar și conceperea lor pe termen lung, mediu și scurt /

.....

.....

- posedarea tehnicilor de lucru, atât cu clasa, cât și cu grupuri de elevi sau individual/

.....

.....

- identificarea elevilor cu nevoi speciale, dar și a celor capabili de performanțe /

.....

.....

17. Discutați în grup. Ce i se cere unui profesor din Moldova pentru a obține statutul unui profesor calificat.

REPERE: *perfecționarea pregătirii profesionale, elaborarea proiectelor didactice și științifico-didactice, caracter investigațional, aplicativ al proiectelor, sistematizarea experienței, generalizarea unei probleme teoretice, exemple din practica educațională, efectuarea investigațiilor științifice.*

18. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută şi veți afla ce trebuie să știe şi să facă un profesor desăvârşit, în conformitate cu principiile elaborate de către Comisia Națională pentru Standarde profesionale din SUA.

- Profesorii sunt devotați (elevi) *elevilor* și (învățare) ..... lor;
- Profesorii cunosc materia pe care o predau și modalitatea (predare) .....;
- Profesorii sunt responsabili de organizarea și monitorizarea (elevi) .....;
- Profesorii își analizează în mod sistematic despre activitatea (ei) ..... și învață din experiența (colegi) .....;
- Profesorii sunt membri ai (comunități) ..... în care trăiesc.

19. Transformați informația din exercițiul precedent după modelul:

Profesorii trebuie

- *să fie devotați elevilor* și .....
- .....
- .....
- .....
- .....

20. Transformați în sfaturi bune de urmat în predare.

Model: a pleca de la ideea că toți elevii pot învăța / *Plecați de la ideea* .....

- a-și adapta modelul de predare în funcție de particularitățile fiecărui elev/

.....

- a-și trata elevii în mod egal /

.....

- a fi interesați de imaginea elevilor despre ei înșiși /

.....

- a-i motiva pe elevi să învețe /

.....

- a susține aspirațiile și calitățile civice ale elevilor /

.....

- a organiza învățarea în structuri de grup /

.....

- a evalua cu regularitate progresul elevilor /

.....

- a solicita sfatul colegilor /

.....

- a coopera cu părinții /

.....

- a beneficia de resursele comunității /

.....

21. Discutați în grup și completați componentele *competenței profesionale* a cadrelor didactice.

A. Competența de specialitate:

- cunoașterea materiei;
- .....
- .....
- .....
- .....

B. Competența psihologică:

- a comunica ușor cu elevii;
- .....
- .....
- .....
- .....

C. Competență psihosocială și managerială:

- a stabili relații de cooperare;
- .....
- .....
- .....
- .....

22. Lucrați în grup. Argumentați importanța celor patru piloni ai educației, stabiliți de *Consiliul Internațional pentru educație în secolul al XXI-lea:*

- a învăța să știi;
- a învăța să faci;
- a învăța să fii;
- a învăța să trăiești împreună cu alții.

23. Citiți următorul fragment. Caracterizați stilul celor două profesoare, din cele două şcoli, care predau aceeaşi materie.

Odată un băiețel s-a dus la școală.
Era un băiețel chiar foarte mic,
Iar școala era foarte mare.

Într-o dimineață,
Când băiețelul se afla la școală de ceva vreme,
Învățătoarea a spus:

„Astăzi o să facem un desen”.
„Bine!”, s-a gândit băiețelul.
Îi plăcea să deseneze.
Putea să facă tot felul de lucruri:
Lei și tigri,
Pui și vaci,
Trenuri și bărci –
Așa că a scos creioanele colorate
Și a început să deseneze.
Dar învățătoarea a spus:
„Așteptați! Încă nu puteți începe!”
Și a așteptat până când toți erau pregătiți.

„Acum”, a spus învățătoarea,
O să desenăm niște flori”.
„Bun!”, gândi băiețelul,
Lui îi plăcea să facă flori,
Așa că a început să deseneze flori frumoase
Cu creioane roz, portocaliu și albastru.

Dar învățătoarea a spus,
„Așteptați! O să vă arăt eu cum”.
Și a desenat o floare pe tablă.
Era o floare roșie cu tulpină verde.
„Gata”, a spus învățătoarea,
Acum puteți începe”.

Băiețelul s-a uitat la floarea învățătoarei,
Apoi s-a uitat la floarea sa.
Îi plăcea mai mult a lui,
Dar n-a spus nimănui,
A întors foaia pe partea cealaltă
Și a făcut o floare ca a învățătoarei lui.
Era roșie, cu tulpină verde [...]

Foarte curând
Băiețelul a învățat să aștepte
Și să privească,
Și să facă lucruri ca ale învățătoarei lui.
Foarte curând,
Nu mai făcea niciun lucru așa cum îi plăcea lui.
Apoi s-a întâmplat
Că familia lui s-a mutat în altă casă,
Într-un alt oraș,
Iar băiețelul
Trebuia să meargă la altă școală [...]

Chiar în prima zi
Profesoara a spus:
„Astăzi o să facem un desen”.

„Bine!”, s-a gândit băiețelul,
Și aștepta ca învățătoarea
Să-i spună ce să facă.
Dar învățătoarea nu i-a spus nimic.
Se plimba încet printre elevi.

Când a ajuns lângă el,
I-a spus: „Nu vrei să faci un desen?”
„Ba da!”, a spus băiețelul.
„Ce o să desenăm?”
„Nu știu până când nu o să-l faceți”, a spus învățătoarea.
„Cum o să-l fac?” a întrebat băiețelul.
„Oricum îți va plăcea ție”, a spus învățătoarea.
„Și cu ce culoare vreau?” a întrebat băiețelul.
„Cu orice culoare”, a spus profesoara,
Dacă toată lumea ar face același desen,
Și ar folosi aceleași culori,
Cum aș mai ști cine l-a făcut,
Și cui aparține?”
„Nu știu”, a spus băiețelul.
Și a început să deseneze flori
Roșii, portocalii și albastre.

Îi plăcea noua lui școală ...

Helen E. Buckley

24. Potriviți descrierile de mai jos cu următoarele noțiuni: *alternative pedagogice, ambianță educațională, aptitudine pedagogică, artă pedagogică, câmp pedagogic*.

- ..... reprezintă contextul psihosocial extern în care are loc activitatea pedagogică/acțiunea educațională.
- ..... reprezintă o capacitate generală a educatorului de valorificare promptă a principiilor și tehnicilor de proiectare și realizare a activității de *formare-dezvoltare* permanentă a personalității elevului în condiții și situații noi.
- ..... reprezintă acele variante de organizare școlară care oferă diferite soluții de schimbare a principiilor, a normelor oficiale aplicate într-o anumită epocă sau într-un anumit context.
- ..... reprezintă un ansamblu de *calități psihosociale* necesare pentru proiectarea activităților, în diferite medii instituționale, care au ca finalitate *formarea-dezvoltarea* permanentă a personalității umane.
- ..... reprezintă climatul psihosocial în care are loc activitatea/acțiunea pedagogică.

25. Citiți informația din exercițiul precedent. Care este *ambianța educațională* în instituția dvs.? Ce *aptitudini pedagogice* posedă colegii dvs.?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

26. Pentru a afla informații utile despre *strategia pedagogică*, puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută.

Strategia pedagogică reprezintă o manieră de abordare a (educație) *educației* necesară pentru realizarea (un scop) ……. specific, prin traducerea în practică a (principii) ……. generale de proiectare a (activitate) ……. de *formare-dezvoltare* permanentă a (personalitate) ……. și a (metode) ……. de instruire integrate optim la nivelul (un discurs) ……. didactic eficient.

Identificarea (strategii) ……. didactice optime rămâne o problemă didactică deschisă la nivelul (cercetări) ……. pedagogice angajate în contextul (politici) ……. educaționale reformatoare.

27. Lucru în grup. Cum lăudați copiii?

După un lucru îndeplinit:

.....

.....

.....

.....

Pentru a evidenția talentele:

.....

.....

.....

.....

Pentru a marca trăsăturile pozitive de caracter:

.....

.....

.....

.....

28. Se ştie că unii elevi nu agreează o disciplină din cauza manifestărilor personale şi didactice ale profesorului. Ce soluții propuneți?

.....

.....

.....

.....

.....

29. Citiți în ziar mărturisirile unei foste eleve cu titlul *Nu mai vreau să fiu profesor*. Ce-i răspundeți?

.....

.....

.....

.....

.....

30. Alcătuiți un dialog despre rolurile noi ale profesorului în lumea contemporană.

REPERE: *creator de situații de învățare; mediator în procesul cunoașterii (consiliere); agent al schimbării; luarea deciziilor în politica educațională.*

31. Comentați în câte 5-6 enunțuri.

- Când primul profesor pe care-l are un copil sau chiar un adult este slab pregătit și prea puțin motivat, înseși temeiurile pe care va fi clădită educația viitoare vor fi șubrede. *J. Delors*
- Nu este o artă mai valoroasă ca cea a educației.
- Apropierea cu multă atenție, grijă, spiritualitate și dragoste de sufletul, inima și mintea copilului este misiunea pedagogului.

32. Curriculum vitae (CV) este documentul identitar-cheie din mapa de prezentare personală. Când este necesar un CV? Completați.

- la angajare;
- la avansare în funcție sau grad;
- .....
- .....
- .....

33. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută şi veți obține câteva reguli acceptate la redactarea CV. Nu există o formulă magică şi nici o rețetă unică, miraculoasă şi standardizată de redactare a unui CV.

- Imprimarea CV este (îngrijit) ……, pe o coală (alb) …… sau (colorat) …… A4, cu o încadrare (corect) …… în pagină;
- începe cu numele și coordonatele (personal) ……, (plasat) …… în capul (prima) …… pagini;
- descrie postul (căutat) ……și obiectivul pentru care candidatul se consideră (abilitat, calificat) ……;
- evită, de regulă, mențiunea pretențiilor (salarial)……;
- este necesar să conțină informații (corect) ……, mai curând să evite mențiuni (incorect) ……, dacă acestea pot fi ușor (verificat) ……;
- menționează posturile (ocupat) …… anterior și realizările (obținut) …… măcar selectiv;
- etalează fără (fals) …… modestie realizările (semnificativ) ……;
- oferă unele informații despre pasiuni (extraprofesional) ……;
- evită informațiile de natură (religios) …… și (politic) ……;
- în cazul cercetătorilor, universitarilor, profesorilor, ziariștilor și artiștilor, CV-ul etalează lucrări (publicat) ……, opere de artă și alte lucrări (excepțional);
- când totul este gata, ai grijă să semnezi formularul, în colțul din dreapta, jos.

34. Restabiliți ordinea casetelor şi a rubricilor din structura-cadru a unui CV.

Stagii practice	1 .....
Brevete/certificări/autorizări	2 .....
Limbile străine cunoscute	3 .....
Postul căutat	4 .....
Onoruri	5 .....
Abilități	6 .....
Diverse	7 .....
Date personale	8 .....
Referințe	9 .....
Experiența profesională	10 .....
Lucrări publicate	11 .....
Studii/Formarea profesională	12 .....
Pasiuni (hobby-uri)	13 .....

Notă: Unele dintre aceste casete sunt opționale

35. Redactați un CV pe care să-l depuneți la Comisia de concurs pentru elaborarea manualelor la disciplina pe care o predați.

CURRICULUM VITAE

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

36. Continuați proverbele şi cugetările.

Repere: tine, râzi, prunele, n-ai râs, oamenilor, soare, spune

- Învață să plângi și vei ști să ..... .
- Nu râde de alții, uita-te la ..... .
- Cu râsul și cu glumele, se culeg toamna ..... .
- Cea mai pierdută dintre zile este aceea în care ..... .
- În veselie îți strălucesc însușirile ca frumusețea naturii în ..... *N. Iorga*
- Râsul e ca soarele, alungă iarna de pe chipul..... . *N. Iorga*
- Soarta unei glume depinde de urechea care o aude, de limba care o ..... . *W. Shakespeare*

37. Propuneți răspunsuri serioase la întrebări haioase.

- De ce când cineva intră într-o cameră, se uită mai întâi într-o parte și apoi în cealaltă?
- Câte ouă poate mânca cineva pe nemâncate?
- De ce roade câinele osul?
- Cu ce se aseamănă mai mult o jumătate de măr?
- Ce rău nu se poate întâmpla niciodată pe pământ?
- Ce sticle nu pot fi umplute cu lapte?

38. Zâmbiți!

Transformați mini-dialogurile în vorbire indirectă.

– Ce trebuie să știe un copil de vârsta preșcolară?
– Nu mare lucru, mămico. Să cânte la vioară, să facă balet, să patineze și să vorbească 2-3 limbi străine.

* * *

– În fiecare zi întârzii la școală. Tu n-ai acasă un deșteptător?
– Am, domnule profesor, numai că ceasul meu sună, de regulă, când dorm.

* * *

– De ce ai ieșit din casă? Întreabă supărată mama.
– Mi-a spus doamna învățătoare să învăț o poezie pe dinafară.

39. Fiți inventivi. Găsiți rime potrivite.

Unui școlar superstițios

Nu te mai încrede-n stele
Că-s departe, reci și .....
Te încrede în lectură,
Dacă vrei să ai ..... .

Unor eleve campioane la sărituri

Ele și la-nvățătură
Au făcut o săritură
De sportive emerite,
Căci învață pe .....

Unui hippy

Murdar, cu plete și bărbuță,
Adeptul unei ere noi,
Nu mai coboară din maimuță
Ci face drumul .....

Unui somnoros

Dimineața sora-l scoală:
– Scoală, Dan, și hai la .....,
Iar la prânz auzi în clasă:
– Scoală, Dan, și hai .....!

40. Audiați un fragment în care lingvistul român, academicianul Marius Sala, își evocă profesorul de matematică. Ce înseamnă a fi un profesor pasionat? E valabilă această caracteristică și pentru modernitate?

Lecția 3
CUM SĂ ASIGURĂM O COMUNICARE DIDACTICĂ EFICIENTĂ

Este o greşeală să crezi că noi ascultăm numai cu urechile. Este mult mai important să asculți cu mintea, cu ochii, cu trupul şi cu inima. Până nu vrei să-l înțelegi cu adevărat pe cel cu care vorbeşti, nu vei fi niciodată în stare să asculți.

Mark Herndon

1. Ce presupune fiecare funcție a comunicării didactice?

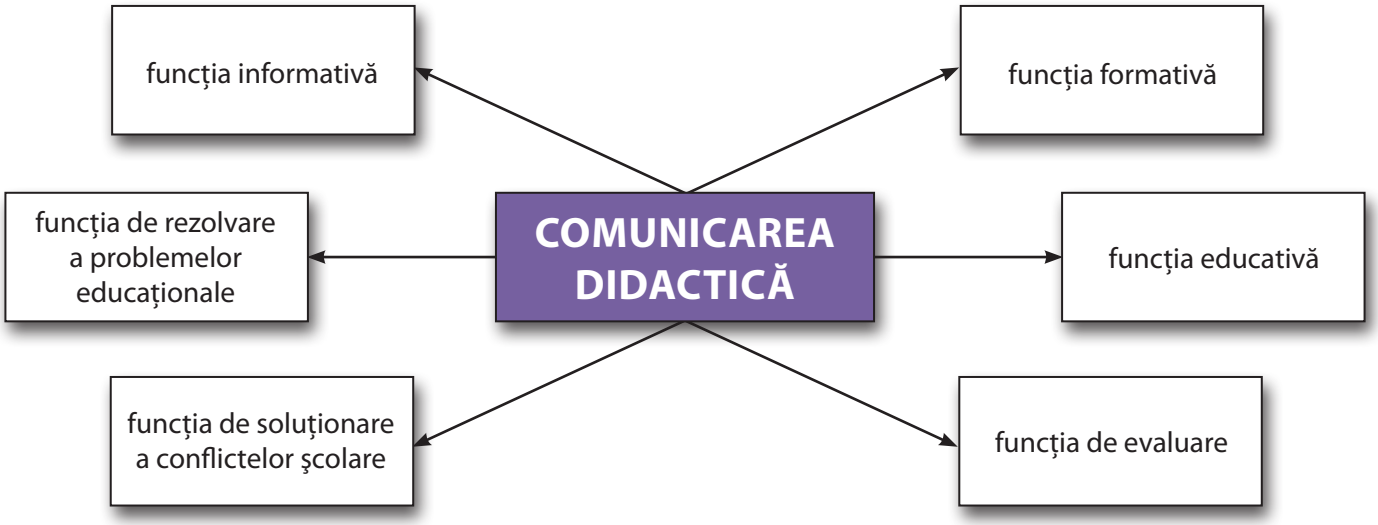

2. Însuşiți vocabularul.

a aplana	a aplana un conflict
a distorsiona	a distorsiona un mesaj
a escalada	a escalada un conflict
a însuma	a însuma conținuturi
a relaționa	a relaționa activ
competență	competență comunicativă
emițător	emițător competent
interacțiune	interacțiunea profesor-elev
receptor	receptor interesat
instructiv	proces instructiv
nonverbal	comunicare nonverbală
paraverbal	comunicare paraverbală
relevant	conținut relevant

Expresii şi îmbinări:
a face față
proces de predare-învățare
activitatea instructiv-educativă

3. Alcătuiți enunțuri.

comunicare .....
.....
pedagog .....
.....
mesaj .....
.....
verbal .....
.....
nonverbal .....
.....
paraverbal .....
.....

4. Potriviți noțiunile din coloana A cu explicațiile din coloana B.

A	B
educație	transmiterea în mod sistematic a cunoștințelor unei discipline (în cadrul unei instituții de învățământ);
conținut	care instruiește; plin de învățăminte, de informații utile;
instructiv	tablă de materii a unei discipline, sumar;
lecție	cel care învață într-o școală, care urmează o formă de învățământ mediu sau elementar;
empatie	interpretare a eului altora după propriul nostru eu;
elev	formă de bază a activității instructiv-educative din școală, prin care se transmit elevilor anumite cunoștințe într-o unitate de timp;
predare	influențare sistematică și conștientă a dezvoltării facultăților intelectuale, morale și fizice ale copiilor și tineretului.

5. Găsiți un cuvânt reprezentativ pentru personalitatea dvs. sau a colegului dvs. și argumentați succint opțiunea.

6. În ce constă conceptul de *comunicare didactică*? Alegeți o variantă și exprimați-vă părerea în 4-5 enunțuri.

Comunicarea didactică este:

- baza procesului de predare-învățare a cunoștințelor;
- formă de interacțiune profesor-elev, prin care profesorul transmite mesajul său didactic, în procesul de predare – învățare – evaluare;
- realizarea obiectivelor-cadru și a obiectivelor de referință din programele școlare;
- un proces psihosocial de influențare prin limbaje specifice a atitudinilor, comportamentelor și a convingerilor.

7. Prin ce se caracterizează comunicarea didactică? Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută.

Comunicarea (didactic) …….. are mai multe caracteristici, care o deosebesc de alte forme ale comunicării (interuman) ……... Se desfășoară între doi sau mai mulți agenți: profesor și elevi, având ca scop comun instruirea acestora, folosind comunicarea (verbal) …….., (scris) …….., (nonverbal) …….., (paraverbal) …….. și (vizual) ……., dar mai ales forma (combinat) ……... Mesajul didactic este conceput, selecționat, organizat și structurat logic de către profesor, pe baza unor obiective (didactic) …….. (precis) …….., (prevăzut) …….. în programele (școlar) ……... . Stilul (didactic) …….. al comunicării este determinat de concepția (didactic) …….. a profesorului și de structura lui (psihic)……. . Mesajul (didactic) ……. are o dimensiune (explicativ-demonstrativ) …….. și este transmis elevilor folosind strategii (didactic) …….. (adecvat) …….. dezvoltării (intelectual) …….. a acestora și nivelului de cunoștințe pentru a fi înțeles de elevi. Comunicarea se reglează și se autoreglează cu ajutorul unor retroacțiuni, înlocuind blocajele care pot apărea pe parcurs.

8. Cum trebuie să fie o comunicare didactică expresivă? Completați.

O comunicare didactică expresivă se manifestă prin

- ținuta fizică a profesorului;
- strălucirea privirii;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

9. Discutați în grup. Cum să perfecționăm comunicarea didactică? Completați.

Pentru perfecționarea comunicării didactice, este necesară cunoașterea și respectarea unor reguli de către profesori, între care menționăm:

- vorbirea corectă, deschisă și directă, care previne sau reduce distorsiunea mesajelor;
- încurajarea feedback-ului din partea elevilor pentru a cunoaște în ce măsură mesajele transmise au fost corect recepționate și înțelese;
- ascultarea atentă, răbdătoare și încurajatoare a mesajelor elevilor, concomitent cu efortul de a înțelege exact sensul acestor mesaje;
- .....
  .....
- .....
  .....
- .....
  .....

10. Transformați cerințele ce dezvoltă comunicarea didactică (A) în îndemnuri (B).

A. *Un profesor bun trebuie*

- să-i lase pe elevi să vorbească, să nu-i întrerupă, să nu le ofere sugestii, să nu le vorbească despre sentimente sau probleme similare din experiența proprie;
- să prindă ideea principală și să se pună în situația celuilalt;
- să se angajeze în înțelegerea celui care vorbește;
- să pună întrebări pentru a putea înțelege mai bine: *spui că...?, vrei să spui că...?*;
- să verifice dacă a înțeles și să revadă cele mai importante gânduri și sentimente ale celui cu care a vorbit, fără a fi de acord sau a dezaproba;
- să fie "deschizător de uși" și să facă invitații simple la discuții;
- să stabilească un contact vizual confortabil și constant, fără a încrucișa brațele;

B. *Dragi profesori!*

- Lăsați-i pe elevi să vorbească, nu-i întrerupeți!
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

11. Care sunt cei mai apreciați profesori? Completați.

În comunicarea …….. profesorul trebuie să-i facă pe elevi să simtă că are o ……. în această direcție, că este un partener de încredere, care dorește un dialog ……... Competența de …….. se va manifesta și prin capacitatea de ascultare a elevilor. Cei mai apreciați ……. sunt cei care permit libertatea de ……. a elevilor, care nu-i fac nici să se simtă judecați, nici ……., nici sfătuiți, ci cei care le oferă sentimentul de …….. și libertatea comunicării.

REPERE: *vocație, didactic, siguranță, comunicare, autentic, exprimare, profesor, manipulat.*

12. Care sunt trăsăturile necesare pentru profesor în procesul comunicării didactice? Dar pentru elev? Enumerați-le.

a) Profesor

b) Elev

13. Cum înțelegeți noțiunea de comunicare didactică eficientă? Propuneți viziuni proprii.

Comunicarea didactică eficientă trebuie să întrunească anumite condiții:

- conținut relevant al mesajelor;
- argumentare logică, exemple riguros selectate, limbaj corect;
- stil incitant, stimulator, antrenant, atrăgător al exprimării verbale, pentru a crea o ambianță favorabilă comunicării;
- empatie pentru a putea imprima circulației informaționale sensul dorit;
- .....
- .....
- .....
- .....

14. Care sunt punctele tari şi punctele slabe ale comunicării didactice? Completați tabelul.

Puncte tari	Puncte slabe
a. trecerea unei informații de la o persoană la altă persoană;	a. nivel diferit de cunoaștere a materiei curriculare;
b.	b. .....
c.	c. .....
d.	d. .....

15. Lucrați în grup. Care aspecte vă par acceptabile? Dar care nu? Argumentați.

Pentru a realiza o comunicare didactică eficientă trebuie:

- să asculți, adică să ții cont de părerea și interesele celorlalți;
- să observi, adică să te intereseze ceea ce se întâmplă în cadrul situației de comunicare și să înțelegi starea receptorilor;
- să analizezi și să cunoști situația receptorilor;
- să te exprimi, adică să-ți expui punctele de vedere și sentimentele vizavi de obiectul comunicării;
- să controlezi, adică să urmărești calitatea și eficiența comunicării.

16. Feedback-ul este o parte componentă a comunicării didactice. Completați după model.

Feedback-ul îndeplinește funcții deosebit de importante, precum:

- (a cunoaște) *cunoașterea* elevilor;
- (a consolida) ..... relațiilor;
- (a semnala) ....., (a identifica) ..... erorilor și (a depăși) ..... lor;
- (a diagnostica) ..... dificultăților;
- (a ameliora) ..... și (a inova) ..... didactică;
- (a stimula) ....., (a motiva) ..... învățării la elevi.

17. Completați lista avantajelor feedback-ului.

- un climat lejer și confortabil de manifestare și relaționare în clasă;
- afișarea interesului pentru ceea ce spun elevii;
- promovarea unui autentic dialog și a dezbaterilor cu elevii;
- solicitarea expresă de păreri, opinii personale de la elevi;
- .....
- .....
- .....
- .....

18. Sunt diferite modalități de realizare a feedback-ului. Găsiți sinonimele cuvintelor evidențiate.

REPERE: *rezultate, a se referi, izvor, soluționare, constructiv, a efectua, concret, a propune, a redresa, simțământ, a evalua, a exclude.*

Lauda înseamnă *aprecierea* și încurajarea elevilor, stimularea acestora spre noi *performanțe*, mai valoroase; atribuie succesul capacităților elevului și a efortului depus de acesta.

Critica *vizează* evidențierea greșelilor, lipsurilor, arătând *cauzele* și indicând mijloacele de *remediere*, de îndreptare. Pentru a fi *eficientă*, critica trebuie să respecte câteva condiții:

- să fie *realizată* într-un loc privat, "între patru ochi";
- să fie bazată pe fapte *reale*, iar elevului să i se spună unde a greșit;
- să *sugereze* posibilități de *îmbunătățire* a situației;
- să-i lase elevului posibilitatea de a-și exprima *sentimentele*, atitudinile;
- *să evite* tonul ridicat, sarcasmul și etichetările verbale.

19. Lucru în grup. Identificați modalitățile de evitare a blocajelor de comunicare.

Blocajele de comunicare se produc atunci când:	*Modalități de evitare:*
• profesorul nu stăpânește conținutul materialului didactic transmis;	• profesorul trebuie să se instruiască permanent pentru a cunoaște foarte bine materia;
• mesajul nu este expus clar, inteligibil și sistematizat;	• ....
• emițătorul vorbește prea încet, prea tare sau prea repede;	• ....
• profesorul nu sincronizează diferitele tipuri de comunicare (verbală, paraverbală, nonverbală, vizuală etc.);	• ....
• mesajul didactic este prea cunoscut sau prea abstract și nu trezește interes, producând plictiseală;	• ....
• elevii nu sunt angajați în comunicare prin dialog sau prin întrebări;	• ....
• elevii nu au cunoștințele necesare pentru a înțelege mesajul didactic sau acestea nu au fost fixate temeinic.	• ....

20. Exprimați-vă părerea în 4-5 enunțuri.

- Școala cea bună e aceea în care și elevul îl învață pe profesor. *N. Iorga*
- Școala cea mai bună e aceea în care vezi alături de tine suflete care-ți sunt ca frații și ca surorile. *N.Iorga*
- Nu zidurile fac o școală, ci spiritul ce domnește într-însa. *Ferdinand I*
- Menirea firească a școlii nu este să dea învățătură, ci să deștepte valorile intelectuale în inima copilului, necesitatea de a învăța toată viața. *I. Slavici*

21. Lucrul în perechi. Improvizați un dialog, pornind de la ideea:
Caracterul unei şcoli bune e ca elevul să învețe în ea mai mult decât i se predă, mai mult decât ştie însuşi profesorul. (*M.Eminescu*)

22. Conflictul este o realitate firească a vieții cotidiene şi se manifestă sub diverse forme. Urmați modelul.

- *Neînțelegerea ține de apariția diferențelor între membrii grupului școlar, iar cauzele pot fi legate de interese personale, opinii, interpretări diferite.*
- Cearta .....
  .....
- Dezacordul .....
  .....
- Confruntarea .....
  .....
- Antagonismul .....
  .....
- Ciocnirea de interese .....
  .....

23. Lucrați în grup. Discutați despre sursele conflictelor şcolare, care reies din:

- Necesitățile fundamentale ale omului: libertatea, afirmarea, succesul, cunoașterea, acțiunea;
- valorile morale, sociale, profesionale: profesorul și elevul aparțin unor timpuri vechi și noi; au credințe, valori culturale diferite;
- percepțiile asupra realității: învățătorul și elevul văd diferit un anumit lucru sau gândesc diferit despre el;
- resursele individuale: timp, disponibilitate, acces la internet etc.
- nevoile psihologice: respectul de sine, stabilitatea intrapsihică (calmul interior), buna înțelegere, afecțiunea, fericirea.

24. Caracterizați următoarele tipuri de conflicte.

Conflictul cu noi înşine .....

cu familia .....

cu prietenii .....

cu colegii .....

cu partenerul educațional .....

25. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută de context.

Începutul unui conflict în școală (a ține) *ține* de apariția diferențelor între profesor și elev. Cauzele (a putea) …….. fi legate de interese personale, opinii diferite, motive minore în raport cu scopul general al instituției de învățământ. (a urma) …… confruntarea, când (a se manifesta) …….. acțiuni ce (a susține) …….. părerile, cerințele sau convingerile fiecărei părți. (a fi) …….. momentul în care conflictul (a se putea) …… stinge sau (a putea) …… continua cu apariția justificărilor ce (a susține) …… diferențele. Tensiunea (a crește) …….., manifestările emoționale (a lua) …….. locul celor raționale.

(a se intensifica) ……. reproșurile și disputele, astfel fiind greu să separi părțile angajate în conflict. (a se trece) …….. la etapa autodefensivă – lipsa de încredere a unuia în celălalt – și (a apărea) …….. neînțelegerea, precum și reciprocitatea negativă și distructivă.

(a începe) …….. negocierea, adică (a se trece) …….. de la tensiune, lipsă de logică la o discuție normală dintre părți aflate în conflict. (a apărea) ……. momentul de construire a încrederii: promisiuni, comunicare între părți, deschidere, respect reciproc. (a putea) …….. interveni mediatorul, ca "a treia parte" neutră, imparțială și obiectivă. (a fi) ……. momentul negocierilor și conflictul (a se stinge) …….

26. Discutați în grup despre rolul profesorului în aplanarea conflictului.

REPERE: a se informa la timp, a acționa prompt, a identifica sursele conflictului, a stabili strategia de dezamorsare a conflictului, a normaliza climatul didactic.

27. Profesorul este cheia strategică de rezolvare a conflictelor. Urmați modelul.

Profesorul

- (a formula) *formulează* așteptări maxime în raport cu elevii;
- (a oferi) ..... prin exemplul propriu, un model de comportament;
- (a stabili) ..... o atmosferă pozitivă, de empatie, pentru fiecare elev;
- (a implica) ..... în mod activ toți elevii în lecție;
- (a releva) ..... foarte clar că merită să învețe și de ce;
- (a cultiva) ..... încrederea în sine a elevilor;
- (a utiliza) ..... interesele și cunoștințele anterioare ale elevilor;
- (a promova) ..... elevii indiferent de rezultate;
- (a utiliza) ..... întâlnirile și discuțiile de tipul "față în față",
- (a reduce) ..... anxietatea elevilor.

28. Pentru a minimaliza efectele negative ale situațiilor conflictuale, este necesară respectarea unor principii. De ce? Completați.

- Menține comunicarea cu cei cu care pari să te afli în conflict, *pentru că /deoarece/fiindcă* .....
- Abține-te de la discuții despre alții în absența lor, ...
- Inițiază acțiuni la care să participe persoanele implicate, ...
- Evită toate fenomenele de tipul "eu câștig – tu pierzi", ...
- Asigură-te că știi să recunoști rezultatele și nu lingușeala, ...

29. Conflictele dintre copii şi părinți depind de mulți factori. Completați.

Când are loc un conflict, ambele părți poartă vina care provine din:

- afirmații categorice;
- exagerarea sau diminuarea faptelor;
- gândirea de tipul *totul sau nimic*;
- saltul direct la concluzii;
- desconsiderarea viziunilor;
- .....
- .....
- .....

30. Situație de comunicare. Sunteți părinte, iar copilul dvs. ore întregi stă în fața calculatorului în detrimentul învățăturii. Discutați cu el şi convingeți-l că învățătura constituie baza pentru viitorul lui.

REPERE: *a-și crea viitorul, a avea o bază pentru o profesie, a se realiza ca specialist, a deveni o personalitate, a sluji comunității, a obține succese pentru a se afirma în viață*

31. Citiți recomandările de mai jos şi propuneți alte reguli.

Pentru a asigura reușita negocierilor, părțile trebuie să respecte următoarele reguli:

- să discute cât se poate de deschis despre adevăratele probleme care le preocupă;
- să prezinte deschis scopurile, punctele de vedere și sentimentele;
- să asculte reciproc punctele de vedere și să caute să le înțeleagă;
- să evite să atace sau să se retragă;
- .....
- .....

32. Discursul este o expunere făcută în fața unei adunări. Când se ține un discurs? Completați.

a) la începutul anului școlar;
b) la decernarea unor premii;
c) .....
d) .....
e) .....

33. Citiți ambele discursuri și elaborați unul cu ocazia învestirii în funcție a directorului de liceu.

1) *Stimată asistență! Mesajul meu sincer către toți elevii liceului este următorul: Bine ați venit, din nou, la școală! Domnilor profesori le transmit doar atât: Munca dumneavoastră este cea care influențează destine. Pentru mine fiecare dintre dumneavoastră este o valoare care trebuie convertită în valori. Mult succes tuturor și rezultate deosebite!*

2) *Stimată asistență! La 50 de ani de la înființare, în cadrul unei societăți care se schimbă și se transformă continuu, liceul nostru trebuie să-și asume o nouă perspectivă asupra felului în care își exercită rolul social și asupra modalităților prin care își asigură dezvoltarea. Existența, creșterea și dezvoltarea instituției de învățământ se pot realiza numai prin promovarea unei viziuni și a unor strategii moderne care să se transforme în realitate cât mai repede. Devine imperios necesară adaptarea metodelor noi de predare, trecerea de la cultura controlului/examinării/ascultării elevului la cultura evaluării, utilizarea intensivă de către cadrele didactice și de către formatorii care lucrează în liceu atât a tehnicilor de predare și învățare "reale", cât și a celor virtuale. Apreciem că și de acum înainte liceul nostru, pentru a rămâne în preferințele elevilor și ale părinților acestora, va trebui să asigure formarea culturii generale, să transmită un ansamblu de comportamente, cunoștințe, valori și experiențe care să permită fiecărui absolvent să se realizeze integral, să participe activ la viața socială.*

34. Știați că ...

- În 2008, elevul Andrei Frimu de la liceul *Orizont* din Chișinău a obținut medalia de argint la Olimpiada Internațională de matematică din Madrid?
- C. Ganea de la liceul *M. Eliade* a câștigat medalia de bronz la Olimpiada de biologie de la Mumbay (India)?
- În 2009, echipa de elevi a Republicii Moldova a obținut două medalii de bronz la cea de-a III-a ediție a Olimpiadei Balcanice la Informatică pentru juniori, care s-a desfășurat în orașul Shumen, Bulgaria?
- În 2009, elevii din Republica Moldova au cucerit la olimpiade internaționale o medalie de aur, trei de argint și 18 de bronz?

35. Zâmbiți!

Transformați mini-dialogurile în vorbire indirectă.

Un tip intră în biroul directorului:

– Domnule director, mă iertați, mâine soția mea are foarte multă treabă cu mine, trebuie să mut o grămadă de mobilă prin casă, să curăț grădina, să fac ordine în garaj. V-aș fi recunoscător dacă mi-ați da și mie liber...

– Nici să nu te gândești...

– Știam eu, domnule director, că pot conta pe dumneavoastră.

* * *

La ora de limba română, profesoara îi spune lui Gheorghiță să alcătuiască o propoziție în care să existe cuvântul "ou".

– Am mâncat o prăjitură, spuse Gheorghiță repede.

– Dar bine, întreabă doamna, oul unde este?

– În prăjitură, doamnă, a răspuns băiatul cu seninătate.

* * *

– Tată, ai putea să mai pui mâna pe niște manuale de aritmetică, să te mai pregătești și tu. În ultima vreme doamna învățătoare este nemulțumită și mă tot ceartă pentru temele pe care mi le faci tu greșit.

36. Citiți textul. Ce au de învățat elevii dvs. din această parabolă?

Iepurașul are de gătit opt ouă, dar nu are o tigaie în care să le prăjească. Stă el, se gândește, și își aduce aminte că ursul are o tigaie. Bucuros, pleacă spre bârlogul ursului să-i ceară tigaia cu împrumut! Mergând, iepurașul se întreabă:

– Dacă ursul îmi cere în schimbul tigăii două ouă? Hm... asta e, îi dau lui două ouă, mai rămân eu cu șase și asta e, mi-ajung șase!

Merge el ce merge, și se întreabă din nou:

– Dar dacă îmi cere patru ouă? Asta nu-i bine deloc! Dar ce să fac, ursul e singurul din pădure care îmi poate împrumuta tigaia! Apoi, așa e în afaceri, câștigul se împarte jumate-jumate! Fie și așa, dacă-mi cere patru, mai rămân și eu cu patru și îmi ajung și astea până la urmă!

Mai avea puțin până a ajunge la bârlogul ursului și-i veni o nouă idee:

– Din câte îl cunosc eu pe urs, acesta va lua și pielea de pe mine, în plus, e și cam nesimțit, cred că o să-mi lase doar două ouă! Of... Doamne, și eu care aveam opt ouă! Să rămân doar cu două ouă? Delicată situație, dar, asta e! Până la urmă decât să mor de foame, îi dau lui șase și eu sunt mai mic, rămân cu două ouă! Aceste ouă o să-mi țină de foame astăzi!

În sfârșit, iepurașul ajunse în fața bârlogului! A căzut din nou pe gânduri, era din ce în ce mai stresat, pentru că în tot acest timp el s-a gândit să-l împace și pe urs și pe el și a tras niște concluzii clare. Dar nu și-a pus o singură întrebare:

– Dacă ursul îmi cere toate ouăle? Ce fac? Hm... Asta ar fi foarte delicat!!!

Se hotărăște și bate la ușa ursului, care iese cu un zâmbet larg și spune:

– Zi-mi, iepurașule, ce problemă ai, cu ce te pot ajuta?

Iepurașul:

– Măi ursule, știi ceva: NU-MI TREBUIE TIGAIA TA!

Apoi îi întoarce spatele și pleacă!

Morala: *etichetarea prietenilor, a colegilor sau a șefilor, fără măcar să le ascultăm punctul de vedere, conduce la un eșec ferm în comunicare!*

37. La 5 octombrie este ziua profesorului. Ascultați câteva felicitări cu ocazia acestei sărbători. Redactați o felicitare pentru colegul (-a) dvs.

Lecția 4

CUM SĂ ASIGURĂM PARTENERIATUL ŞCOALĂ – FAMILIE – COMUNITATE

Părinții care au primit ei înşişi o educație sunt deja nişte modele după care se îndreaptă copiii.
E. Kant

1. Determinați rolul fiecărui actor în dezvoltarea tinerei generații.

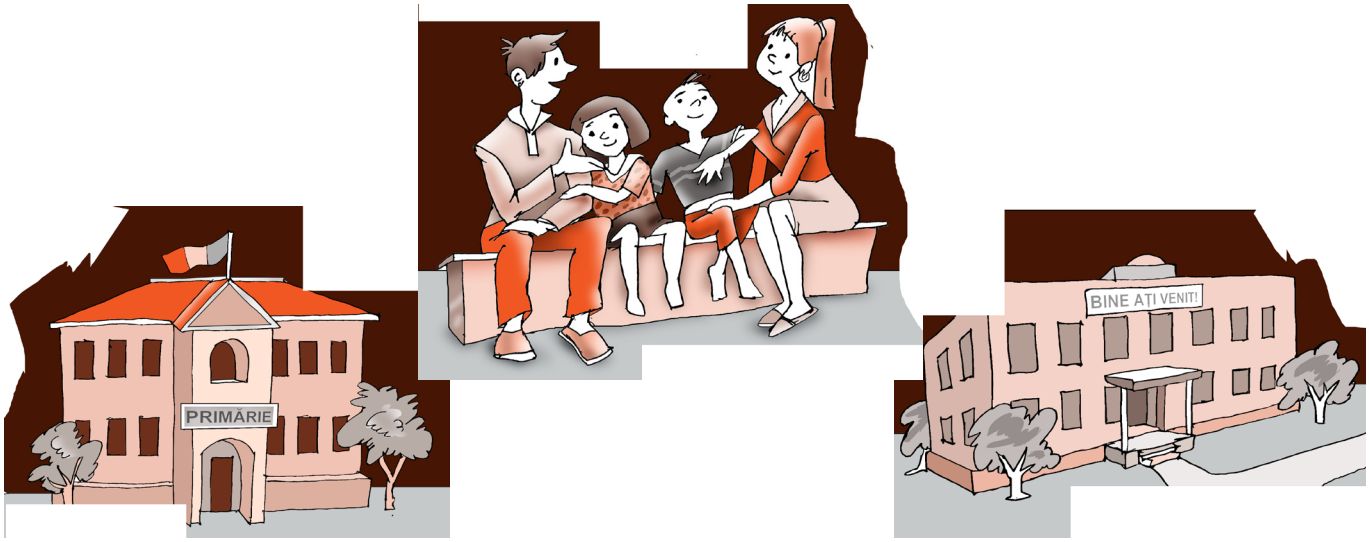

2. Însuşiți vocabularul.

a anima	a anima cooperarea
a consacra	a consacra timp și energie
a deriva	a deriva din misiunea școlii
a se implica	a se implica în educație
a școlariza	a școlariza copii
abandon	abandon școlar
comunitate	membrii comunității
conlucrare	model de conlucrare
disponibilitate	disponibilitatea cadrelor didactice
expunere	expunerea argumentelor
întrajutorare	acțiune de întrajutorare
sondaj	rezultatele unui sondaj
coerent	educație coerentă
mutual	angajament mutual
plenar	a se realiza plenar

Expresii și îmbinări:

concept operațional
acord de colaborare
cadru instituțional
abilități educaționale
în mare parte
autoritate publică locală

3. Găsiți antonimele cuvintelor și alcătuiți enunțuri cu două perechi de antonime.

succes .....
esențial .....
opțional .....
indiferent .....
încet .....
ușor .....
permanent .....
simpatic .....

4. Potriviți noțiunile din coloana A cu explicațiile din coloana B.

A	B
parteneriat	grupare de persoane creată pentru a atinge un scop comun, care funcționează pe baza unui statut
comunitate	reprezentant (oficial) al unei instituții, al unei organizații, al unui stat etc., care îndeplinește anumite însărcinări
agent	totalitatea celor care trăiesc în același loc și au aceleași obiceiuri, aceleași norme de viață etc.
asociație	simț de răspundere
responsabilitate	îndemânare, iscusință, pricepere, dibăcie
abilitate	asociere a doi sau mai mulți parteneri (de afaceri)

5. Ce include noțiunea de parteneriat *școală – familie – comunitate*? Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută.

Parteneriatul pedagogic reprezintă ⋮ o noțiune recent (introdus) *introdusă* în domeniul educației care reflectă schimbările (înregistrat) ..... la nivelul relațiilor (existent) ..... între instituțiile (implicat) ...., direct și/sau indirect, în proiectarea și realizarea procesului de învățământ: școala, familia, comunitatea (local) ....., agenții (social) .....: (economic) ....., (cultural) ....., (politic) ....., (religios) ....., asociațiile: (profesional) ....., (umanitar) ....., (sportiv) ....., factorii de asistență (social) .....

6. Parteneriatul pedagogic este un concept operațional şi constituit din mai mulți factori. Completați lista de mai jos.

Parteneriatul pedagogic include:

- un angajament într-o acțiune comună negociată;
- un acord de colaborare mutuală între parteneri egali care lucrează împreună pentru realizarea propriilor interese, soluționând probleme comune;
- un cadru instituțional de rezolvare a unor probleme comune, printr-o acțiune coerentă, pornind de la definirea obiectivelor într-un timp determinat, cu repartizarea clară a responsabilităților și a procedeelor de evaluare.
- .....
- .....
- .....
- .....

7. Puneți în locul punctelor prepozițiile necesare şi veți afla de ce orice sistem de educație necesită un parteneriat cu familia şi comunitatea.

Motivul principal ..... colaborare ..... școală, familie și părinți derivă ..... dorința ..... a-i ajuta ..... elevi să aibă succes ..... școală și, mai târziu, ... viață. Atunci când părinții, elevii și ceilalți membri ai comunității se consideră parteneri ..... educație, se creează ..... jurul elevilor un mecanism care începe să funcționeze.

Parteneriatele trebuie văzute ca o componentă esențială ..... organizarea școlii și a claselor. Ele ..... mult timp nu mai sunt considerate drept o simplă activitate ..... caracter opțional.

Evoluțiile rapide ..... viața socială generează o cerere ..... reînnoire a cunoștințelor, a deprinderilor ..... durata vieții. Educația copiilor ..... către părinți apare ca o dimensiune a educației permanente.

Transformările ..... societate, cum ar fi emanciparea femeii, modificarea statutului copilului, numărul tot mai mare ..... divorțuri, au condus ..... înțelegerea faptului că orice sistem ..... educație rămâne neputincios, dacă se lovește ..... indiferența societății sau ..... opoziția părinților.

8. De ce sunt benefice parteneriatele dintre şcoală, familie şi comunitate? Scrieți şi alte argumente.

Parteneriatele dintre școli, familii și comunitate sunt benefice, pentru că:

- ajută profesorii în munca lor;
- perfecționează abilitățile școlare ale elevilor;

- îmbunătățesc programele de studiu și climatul școlar;
- stimulează serviciul comunității în folosul școlilor;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

9. Lucru în grup. Indicați, prin săgeți, ce parteneriate pot fi create? Cu ce scop?

Parteneriat educațional

şcoală | familie | comunitate

copii | părinți | profesori | specialişti

şcoală | medici | poliție | biserică

10. Răspundeți la întrebări.

1. Cine este responsabil din punct de vedere juridic de educația copiilor?
2. Unde are loc educația copilului: în familie sau la școală?
3. Cine se preocupă de dezvoltarea fizica a copiilor?
4. Unde se formează cele mai importante deprinderi de comportament?
5. Ce deprinderi obține elevul în mediul școlar?
6. Ce responsabilitate are statul pentru educația tinerilor?
7. Dar comunitatea?

11. Lucru în grup. Realizați portretul părintelui ideal.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Lucru în grup. Realizați portretul copilului ideal.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

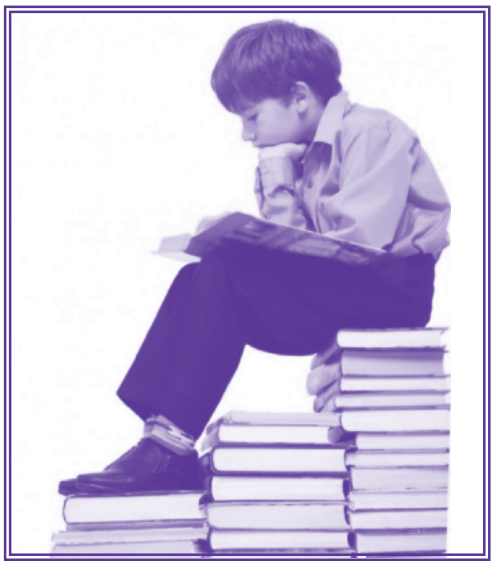

13. Care sunt obligațiile părinților în relația cu școala? Transformați după model.

- *(a participa) participarea* la reuniunile anunțate;
- (a coopera) ..... cu dirigintele;
- (a influența) ..... comportamentului copilului;
- (a solicita) ..... de informații despre reușita copilului;
- (a informa) ..... direcției școlii despre schimbările de domiciliu, de telefon, de serviciu etc.;
- (a semna) ..... la timp a carnetelor de elev, precum și a informațiilor trimise de școală;
- (a asigura) ..... prezenței la școală a copilului.

14. Relația dintre profesor și părinte este un factor necesar în obținerea succeselor elevului. Alcătuiți o listă a problemelor care pot apărea între acești actori.

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

15. Situație de comunicare. Aveți la dispoziție 2 minute pentru a vă interesa la telefon, vorbind cu părintele, 1) de ce copilul lui a absentat de la lecții o săptămână; 2) de ce copilul nu se pregătește de lecții; 3) de ce rezultatele copilului sunt slabe.

REPERE: *cauză obiectivă / subiectivă, probleme de sănătate, a avea alte sarcini / griji, a nu avea condiții de învățare, atitudine negativă față de învățătură, a fi responsabil, a stimula dorința de afirmare ca personalitate, a (se) implica în diverse activități, importanța însușirii cunoștințelor.*

16. Ce atribuții are comitetul părintesc? Completați.

Comitetul părintesc are următoarele atribuții:

- propune măsuri pentru școlarizarea elevilor din învățământul obligatoriu;
- susține instituțiile de învățământ în derularea programelor de prevenire și de combatere a abandonului școlar;
- susține conducerea instituției de învățământ în organizarea și în desfășurarea consultațiilor cu părinții, pe teme educaționale;
- sprijină conducerea instituției de învățământ în întreținerea și modernizarea bazei materiale;
- .....
  .....
- .....
  .....
- .....
  .....
- .....
  .....

17. Lucru în grup. Analizați activitățile educative de mai jos. Pentru ce sunt utile?

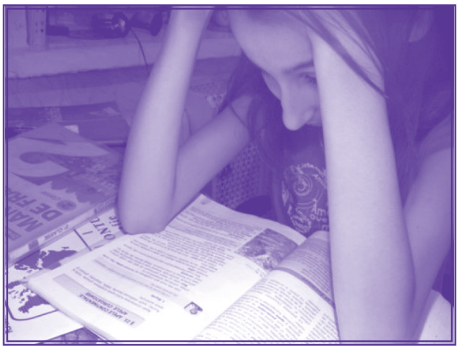

- adunările la școală cu părinții;
- ședințele de clasă;
- consultațiile în grup;
- convorbirile individuale;
- vizitele la școală;
- excursiile și călătoriile;
- lectoratele pedagogice pentru părinți.

18. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută și veți afla modurile de participare a părinților la viața școlii.

Părinții (elevi) *elevilor* dintr-o clasă formează rareori un grup omogen și nu dispun toți de aceleași mijloace pentru a se implica plenar în activitățile (școală) ……. Cooperarea lor cu mediul școlar trebuie să ia forme diverse pentru a răspunde (nevoi) …… și (disponibilități) …… lor.

Anumiți părinți sunt pregătiți să consacre mai mult timp și energie (aceste activități) …….. . Unii dintre ei nu sunt disponibili decât rareori și pot să participe la un eveniment special, de exemplu, să însoțească grupul de elevi cu ocazia (vizitare) …… unui muzeu.

Alții dispun de suficient timp liber, energie și cunoștințe pentru a putea aduce o contribuție mai importantă (școală) …….

Unii pot veni în clasă pentru a susține o expunere pe o anumită temă, legată de locul lor de muncă, tradițiile lor culturale, anumite experiențe de viață specifice sau de modul cum își petrec timpul liber.

Alții sunt pregătiți să se implice în animarea (niște grupuri) ……. de întrajutorare de părinți, care abordează probleme particulare.

19. Relatați despre activitățile din școală.

Model: A programa „Ziua ușilor deschise". *Este programată „Ziua ușilor deschise".*

A face sondaje pentru a afla opiniile/atitudinile părinților .....

.....

A efectua vizite la domiciliu de către personalul didactic auxiliar .....

.....

A difuza părinților buletine informative .....

.....

A trimite părinților informații despre deciziile și regulamentul școlii .....

.....

A expedia părinților informații despre evenimente și activități școlare .....

.....

A informa părinții despre programa școlară .....

.....

A organiza întâlniri între părinți și directorul școlii .....

.....

20. Cum poate fi realizat un parteneriat durabil *școală-comunitate*? Completați.

În lumea contemporană parteneriatul *școală-comunitate* reprezintă o condiție minimă pentru asigurarea bunei administrări și funcționări a școlii. Succesul activității unei instituții de învățământ depinde, în mare parte, de calitatea relațiilor de parteneriat cu diverși actori comunitari, inclusiv cu autoritățile publice locale (APL). O conlucrare eficientă între școală și APL reprezintă un avantaj reciproc și totodată aduce beneficii întregii comunități. Inițierea unui parteneriat durabil poate fi realizată prin:

- participarea reprezentanților autorității locale la întruniri cu corpul profesoral, vizite comune la domiciliul elevilor, ședințe cu părinții;
- participarea profesorilor, a părinților, a elevilor (în calitate de invitați) la ședințele Consiliului local;
- organizarea unor activități pe bază de parteneriat;
- colaborarea în domeniul informării comunității;
- programe și acțiuni comune, implicarea altor actori comunitari;
- .....
- .....

21. Pledați pentru parteneriat cu diverse instituții? Lucrați în grup și stabiliți ce activități vă propuneți să organizați.

Parteneriate educaționale la nivel de școală au fost organizate cu:

- Cabinetul medical al Școlii – „Am grijă de sănătatea mea”;
- Biblioteca școlii – „Ai carte, ai parte”;
- Consilierul psiholog – „Consilierul mă poate ajuta”;
- Comitetul părintesc – „Familia – coautor educațional”;
- Poliția Rutieră – „Educație rutieră. Educație pentru viață”;
- Inspectoratul pentru Situații de Urgență – „Cu viața mea apăr viața altora”;
- Agenția de Protecție a Mediului – „O lume fără poluare”;
- Serviciul de Promovare a Sănătății – „Sănătate prin educație”.

22. Lucru în perechi. Alcătuiți dialoguri, pornind de la una din informațiile de mai jos.

- În luna mai, la liceul *Prometeu* din Chișinău, a fost organizat seminarul de informare și consultanță profesională *Primii pași într-o carieră de succes*, la care au participat 10 organizații nonguvernamentale.

- La Centrul de Tineret din Comrat au fost desfășurate mai multe activități cu concursul a 8 întreprinderi autohtone: un târg de informații despre diverse meserii, concursuri cu premii, distribuire de pliante, dezbatere liberă pe tema *Tânărul în societatea modernă*;
- În parteneriat cu Fundația *Tinerii pentru Tineri,* la Bălți a fost organizat trainingul, *Comportamentul tinerilor și comunicarea;*
- La postul local de radio Orhei a fost acordat spațiu publicitar de câteva ori pe zi pentru a promova activitățile desfășurate în instituțiile de învățământ.
- La tabăra turistică din preajma satului Șaptebani, raionul Râșcani, s-a desfășurat întrunirea turistică internațională *Lăcrămioare – 2008*. Activitatea a fost organizata de către Centrul de Resurse pentru Tineret *Moștenitorii*, Direcția Generală Învățământ, Tineret și Sport Râșcani și Clubul de Orientare Sportivă *Azimut* din Bălți.

23. Completați proiectul cu informația necesară.

PROIECT DE PARTENERIAT EDUCAȚIONAL
ȘCOALĂ – FAMILIE – COMUNITATE

TITLUL PROIECTULUI: .....

SCOPUL PROIECTULUI:

Comunicarea cu părinții și autoritățile locale în vederea reducerii abandonului școlar, a delicvenței juvenile, ...

ARGUMENT:

Colaborarea dintre familie și școală este un factor esențial în procesul de educare a elevilor. Numai împreună putem reuși să dăm societății un cetățean pregătit, gata să înfrunte problemele inerente ce apar, capabil să relaționeze, să se integreze în colectivitate, să facă față cerințelor acesteia

.....

OBIECTIVELE PROIECTULUI:

a) privind colaborarea dintre școală și familie:
- implicarea în politicile promovate de școală (managementul clasei, programe școlare, standarde de performanță); .....

b) privind colaborarea dintre școală și primărie:
- implicarea Primăriei în asigurarea spațiului pentru organizarea și desfășurarea unor activități culturale de către școală în sala de sport; .....

c) privind colaborarea dintre școală și poliție:
- găsirea și adoptarea unor strategii specifice de schimbare și de eliminare a comportamentului agresiv al elevilor; .....

d) privind colaborarea dintre școală și Casa de cultură:
- dezvoltarea unei oferte educaționale „Școala altfel” pentru timpul liber al elevilor;

.....

DURATA: ianuarie 2009 – august 2010 (posibilitatea de prelungire în anul școlar 2010-2011 cu acordul partenerilor de proiect)

GRUPUL ȚINTĂ:
- Elevii claselor: V-VII, ...

MODALITĂȚI DE REALIZARE A OBIECTIVELOR:
- Popularizarea evenimentelor din cadrul calendarului propus; .....

MODALITĂȚI DE EVALUARE:
- Portofolii;
- Albume foto, creații literare și plastice; .....

Director, ***Primar,*** ***Șef Poliție***

24. Exprimați-vă părerea în 4-5 enunțuri.

- Copiii învață să zâmbească de la părinții lor. *Shinichi Suzuki*
- Familia este cea mai de seamă școală în formarea caracterului. *Samuel Smiles*
- Copilul nu datorează părintelui viața, dar creșterea. *N. Iorga*
- Fiecare copil pe care îl instruim e un om pe care îl câștigăm. *V. Hugo*
- Nicio altă structură nu poate înlocui familia. Fără ea, copiii noștri sunt lipsiți de orice temelie morală. Fără ea, ei devin niște analfabeți morali a căror unică lege este eul. *Ch. Colson*
- Învață-l pe copil calea pe care trebuie să meargă și apoi … mergi tu însuți pe ea.
- Nu există decât un singur copil perfect în lumea aceasta și fiecare mamă îl are.
- Cam pe la vârsta de cinci ani, copiii au primit deja jumătate din toată influența pe care părinții vor reuși s-o aibă asupra lui.

25. Știați că ...

Suzana Wesley, mamă a nouăsprezece copii, n-a făcut școală de pedagogie, dar a educat pe unii din cei mai de seama oameni ai Americii. Deși vechi de două sute de ani, regulile ei sunt la fel de valabile pentru creșterea copiilor din ziua de azi și pentru a-i face să "plângă fără gălăgie":

- Nu le îngădui să mănânce între mesele zilnice.
- Pune copiii la culcare la ora opt seara.
- Cere-le să ia medicamentele fără mofturi.
- Nu le da nimic când plâng isteric, dă-le doar atunci când vorbesc frumos și politicos.
- Ca să nu încurajezi minciuna, nu pedepsi o greșeală recunoscută, însoțită de părere de rău.
- Nu lăsa niciodată nepedepsit un păcat.
- Nu pedepsi niciodată un copil de două ori pentru aceeași greșeală.
- Laudă și încurajează buna purtare.
- Ține-te întotdeauna de cuvânt.
- Nu cere niciunei fete să muncească, înainte ca ea să știe să citească bine.

26. Zâmbiți! Transformați mini-dialogurile în vorbire indirectă.

Tatăl, cu carnetul de note în mână:
– Fiule, îmi pare rău că nu există o notă dată pentru curaj. Ai fi luat un zece pentru îndrăzneala de a veni la mine cu atâtea note proaste.

* * *

Un copil îl întreabă pe tatăl său:
– Tată, tu poți să scrii cu ochii închiși?
– Nu știu, să încerc.
– Bine, atunci sting lumina și să-mi semnezi și mie carnetul de note.

* * *

– Mamă, tata m-a bătut de două ori azi.
– Păi de ce?
– Prima oara când i-am arătat carnetul de note şi a doua oară când i-am spus că e al lui de când era elev.

* * *

– Ionele, spune sincer, te ajută cineva la lecţii?
– Da! Mă ajută mama, pentru că tata nu poate face totul singur.

* * *

– Tată, mi-ai făcut problemele la matematică?
– Da.
– Bine. Dă-mi caietul să le controlez.

* * *

Profesorul se străduieşte să lămurească elevilor proverbul *Drumul cel mai scurt e şi cel mai bun*.
– Tata zice că nu-i aşa! spune un elev.
– Zău? Şi ce meserie are tatăl tău?
– Şofer de taxi.

27. Citiţi textul. Ce au de învăţat elevii dvs. din această parabolă?

Cele cinci lecţii ale cocorilor

Cocorii, zburând în unghi, au fost dintotdeauna semn de bun venit al primăverii, precum şi prevestitor al iernii. Zborul lor în cârd este mai mult decât un simbol minunat. Tot ce fac cocorii este încărcat de semnificaţie şi de la ei putem prelua lucruri cu adevărat înţelepte.

1. Atunci când fiecare cocor fâlfâie din aripi, el favorizează înălţarea celui care urmează. Cocorul care vine din urmă depune un efort cu 71 la sută mai mic, decât atunci când s-ar înălţa de unul singur.
   Semnificaţie: oamenii care merg în aceeaşi direcţie şi împărtăşesc acelaşi scop pot ajunge acolo mult mai repede.
2. Chiar dacă un cocor se îndepărtează de la cârd, el încearcă să se întoarcă înapoi.
   Semnificaţie: este mult mai uşor să faci ceva împreună decât de unul singur.
3. Când obosеşte, cocorul face o rotaţie şi se plasează în urma cârdului. Următorul devine lider.
   Semnificaţie: colaborarea şi interdependenţa oferă posibilitatea de a conduce, precum şi a te odihni.
4. Cocorii care zboară în spatele cârdului emit sunete specifice, pentru a-i încuraja pe cei din frunte să păstreze viteza.
   Semnificaţie: încurajarea să răsune ca un imbold. E nevoie să fim siguri că „chemarea” noastră încurajează, nu descurajează.
5. Când un cocor se îmbolnăveşte, este sleit de puteri, rănit sau cade, alţi doi rămân cu el până îşi revine sau moare. Apoi ei ajung din urmă cârdul sau se alătură altui cârd.
   Semnificaţie: din când în când fiecare din noi are nevoie de sprijin şi ajutor. Trebuie să fim alături de colegi şi în momentele dificile.

28. Fiți ingenioşi. Dați propriile definiții.

Fițuica – Te uiți și câștigi. / .....

Catalogul – Adevărul gol-goluț. / .....

Încheierea mediilor – Memorialul durerii. / .....

Chiulul de la ore – Sport la minut. / .....

Ședința cu părinții – Întâlnire de gradul III. / .....

Elevul chiulangiu – Tânăr și neliniștit. / .....

Lucrarea de control – Albă-ca-zăpada. / .....

Cancelaria – Cafeneaua groazei. / .....

29. Fiți inventivi. Găsiți rime potrivite.

Astăzi joacă fotbal tata
Isprăvind cu tema,
Tata i-a zis: „Florine,
Ți-am făcut problema!
Joc și fotbal pentru .....

Grijă
În ghiozdanul său feciorul
Face încă un adaos:
Pune și deșteptătorul
Să-l trezească la .....

Năravv
Ghiță-ar șterge nota rea
Ce-n caiet a căpătat-o ...
- Dați-i guma ... Unde-i ea?...
- Guma nu-i ... A .....

Fata tatei
Fata asta de șef mare
Habar n-are de dictare,
Îngâmfată, cum o vezi,
Nu suportă să-i .....

Pescarul
Ce să zic eu de Ion?
E pescar cu ghinion –
De la lecții când lipsește,
Prinde „doi” în loc de .....

30. Propuneți răspunsuri serioase la întrebări haioase.

- Care este jumătatea lui 8?
- Câte capete au cinci bețe și jumătate?
- Într-o poieniță pasc cinci căprioare. Câte rămân dacă un vânător împușcă una?
- Câți pași face vrabia într-un an?
- Ce are patru picioare și nu poate merge?
- De ce n-a avut Adam buric?
- Cine nu s-a născut și a murit?
- Cu ce începe ziua și se sfârșește noaptea?

31. Audiați versuri închinate profesorului. Ce calități profesionale sunt evidențiate?

Lecția 5
CUM SĂ CREĂM UN MEDIU FAVORABIL ÎNVĂȚĂRII

Educația este ceea ce ne rămâne
după ce am uitat tot ce-am fost învățați.

1. Ce înțelegeți prin *mediu favorabil învățării*?

2. Însușiți vocabularul.

a abandona	a abandona lecțiile
a se afirma	a se afirma în domeniul educației
a antrena	a antrena memoria
a captiva	a captiva atenția
a-și desăvârși	a-și desăvârși talentul
a enunța	a enunța niște cerințe
a explora	a explora mediul
a favoriza	a favoriza dezvoltarea
a împărtăși	a împărtăși o bucurie
curiozitate	curiozitate de copil
difuz	lumină difuză
domeniu	domeniu de activitate
mediu	mediu favorabil
esențial	factor esențial
ulterior	experiență ulterioară

Expresii și îmbinări:
zone de interes
a avea prioritate
a fi pe potriva puterilor
a fi bine dispus

3. Potriviți definițiile pentru următoarele noțiuni:

învățare	ansamblul de măsuri aplicate în mod sistematic în vederea formării și dezvoltării însușirilor intelectuale, morale sau fizice ale copiilor și ale tineretului, ale oamenilor, ale societății;
educație	funcția mintală prin care o persoană obține noi cunoștințe, abilități, valori, folosindu-și capacitatea de a percepe informații;
mobilitate profesională	un ansamblu de însușiri ale personalității care demonstrează o anumită poziție din punct de vedere cognitiv, afectiv și motivațional în raport cu activitatea de educație;
atitudine pedagogică	capacitatea de adaptare la dinamica pieței muncii.

4. Schimbați cuvintele şi formați îmbinări.

Model: *a integra – integrare – integrare socială*

a relaționa – ....
a implica – ....
a informa – ....
a comunica – ....
a participa – ....
a coopera – ....
a gândi – ....
a exprima – ....
a argumenta – ....

5. Puneți în locul punctelor cuvintele *cel, cea, cei, cele*.

- Este înțelept ..... care trage învățăminte din pățania altuia. *Syrus*
- Din nenorocirile altora trag, de obicei, învățăminte ..... prevăzători. *Phaedru*
- ..... învățați se deosebesc de ..... neînvățați prin speranțe temeinice. *Chilon*
- Când te lovești de pragul de sus, îl vezi și pe ..... de jos.
- ..... neînvățați nu vor putea să-i instruiască pe alții. *Esop*
- Ia din toate învățăturile ..... bune. *M. Sadoveanu*

6. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma necesară şi veți afla cum profesorul îi poate determina pe elevi să învețe.

Copiii învață și întotdeauna vor învăța**,** dacă suntem atenți *la* ei și *cu* ei, dacă nu ne sunt realmente indiferenți. Când suntem prea mult centrați pe noi, pe grijile (nostru) ....., pe rezultatele (nostru) ....., pe prestigiul (nostru) ....., pe veniturile (nostru) ..... etc. ne este greu să ne ocupăm și să ne preocupăm de ceilalți. Prin urmare, avem mereu ceva de descoperit, de restructurat, de reangajat, de evidențiat, de resintetizat, de recucerit.

7. Lucru în perechi. Cum îi determinați dvs. pe elevi să învețe?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

REPERE: *Pot să vă întreb cum...; Spuneți-mi, vă rog, cum...; Principalul e...; Important e să/că...; Stiu că...; Vreau să vă spun că...; Trebuie să știți că...; Vă sfătuiesc să...; Nu vă sfătuiesc să...; Sper că/să...; Avem speranța că...*

8. Modificați cuvintele după model şi veți afla cum se obține ascultarea de bună voie la etapele timpurii ale educației.

- Copilul (a se conforma) ***se va conforma*** cerințelor mai ușor**,** *dacă* (a se simți) ***se va simți*** iubit, respectat.
- Părinții și copiii (a se face auzit) ..... mai repede, *dacă* (a enunța) ..... cerințele cu tact și voce blândă.
- Cerințele (a se executa) .....**,** *dacă* (a fi) ..... clare și pe potriva puterilor copiilor.
- Copilul (a avea dispoziție)..... și (a se supune) ..... mai ușor cerințelor**,** *dacă* maturii îi (a organiza) ..... viața conform unui regim.
- Copilul (a respecta) ..... de bună voie cerințele**,** *dacă* (a se aplica) ..... sistematic și (a se înainta) ..... la fel de către toți membrii familiei.

9. Cum să creăm un mediu favorabil de învățare la şcoală şi acasă? Discutați în grup.

REPERE: *După părerea mea...; Consider că...; Sunt sigur că...; Mă îndoiesc că...; Oare...? Să fie adevărat că...? Credeți că e posibil...? Sunt de aceeași părere cu...; Ce păcat! Păcat că...; Ce trebuie pentru...; Ne trebuie...; Din cauza...; Mai exact...*

10. Citiți şi răspundeți la întrebări. Reformulați întrebările pentru o comunicare pozitivă.

Situația 1.

Seara, la cină, tatăl îl întreabă pe Ilie:

– Cum te-ai purtat azi la școală?

– .....

– Ce note ți-a pus profesoara?

– .....

– De ce 8 și nu 10?

– .....

Situația 2.

Seara, la cină, tatăl îl întreabă pe Ilie:

– .....

– .....

– .....

– .....

– .....

– .....

11. Schimbați cuvintele dintre paranteze după model şi veți afla ce este important pentru cele două tipuri de elevi.

Mediul de educație favorabil copiilor **extraverți** presupune (a crea) *crearea* posibilității de manifestare orală a acestora. Pentru (a favoriza) ..... dezvoltării calitative a educației în cazul acestui tip de copii, este necesară (a manifesta) ..... acestora prin studii individuale ce pot fi expuse ulterior colegilor.

Pentru **introverți** mediul favorabil de învățare este locul de studiu individual sau domeniul de pasiune împărtășită. În aceste cazuri funcționează bine programele, unde are loc (a antrena) ..... și (a recunoaște)..... abilităților individuale.

12. O gestionare corectă a timpului creează un mediu favorabil de învățare. Completați orarul pentru două zile. Motivați distribuția.

limba maternă	geografia	desenul	limba străină	limba română	educația fizică
informatica	biologia	matematica	arta plastică	muzica	fizica

ora	luni

ora	vineri

13. Selectați caracteristicile esențiale ale unui profesor bun. Completați informația.

Factorul esențial în crearea unui mediu bun de învățare este profesorul devotat muncii cu copiii, cu abilități de predare bine antrenate, cu o cunoaștere profundă a psihologiei comportamentale a copiilor și cu o cultură generală și profesională de excepție. Formarea unor astfel de profesori este unul dintre obiectivele prioritare ale sistemului de învățământ.

.....

.....

.....

.....

14. Puneți verbele dintre paranteze la forma cerută și identificați unele stiluri de învățare a elevilor.

(A exista) ***există*** copii care (a avea) ..... un randament maxim la învățare seara, alții noaptea, alții dimineața devreme sau mai spre prânz. (A exista) ..... copii care (a învăța) ..... eficient în singurătate, alții în grupuri de învățare. (A exista) ..... copii care (a prefera) ..... să învețe în totală liniște, alții cu muzica lentă sau rapidă, tare sau cu intensitate redusă. (A exista) ..... copii care (a avea) ..... randament mare la învățătură în încăperi de o anumită culoare, care (a prefera)..... lumina difuză sau lumina puternică etc.

15. Lucrul în grup. Discutați despre instituțiile de învățământ în care activați. Prezentați o caracteristică generală a școlii contemporane. Prezentați caracteristica unei școli ideale în comparație cu școala contemporană.

școala contemporană	școala ideală
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

REPERE: *îmbrăcăminte, orar, teme pentru acasă, vacanță, forme de evaluare, numărul de cursuri pe zi, numărul de elevi în clase etc.*

16. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută și aflați ce posibilități oferă copiilor un mediu favorabil de învățare.

Un mediu favorabil de învățare oferă copiilor atât posibilitatea (a descoperi) *să descopere* informații noi, (a cerceta) ..... fenomene, (a expune) ..... rezultate interesante sau personale, (a se afirma) ..... creativ, (a crea) ..... grupuri de colaborare pe diverse teme, cât și (a descoperi) ..... zone noi de interes. Din această cauză școlile trebuie (a fi) ..... dotate cu biblioteci, cu acces la *Internet*, cu laboratoare de experimentare, cu spații de studiu individual și de comunicare.

17. Lucru în echipe. Discutați în ce măsură este posibilă realizarea practică a celor expuse. Care sunt dificultățile?

Un mijloc de îmbunătățire a mediului de învățare se consideră gruparea copiilor în funcție de abilități. În cazul în care este aplicat acest procedeu, atât mediul de învățare și de comunicare, cât și relația cu profesorii se îmbunătățesc semnificativ. La fel de cunoscută este diminuarea interesului față de o activitate în cazul unui mediu ce nu le recunoaște și nu le stimulează performanțele.

Altă caracteristică a mediului de învățare este posibilitatea accelerării evoluției școlare, elaborarea unui program de monitorizare unde copilul este îndrumat și orientat către sursele optime de studiu și a unui program de susținere unde copilul este ajutat direct să depășească anumite dificultăți. În acest caz, mediul de învățare este optimizat de automotivarea copiilor de a-și cultiva abilitățile.

REPERE: *Eu cred că...; Consider că...; În opinia mea...; E bine...; E rău...; Avem nevoie de...; E posibil...; E imposibil...; Din cauză că...; Sunt convins că...; Nu sunt sigur că...; Poate că...; Credeți că e posibil? Mă interesează cine/ce/unde/când/cum/dacă...*

18. Puneți în locul punctelor cuvinte cu sens opus.

Mai bine să înțelegi *puțin*, dar bine, decât greșit și .....

Rădăcinile educației sunt uneori *amare*, dar fructele ei sunt .....

Mulți sunt în stare să rezolve probleme *mari* la serviciu, dar nu pot da un răspuns problemelor ..... de acasă.

Poți învăța despre tine mai mult de la un *dușman*, decât de la un .....

19. Exprimați-vă opinia în 4-5 enunțuri.

- Educația numai atunci este eficace, când tratează pe fiecare după natura sa și când dă fiecăruia hrana mentală de care el are nevoie. *P. Ștefănescu Goagă*
- Lucrurile care dor sunt educative. *B. Franklin*
- Cele trei etape ale învățării sunt: 1. Citirea; 2. Înțelegerea; 3. Redarea.
- Cine scrie, citește de doua ori.
- Deschide cartea, ca să înveți ce au gândit alții. Închide cartea, ca să gândești tu însuți. *N. Iorga*
- Învățătorii îți deschid ușa, dar tu însuți trebuie să treci prin ea. *Proverb chinez*

20. Fiți inventivi. Găsiți rime potrivite.

Ce-i *clasic* azi – a fost cândva .....
Dar ce-a fost *strigăt* a rămas *ecou.*
Ce-i azi *modern* – va fi odată .....
Dacă ajunge *vechi,* nici n-a fost .....

Savanții doar învață cu măsură
Din faptele pretinșilor deștepți;
Dar ..... nu trag nicio-nvățătură
Din comportarea celor .....

Când în școală ne adună
Clopotul cu glas vioi,
Ghiță-i la etajul unu,
Nasu-i la etajul .....

21. Sunteți la conferința ***Noi politici de ameliorare a sistemului de învățământ.*** Comentați direcțiile prioritare ale dezvoltării școlare.

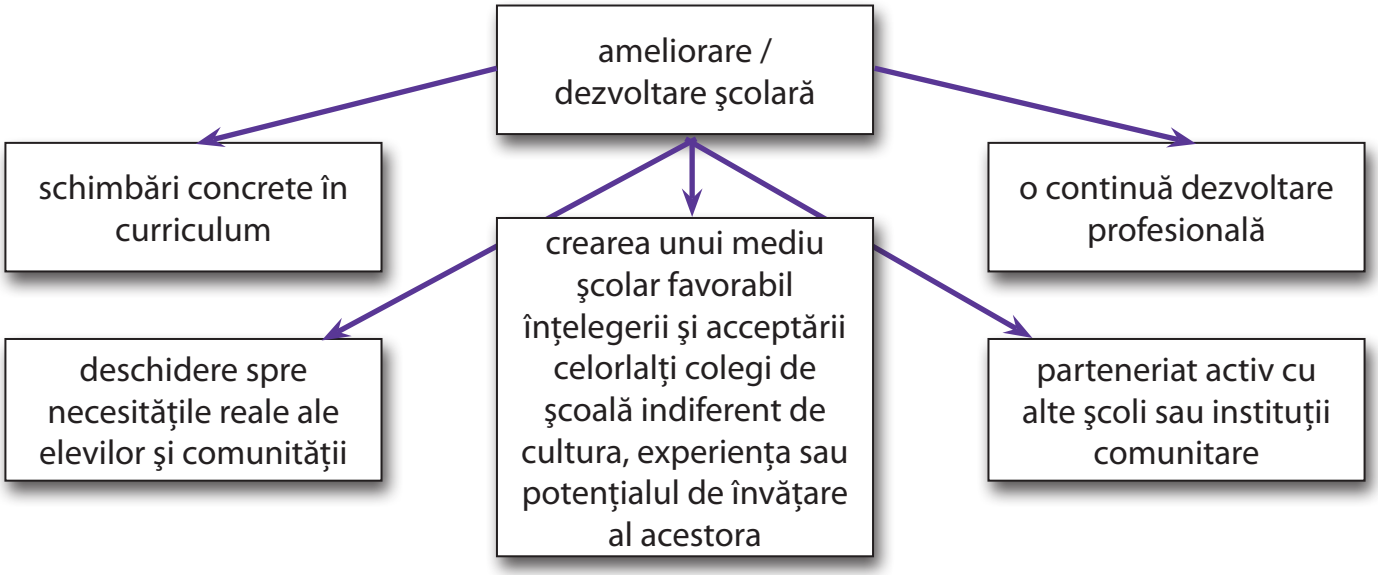

REPERE: *Întâi...apoi.../ după aceea ... și în/la sfârșit...; În primul rând...; În al doilea rând...; În ultimul rând/în fine; și... și...; nici... nici... ; de exemplu ...; Accentuez faptul că...; E de notat faptul că...; E de știut faptul că...; E de precizat faptul că... .*

22. Discutați despre rolul părinților şi al profesorilor în depăşirea insuccesului şcolar.

Unii părinți deseori îi învinuiesc pe profesori pentru nereuşitele şcolare ale copiilor, deşi din 365 de zile elevii merg la şcoală doar 180 de zile, 1080 de ore copiii sunt la şcoală, iar 7680 – acasă sau în alte locuri.

REPERE: *Aş dori să spun ceva despre...; Voi începe prin...; Mă voi referi la...; Voi continua prin ...; Să vă spun...; Ştiți...; Pot vorbi şi eu? Îmi permiteți să vă întrerup un moment? Voi vorbi acum despre alt aspect...*

23. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma corectă şi aflați ce inițiative pot fi luate pentru a îmbunătăți calitatea, eficiența şi accesibilitatea sistemelor de educație şi formare lingvistică.

Mobilitatea specialiştilor în Europa depinde, în mare măsură, de capacitatea (personal) *personală* de a comunica în limbi (străin) ..... . În 2002 Consiliul European de la Barcelona, pentru a promova învățarea limbilor (străin) ....., formulează obiectivul "limba (matern) ..... + 2".

Multe persoane din Europa (întreg) .....folosesc deja mai multe limbi, chiar şi în lipsa unei pregătiri (formal) ..... "Limba (matern) ..... + 2" pare un obiectiv (ambițios) ....., însă oamenii trebuie să realizeze că sunt mai aproape decât cred de materializarea lui. Predarea limbilor trebuie să dezvolte competențele de învățare a limbilor pentru persoanele dintr-o societate (multilingv) ..... .

Putem evidenția câteva direcții (esențial) .....: 1) îmbunătățirea predării limbilor; 2) formarea profesorilor; 3) creşterea gradului de motivare al adulților; 4) promovarea unui mediu (favorabil)..... pentru toate limbile – (național) ....., (regional)..... , (minoritar) ..... şi ale migranților.

24. Formulați întrebări pentru următoarele răspunsuri.

– ..... ?

– Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede, în articolul 26, dreptul la învățătură pentru orice persoană.

– .....

– Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce priveşte învățământul elementar şi cel general.

– ..... ?

– Învățământul trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane şi consolidarea respectului față de drepturile omului şi libertățile fundamentale.

– ..... ?

– Învățământul trebuie să promoveze înțelegerea, toleranța, prietenia între toate popoarele și toate grupurile rasiale sau religioase.

– ..... ?

– Părinții au prioritate în alegerea felului de învățământ pentru copiii lor minori.

25. Cum vă imaginați *o școală de după școală?*

Casa mea este departe. Școala este aproape. Familia mea este departe. Prietenii mei cei mai buni sunt profesorii. Îmi permiteți să-mi imaginez cum ar fi să fim toți o familie în marea familie a „școlii de după școală”?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Formulați niște sfaturi pentru părinți.

(a acorda) *Acordă* atenție necesităților copilului tău!

(a permite) .....-i să exploreze tot ceea ce se află în mediu!

(a fi) ..... mereu dispus să-i răspunzi curiozităților!

(a găsi) ..... timp pentru a-i pune la îndemână tot de ce are nevoie pentru a-și desăvârși talentul pe care îl are!

(a avea) ..... încredere în simțul lui artistic sau aptitudinile “mai puțin normale” pe care le are!

(a nu uita) ..... că și oamenii celebri au fost copii!

27. Lucru în perechi. Motivați afirmațiile, răspunzând la întrebarea *de ce?*

- Singura cale de a forma copii buni este să devenim mai întâi părinți buni. *Zig Ziglar*
- Nu este suficient să ai o rațiune bună, important este să o aplici bine. *R. Descartes*
- Dacă observi la timp micile schimbări, acest lucru te va ajuta să te adaptezi la marile schimbări ce vor veni. *S. Johnson*
- Educația este abilitatea de a asculta aproape orice lucru fără să-ți pierzi răbdarea sau încrederea în tine. *R. Frost*

28. Lucru în echipe. Răspundeți la întrebarea din titlu.

La ce sunt bune cărțile?

Îmi vine să răspund: la totul și la nimic. Poți trăi foarte bine fără să citești. Milioane de oameni n-au deschis niciodată o carte. A vrea să le explici ce pierd e totuna cu a explica unui surd frumusețea muzicii lui Mozart. În ce mă privește, mă număr printre cei care nu pot trăi fără cărți. Hrana pe care mi-o oferă lectura îmi este la fel de indispensabilă ca și acea materială. Resimt fiecare zi fără o carte ca pe o zi pierdută. *N. Manolescu*

REPERE: *X a spus că...; Nu înțeleg bine ce e...; Ce înseamnă...? E vorba despre...; Cum/ce ați spus? Ați spus că...; Afirmați că...; Așa-i. Sigur. Desigur. De bună seamă. În câteva cuvinte. Pe scurt. Pentru a încheia, voi spune că...*

29. Pornind de la afirmația lui Nicolae Iorga: ***Poți învăța în patru feluri: pentru școală, pentru viață, pentru tine și pentru orișicine*, vorbiți despre cele patru moduri de a învăța.**

1) .....;
2) .....;
3) .....;
4) .....

30. Completați tabelul pentru a afla caracteristicile unui raport.

Raportul este un act în care o persoană sau o comisie expune, de regulă, din însărcinarea unor organe administrative și după un control, un aspect dintr-o anumită activitate, propunând soluții pentru eliminarea neajunsurilor depistate.

Un raport poate fi:

de proporții:	*și conține:*
• mici • medii • mari	• •

REPERE: *o succintă expunere a stării de lucruri, introducere și încheiere, o prezentare a problemei în detalii, analiză, propuneri și concluzii.*

31. *Raportul* se aseamănă cu *darea de seamă* prin faptul că ambele acte se prezintă unor organe administrative şi în ambele poate fi o expunere despre mersul unei activități. Arătați prin săgeți semnele caracteristice proprii fiecărui tip de acte.

	nu se prezintă periodic	
	se prezintă la anumite intervale de timp	
raportul →	se întocmeşte, de regulă, după un control al activității cuiva	darea de seamă
	reflectă activitatea proprie	
	vizează toate aspectele unei activități	
	se referă doar la o anumită problemă	

32. Examinați structura şi modelul unui raport.

Structura raportului cuprinde:

1. Numele sau denumirea destinatarului (sus, în dreapta);
2. Denumirea *Raport;*
3. Conținutul (alcătuit, de regulă, din introducere, cuprins și încheiere);
4. Numele și semnătura autorului (jos, în dreapta);
5. Data (jos, în stânga).

Model de raport:

Către Consiliul Pedagogic
al Liceului Teoretic nr.2 din Orhei

RAPORT

Subsemnații, Ion Lupu, preşedinte al comisiei de verificare, Nicolae Popescu şi Valentina Bogatu, membri ai comisiei, aducem la cunoştința Consiliului Pedagogic următoarele:

1) Comisia a realizat chestionarea elevilor din clasele liceale şi a profesorilor în vederea introducerii unor cursuri opționale noi.

2) Comisia a asistat la cinci ore la disciplinele opționale şi la trei consultații individuale.

În urma activității efectuate, comisia a constatat:

1) În prezent la liceu sunt predate 5 cursuri opționale de către 3 profesori cu grad didactic II.

2) Toate disciplinele sunt asigurate cu suporturi didactice.

În urma celor constatate, comisia a efectuat o analiză, ajungând la următoarele concluzii:

1) O parte din cadrele didactice nu au cunoştințe şi experiență suficiente pentru a preda cursurile opționale noi.

2) Nu toate disciplinele propuse sunt asigurate cu suporturi didactice.

Comisia face următoarele propuneri:

1) Este necesară perfecționarea cadrelor didactice angajate în predarea cursurilor noi.

2) Biblioteca liceului trebuie să întreprindă o serie de acțiuni pentru a-i asigura pe elevi cu materiale didactice.

Preşedintele comisiei: *semnătura* .....

Membrii comisiei: *semnătura* .....

33. Lucru în echipe. Scrieți, la alegere, un raport despre:

- activitatea științifică a unei catedre de la liceul/școala în care activați;
- activitatea bibliotecii școlare în ultimii 3 ani;
- activitatea diriginților din clasele liceale pentru un an de învățământ.

34. Ştiaţi că...

Din topul celor 10 copii supradotaţi care au uluit lumea face parte şi **Cleopatra Stratan,** care la 3 ani câştigă 1.000 euro pentru un cântec. Realizatorii acestui *Top 10* au inclus-o pe mica interpretă a lui "Ghiţă" (născută în 2002) pe lista lor graţie performanţelor sale în domeniul industriei spectacolelor muzicale. E cea mai mică artistă care a obţinut un adevărat succes comercial (în 2006, cu albumul "La vârsta de trei ani"); a cântat live timp de două ore, în faţa unui public numeros; a primit un premiu MTV; şi-a văzut unul dintre cântece ajungând pe locul întâi în clasamentul unei ţări (faimosul "Ghiţă", 1 hit în Romanian Singles Chart). Şi e considerată cea mai bine plătită cântăreaţă tânără.

35. Audiați textul „Lectura – punte către viitor" al cărui autor este profesoara Eleonora Nastasescu. Cum credeți, care este rolul și locul cărții în crearea unui mediu favorabil de învățare? De ce copiii, dar și maturii citesc mai puțin?

Lecția 6
CUM SĂ PROIECTĂM O ACTIVITATE DIDACTICĂ

Dacă un om nu ştie spre ce port vâsleşte,
atunci niciun vânt nu-i este prielnic.
Seneca

1. Care sunt operațiile de proiectare ale unei activități de învățare? Comentați algoritmul proiectării didactice.

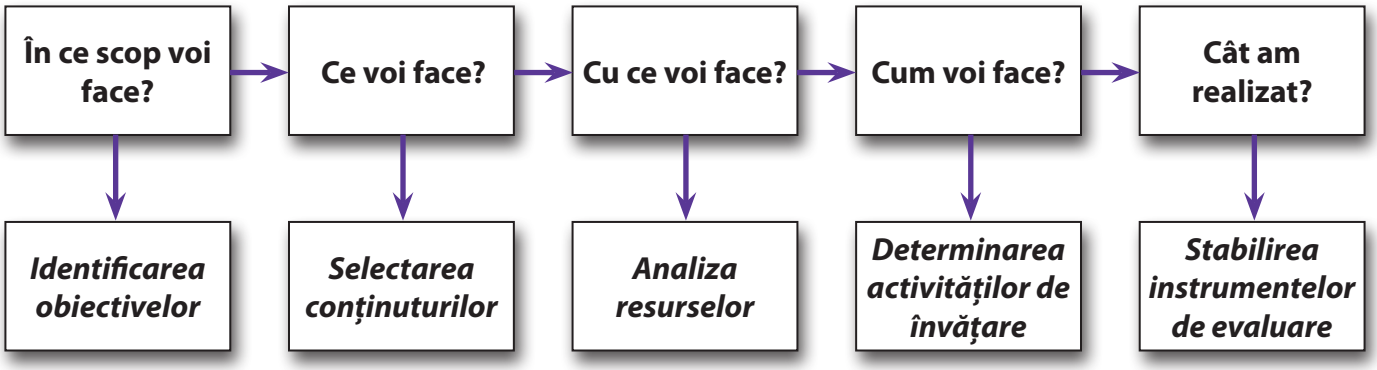

2. Însuşiți vocabularul.

a anticipa	a anticipa rezultatele
a consemna	a consemna aşteptările
a elabora	a elabora un proiect didactic
a preciza	a preciza obiectivele
a proiecta	a proiecta o activitate didactică
a realiza	a realiza un proiect
a stabili	a stabili prioritățile
comportament	comportament vizibil
eroare	eroare gravă
modalitate	modalitate de organizare
obiectiv	obiectiv de referință
performanță	performanța atinsă
perseverență	a demonstra perseverență
sarcină	sarcină de lucru
suprasolicitare	suprasolicitarea copiilor
explicit	răspuns explicit

Expresii și îmbinări:
activitate de proiectare
demers didactic
proiect didactic
unitate de învățare
judecată de valoare

3. Formați îmbinări de cuvinte şi alcătuiți enunțuri.

	.....		.....
activitate	.....	obiectiv	.....
	.....		.....
	.....		.....
a elabora	.....	a realiza	.....
	.....		.....

4. Ce este proiectarea didactică? Argumentați.

- o cheie a succesului;
- o artă;
- un ansamblu de procese şi operații;
- un demers personalizat;
- un model de design educațional.

5. Înlocuiți cuvintele evidențiate cu sinonimele lor şi veți stabili acțiunile întreprinse de profesor în procesul de proiectare didactică.

REPERE: *a efectua, a stabili, a alege, a determina, a utiliza, a preciza, a fixa, a modifica, a formula, a hotărî.*

Model: ***A planifica*** un demers didactic. ***A proiecta*** un demers didactic.

1.	**A realiza** o activitate didactică	1	.....
2.	**A defini** obiectivele urmărite	2	.....
3.	**A selecta** conținuturile	3	.....
4.	**A identifica** tehnologiile didactice	4	.....
5.	**A folosi** o metodă nouă	5	.....
6.	**A stabili** resursele necesare	6	.....
7.	**A determina** strategiile, formele şi tehnicile de evaluare	7	.....
8.	**A schimba** planul de activitate	8	.....
9.	**A elabora** o sarcină	9	.....
10.	**A decide** modul de desfăşurare a activității.	10	.....

6. Formați cuvinte noi după model. Alcătuiți enunțuri.

	– re	– t	enunțuri
• a proiecta –	*proiectare*	*proiectat*	
• a planifica –	.....	.....	.....
• a elabora –	.....	.....	.....
• a preciza –	.....	.....	.....
• a realiza –	.....	.....	.....
• a stabili –	.....	.....	.....

7. Potriviți noțiunile cu explicațiile lor.

Mod de organizare a învățării

metodă

strategie

procedeu

operații

ansamblul metodelor, mijloacelor şi al modurilor de organizare a activității

suma de operații prin care se realizează metoda de instruire

cei mai mici paşi pe care îi face elevul în realizarea sarcinilor didactice

un grup de metode sau procedee folosite într-o situație de învățare

modalitate de organizare şi realizare a demersului didactic în funcție de obiectivele stabilite

8. Discutați în grup. Ce trebuie să cunoască profesorul pentru a realiza o bună predare? Completați.

Profesorul trebuie să cunoască:

- nivelul pregătirii elevilor;
- stadiul dezvoltării lor psihologice;
- activitatea de învățare anterioară;
- gradul de motivare pentru învățare a elevilor;
- _____
- _____
- _____
- _____

9. Completați.

- Nu există predare fără.....
- Nici fără .....
- Nici fără .....

- Nu există învățare fără .....
- Nici fără .....
- Nici fără .....

- Nu există evaluare fără .....
- Nici fără .....
- Nici fără .....

10. Alcătuiți enunțuri.

Model: Am nevoie *de cunoștințe* pentru *a fi un profesor competent.*

Am nevoie de

comunicare		.....
creativitate		.....
motivare		.....
ingeniozitate		.....
mijloace	**pentru**	.....
susținere		.....
încredere		.....
colegi		.....
informații		.....
cursuri de formare		.....

11. Realizați un interviu. Aflați opinia colegilor dvs. referitor la cheia succesului în activitatea lor didactică.

Numele colegului	Opinia

12. Citiți poezia *Elementar* de Iulian Filip. Prin analogie alcătuiți o poezie.

Dai,
ce ai
și ai
ce dai.

Model: *Proiectezi*
ce știi
și știi
ce proiectezi.

13. Lucrul în perechi. Identificați caracteristicile modelului curricular al proiectării pedagogice.

Modelul tradițional

- Procesul educațional este centrat pe profesor;
- elevul este privit ca obiect al educației;
- educația este concepută ca un rezultat;
- învățarea se axează pe conținuturi;
- procesul didactic este dominat de motivația extrinsecă (externă);
- accentul este plasat pe predarea prin metode reproductive;
- demersul didactic se axează pe forme colective sau individuale;
- componenta evaluare lipsește.

Modelul curricular

- Procesul educațional este centrat pe elev;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

14. Citiți informația. Proiectarea didactică este o necesitate sau nu? Pentru cine este obligatorie proiectarea didactică? Exprimați-vă opinia, folosind argumente Pro sau Contra.

Proiectarea lecției este și rămâne necesară cel puțin pentru profesorii debutanți. Aceste exerciții trebuie să creeze profesorului debutant deprinderile necesare pentru a trece de la formarea inițială la formarea continuă și profesionalism. Chiar și profesorul cu experiență dorește, de cele mai multe ori, să-și reconsidere abordările și să-și dezvolte demersul didactic, în vederea obținerii unor performanțe. De aceea profesorii cu experiență își construiesc *schițe de proiecte de lecție* în care sunt notate, cu precădere, elementele noi. Profesorului cu experiență îi este suficient să răspundă la cele patru întrebări fundamentale de proiectare: *ce voi face?, cu ce voi face?, cum voi face?, și cum voi ști dacă am realizat ceea ce mi-am propus?*

15. Lucrul în grup. Stabiliți avantajele și dezavantajele lecției tradiționale și ale lecției moderne.

Lecția tradițională

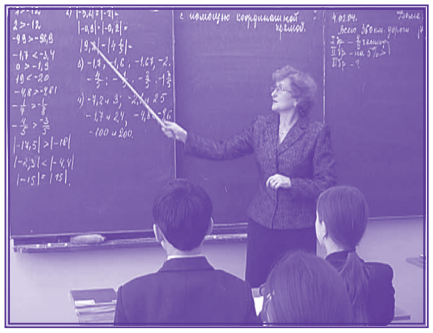

Avantaje

- caracter sistematic al procesului de instruire;
- .....
- .....
- .....

Dezavantaje

- structura-șablon a lecției, lipsa diversității;
- .....
- .....
- .....

Lecția netradițională/ modernă

Avantaje

- obiectivele privitoare la conținuturi se structurează în sarcini didactice;
- .....
- .....
- .....

Dezavantaje

- structura sistematică a lecției nu se păstrează;
- .....
- .....
- .....

16. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută de context și veți afla de ce depinde succesul unei activități didactice.

Succesul unei organizări eficiente a procesului de predare-învățare-evaluare (a reieși) *reiese* din modul cum (a fi) …….. formulate obiectivele operaționale.

Obiectivele operaționale (a anticipa) …….. o activitate instructiv-educativă și (a preciza) …….. ce fel de modificări concrete se vor produce în comportamentul celui educat la sfârșitul unei activități de instruire. Obiectivele (a viza) …….. performanțele concrete, măsurabile prin schimbări vizibile de comportament școlar. (A fi) …….. vorba de a afla și a realiza ceva nou, necunoscut până la momentul instruirii.

În „umbra" obiectivelor (a sta) …….. metoda sau tehnica educațională, care („a servi") ..... obiectivul.

17. Modificați conform modelului. Citiți și veți afla cerințele pentru proiectarea obiectivelor operaționale.

Obiectivele proiectate trebuie:

- (a fi) *să fie* clare și explicite atât pentru elev, cât și pentru profesor;
- (a corespunde) …….. particularităților de vârstă ale elevilor, pregătirii și experienței lor anterioare;
- (a fi) …… accesibile majorității elevilor și realizabile în intervalul de timp efectiv;
- (a nu fi) …….. prea numeroase;
- (a descrie) …….. un comportament observabil;
- (a determina) …….. comportamentul prin utilizarea verbelor de acțiune;
- (a conține) …….. atât condițiile de realizare a sarcinilor, cât și criteriul performanței;
- (a viza) …….. o operație singulară;
- (a fi) …….. unice, logice și valide;
- (a reflecta) …….. activitatea elevului, nu a profesorului;
- (a fi) …….. transferabile de la situația pedagogică la o situație reală de viață.

18. Formulați 5 obiective operaționale, utilizând Taxonomia lui Bloom.

Model: Elevul va fi capabil (a selecta) *să selecteze* ideea principală din textul dat.

Taxonomia lui Bloom (verbe specifice pentru formularea obiectivelor)	**Obiective**
1. **Cunoașterea faptelor:** a defini, a aminti, a distinge, a numi, a recunoaște, a identifica, a enumera, a descrie, a selecta, a reproduce	
2. **Înțelegerea cunoștințelor:** a transforma, a reorganiza, a ilustra, a explica, a redefini, a determina, a demonstra, a interpreta, a estima	
3. **Folosirea cunoștințelor într-un context/situație nouă:** a aplica, a alege, a clasifica, a generaliza, a utiliza, a restructura	
4. **Stabilirea relațiilor de gândire inductivă:** a distinge, a compara, a deduce, a identifica, a detecta, a analiza, a recunoaște, a structura	
5. **Sintetizarea conținuturilor /gândire deductivă:** a scrie, a relata, a planifica, a proiecta, a produce, a sintetiza, a propune, a formula	
6. **Exprimarea judecăților de valoare:** a judeca, a argumenta, a evalua, a compara, a valida, a standardiza	

19. Confirmați sau contestați afirmația.

De vreme ce există enciclopedii, dicționare, glosare, nici nu trebuie să i se pretindă elevului să devină o enciclopedie.

M. Eminescu

20. Puneți în locul punctelor prepozițiile lipsă şi veți stabili semnificația noțiunii de metodă didactică în procesul de învățământ.

Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o *cale* ..... *cunoaștere,* propusă ..... profesor, ... – o *cale* ..... *învățare,* realizată efectiv ..... elev ..... cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă.

Relația ..... metodele didactice și celelalte elemente ale activității ..... instruire/educație permite cadrului didactic adaptări creative multiple – strategice, tactice, operaționale – ..... obiectivele, conținutul și evaluarea procesului de învățământ.

Metodele ..... învățământ au o triplă semnificație:

– ..... *profesor,* metoda este *o tehnică* ..... *predare,* un mod ..... organizare a învățării, ... control și evaluare;
– ..... *elevi*, este *o tehnică* ..... *învățare*, ... asimilare a cunoștințelor și deprinderilor, a unor capacități și competențe etc.;
– ..... *profesor și elevi,* metoda constituie *un mod* ..... *lucru comun,* având drept scop realizarea obiectivelor didactice stabilite.

21. Proiectul este o metodă didactică, care are menirea de a rezolva una sau mai multe probleme. Stabiliți, în baza imaginii, algoritmul desfășurării metodei proiectului.

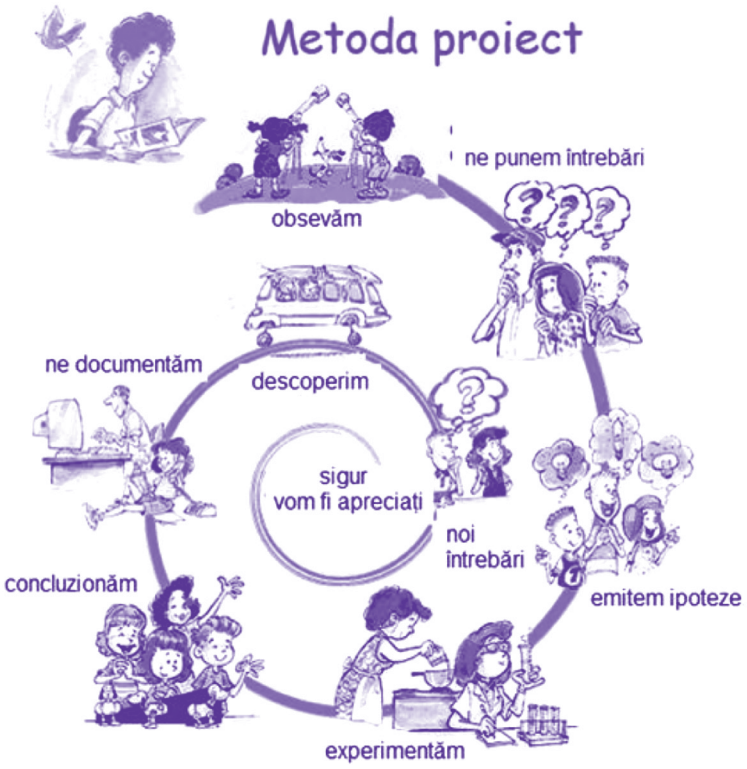

22. Descrieți după modelul dat 2 metode /tehnici de predare-învățare.

Nr.	Denumirea tehnicii	Esența	Posibilități de aplicare
1.	**Graficul T**	Tehnică de analiză/sinteză a unei informații. Foaia se împarte în două printr-o linie verticală – în stânga ei se scriu argumentele "pro", iar în dreapta – cele "contra" vizavi de afirmația pusă în dezbatere.	Se folosește pentru analiza și/sau sinteza unor informații.
2.	.....	....	....
3.	.....	....	....

23. Alcătuiți dialoguri:

a) dintre directorul școlii și un profesor care prezintă spre aprobare un proiect anual;
b) dintre doi colegi (unul debutant și altul cu experiență) ce discută desfășurarea demersului didactic al unei lecții;
c) dintre un profesor și inspectorul școlar nemulțumit de lecție;
d) dintre un elev care nu a înțeles sarcina de învățare și un profesor;
e) dintre șeful de studii indignat și subalternul său.

24. Comentați aforismele. Aduceți argumente *pro* și *contra*.

Într-o scoală bună, discipolul urmează să învețe mai multe decât ştie profesorul.

M. Eminescu

Pentru a-l învăța pe altcineva, e nevoie de mai multă minte decât pentru propria instruire.

Michel E. De Montaigne

25. Examinați structura unui proiect didactic de lungă durată şi a unui proiect curent (de scurtă durată). Care sunt părțile componente ale proiectului?

I. Structura proiectului anual/semestrial

Date generale

- Numele, prenumele profesorului
- Denumirea instituției de învățământ
- Anul de studii
- Clasa
- Planificarea materiei
- Structura anului de învățământ (semestre, sesiuni, vacanțe)
- Orarul sunetelor, lecțiilor
- Bibliografia

Planificarea materiei

Nr. crt.	Obiectivele de referință	Conținutul tematic	Eșalonarea în timp		Activități de învățare metode/ tehnici	Evaluare	Observații
			nr. de ore	data			

II. Structura proiectului didactic curent (de scurtă durată)

I. Date generale

1. Obiectul de studiu
2. Clasa
3. Unitatea
4. Subiectul
5. Tipul lecției
6. Obiective operaționale:
   - Informative – cunoștințe (ce va ști elevul)
   - Formative – capacități (ce va ști să facă elevul)
   - Afective – atitudini (cum va ști să fie elevul)
7. Strategia didactică:
   - Metode și tehnici
   - Materiale didactice
8. Resurse educaționale
9. Tipuri de evaluare

II. Scenariul lecției / Desfășurarea activității

Evenimente instrucționale (după R.M.Gagne)	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Modalități de evaluare
1. Captarea atenției 2. Anunțarea obiectivelor 3. Actualizarea cunoștințelor 4. Prezentarea sarcinilor și a situațiilor de învățare 5. Dirijarea învățării 6. Obținerea performanțelor și asigurarea conexiunii inverse (feedback) 7. Evaluarea formativă a progresului realizat 8. Asigurarea transferului			

26. Joc de rol. Formați o echipă din trei persoane. O persoană este Optimistul, alta – Pesimistul, a treia – Înțeleptul. Discutați pe marginea afirmației:

E prea târziu să planifici
când eşti în ring şi eşti lovit.

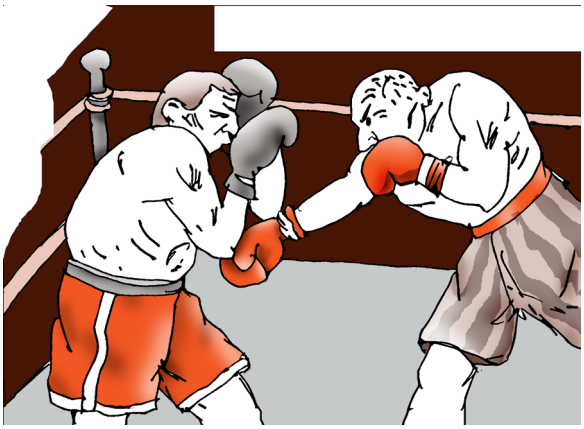

27. Alegeți una din situațiile propuse şi formulați în scris 5 recomandări pentru:

a) un candidat la admiterea într-o instituție cu profil pedagogic;
b) un profesor debutant la început de activitate didactică;
c) un inspector școlar/șef de studii care intenționează să asiste la o lecție;
d) un profesor ce pleacă la cursuri de perfecționare.

28. Restabiliți următorul aforism de *M. Stoian*.

calități	în viață	conștiinciozitatea
responsabilitatea	necesare	și
Trei	perseverența	pentru
esențiale	a reuși	sunt

29. Un coleg/colegă vă roagă să-i explicați sensul aforismelor:

Să atribuim cuvintelor un sens anume și atunci vor dispărea două treimi din dificultățile pe care le întâlnim în timpul discuțiilor. *Descartes.*

Lucrurile de mare însemnătate nu trebuie niciodată lăsate în voia lucrurilor neînsemnate. *Goethe*

30. Răspundeți la întrebări.

- Dacă ați putea să schimbați ceva în activitatea didactică, ce ați face?
- Care este cel mai dificil lucru pe care îl faceți zilnic?
- Care este ora dvs. preferată pe parcursul zilei?
- Dacă nu ar trebui să munciți, ce ați face?
- Cum vă imaginați că veți fi peste zece ani?
- Ce dorințe ați avut în anul trecut, aveți în prezent și ce vă doriți pentru viitor?
- Unde vă simțiți bine? Unde nu vă simțiți bine?
- Despre care oameni se poate spune că trăiesc cu adevărat?
- Ce vă face să suferiți cel mai des?
- Ce vă poate face fericit?
- În ce constă secretul relațiilor armonioase cu oamenii?
- Ce culoare are, după părerea dvs., bucuria, durerea, tristețea, dorul, zâmbetul, singurătatea? De ce?
- Cum vă imaginați școala de mâine?

31. Exprimați-vă părerea în 3 – 4 enunțuri.

1. A instrui pe cineva într-o disciplină nu înseamnă a-l face să-și imagineze în minte asemenea rezultate, ci a-l învăța să participe la procesul care face posibilă crearea de cunoștințe. *J.S. Bruner*
2. Dacă nu știi unde vrei să ajungi, probabil vei ajunge altundeva. *Laurence J. Peterr*
3. Cei care știu ce este fiecare lucru sunt în stare să explice și celorlalți, pe când cei care nu știu este firesc să se înșele și pe ei și să înșele și pe alții. *Socrate*

32. Ştiați că...

* * *

Conform datelor psihologilor, elevii memorează 20% din ceea ce aud, 30% din ceea ce văd, 50% din ceea ce văd și aud simultan, 70% din informația despre care s-a discutat, 90% din ceea ce s-a aplicat, exersat.

* * *

La baza demersului educațional din Danemarca stau următoarele principii:

- tot ce are ființa umană este dat *a priori* și este important ca acest tezaur să fie valorificat prin educație;
- scopul educației nu este de a-i face pe copii "deștepți", ci de a le cultiva încrederea în forțele proprii;
- copiilor talentați nu li se oferă un statut special, toți sunt egali și diferiți în același timp;
- copiii trebuie învățați să gândească;
- copiii nu sunt întrebați ce știu, ci li se solicită exprimarea propriilor gânduri;
- copiii învață prin experiență și acțiune;
- notele nu constituie un factor de primă importanță, accentul fiind pus nu pe achiziționarea cunoștințelor, ci pe încrederea în sine, în convingerea de a reuși.

33. Discutați în grup.

I. Care sunt factorii ce influențează pozitiv motivația elevilor dvs. și acei care demotivează învățarea?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

II. Oferiți soluții de stimulare a motivației.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

34. Analizați inițiativa Ministerului Educației din Republica Moldova privind problema suprasolicitării elevilor. Răspundeți la întrebări.

Ministerul Educației al Republicii Moldova a decis să examineze problema suprasolicitării elevilor. Pentru aceasta a fost creată o comisie guvernamentală care va adopta o concepție nouă, conform standardelor europene. Din procesul de învățământ preuniversitar se va exclude un șir de cursuri, elevii vor avea 4-6 discipline la alegere și un număr mare de ore de educație fizică.

Susțineți sau nu aceste intenții ale ministerului? Cum vedeți structura viitorului plan de studiu? Ce discipline ar trebui să fie obligatorii și care sunt cele opționale?

REPERE: *sunt de acord/nu sunt de acord, mod de abordare, problema a fost/nu a fost cercetată, descongestionarea programei, intențiile ministerului sunt binevenite, a crea condiții, diferite oferte, activități practice, copii dotați, a studia adăugător, susțin fără nici o rezervă.*

35. Completați enunțurile.

Am învățat că:

- durează ani ca să câștigi încredere și că doar .....
- nu contează ce ai în viață, ci.....
- nu contează ce li se întâmplă oamenilor, ci ceea ce pot.....
- trebuie să te desparți de cei dragi cu cele mai frumoase cuvinte, căci s-ar putea .....
- sunt oameni care te iubesc, dar.....
- prietenia adevărată continuă să existe .....
- doi oameni pot privi același lucru și pot.....

36. Confruntați enunțurile dvs. cu afirmațiile lui *Octavian Paler.*

- Am învățat că durează ani, ca să câștigi încredere și că doar în câteva secunde poți s-o pierzi.
- Am învățat că nu contează ce ai în viață, ci pe cine ai.
- Am învățat că nu contează ce li se întâmplă oamenilor, ci ceea ce pot eu să fac pentru a rezolva.
- Am învățat că trebuie să te desparți de cei dragi cu cele mai frumoase cuvinte, căci s-ar putea să fie ultima oară când îi vezi.
- Am învățat că sunt oameni care te iubesc, dar nu știu s-o arate.
- Am învățat că prietenia adevărată continuă să existe chiar și la distanță.
- Am învățat că doi oameni pot privi același lucru și pot vedea ceva total diferit.

37. Audiați cântecul *Dragi învățători* în interpretarea lui Vitalie Dani. Scrieți în 3-4 minute ce ați auzit, ce v-ați imaginat și ce ați simțit ascultând această melodie. Pentru ce sunt recunoscători elevii profesorilor? De ce îi consideră divini?

Lecția 7
CUM SĂ REALIZĂM EVALUAREA PERFORMANȚELOR ȘCOLARE

A evalua înseamnă a da un sens procesului de învățământ.
Genevieve Meyer

1. În procesul de proiectare a activității de evaluare profesorul caută răspuns la un şir de întrebări. Răspundeți la întrebări.

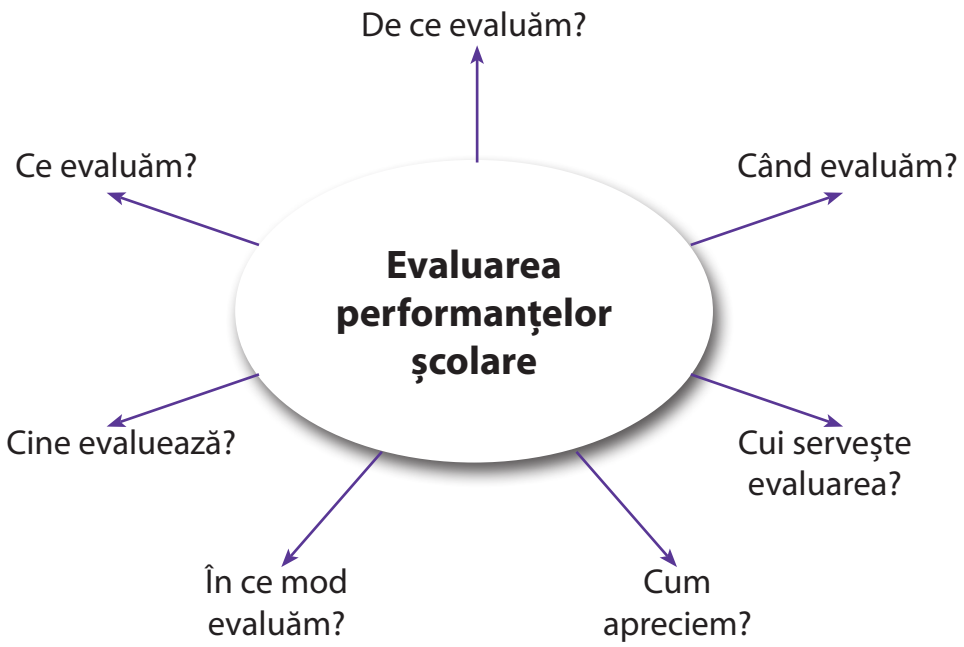

2. Însuşiți vocabularul.

a acorda	a acorda punctaj maxim
a administra	a administra o probă de evaluare
a aprecia	a aprecia cunoștințele și abilitățile
a defini	a defini personalitatea elevului
a diagnostica	a diagnostica erorile
a estima	a estima nivelul atins
a evalua	a evalua tezele
a facilita	a facilita procesul de învățare
a nota	a nota răspunsurile
a susține	a susține un examen

Expresii și îmbinări:
probă de evaluare
schemă de notare
grilă de evaluare
criterii de notare

3. Formați cuvinte înrudite. Alcătuiți enunțuri.

Model: a evalua –- evaluare –- evaluator – evaluat

- a examina –.....
  .....
- a verifica – .....
  .....
- a supraveghea – .....
- a susține – .....

4. Alcătuiți sintagme, apoi enunțuri.

Model: *a evalua performanțele elevilor*

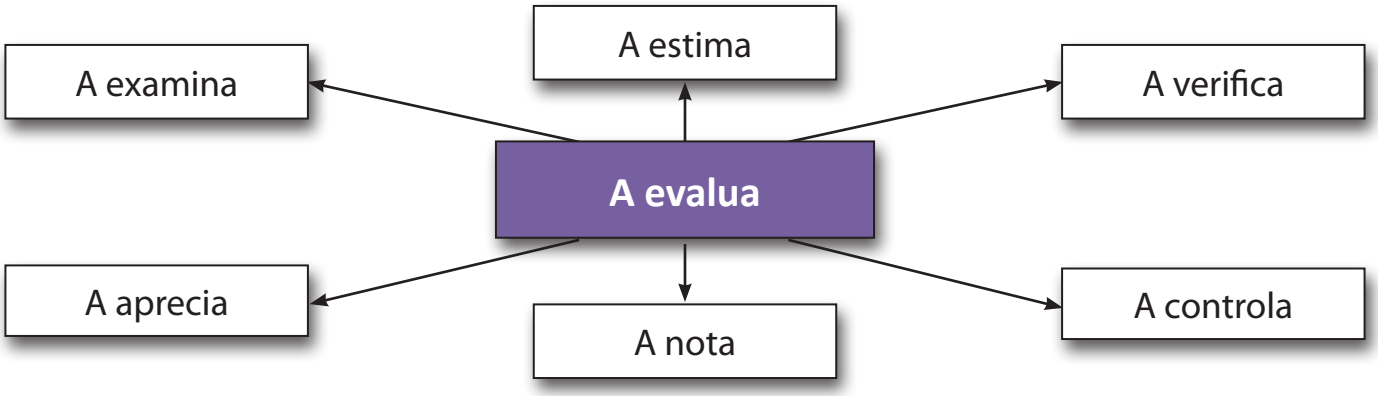

5. Găsiți cuvinte cu sens apropiat cuvintelor evidențiate și formulați cu ele enunțuri.

Cuvinte de reper: probă, verificare, curent, cumulativ/final, efectiv, administrat.

- **Instrument** de evaluare/.....
- **controlul** calității.....
- evaluare **formativă**/.....
- evaluare **sumativă**/.....
- metode **eficiente** /.....
- forme **aplicate**/.....

6. Formați îmbinări, potrivind cuvintele din coloana A cu cele din coloana B.

A	B
a evalua	grila de notare
a analiza	perioada de evaluare
a determina	nivelul de performanță atins
a constata	soluții pentru o notare obiectivă
a oferi	rezultatele obținute
a acorda (a stabili)	formele de evaluare
a decide	măsurarea și validarea rezultatelor
a realiza	punctaj maxim

7. Ce este evaluarea? Formulați în baza reperelor.

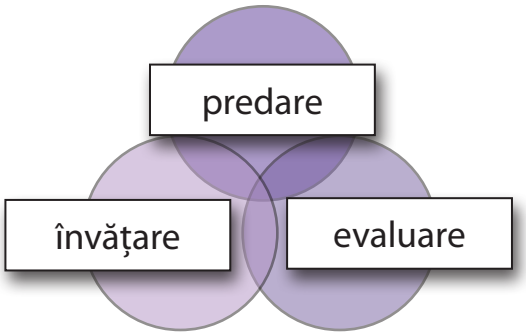

proces

performanțe școlare

obiective planificate

Evaluarea este .....

.....

.....

.....

.....

8. De ce evaluăm? Alcătuiți enunțuri.

Model: Evaluarea se face pentru *a motiva* elevii să învețe, să depună eforturi pentru a obține rezultate importante.

a măsura

a facilita | **a oferi**

a clasifica | **a diagnostica** | **a îmbunătăți**

9. Potriviți descrierile de mai jos cu următoarele noțiuni *aprecierea, notarea, verificarea (măsurarea/controlul)* și veți stabili etapele principale ale evaluării:

- ..... este constatarea de către profesor sau de calculator a volumului și a calității cunoștințelor teoretice și practice căpătate de elev;
- ..... reprezintă componenta evaluării care asigură estimarea (evidențierea) cunoștințelor și capacităților atinse de elev pe baza unor criterii;
- ..... este componenta evaluării care măsoară și validează rezultatele pregătirii elevului prin anumite semne convenționale, denumite note.

11. Ce reguli trebuie să respecte profesorul în procesul evaluării?

Un profesor obiectiv știe că:

- trebuie (a evalua) *să evalueze* succesul, și nu insuccesul elevului;
- evaluarea trebuie (a se realiza) ..... în scopul ameliorării procesului de învățare;
- evaluarea trebuie (a fi) ..... obiectivă, corectă;
- evaluarea trebuie (a motiva)..... elevul spre învățare;
- elevul trebuie (a cunoaște)..... criteriile de apreciere, parametrii de timp în care se va realiza evaluarea;
- rezultatele evaluării trebuie (a se prezenta) ..... în termenele stabilite;
- procesul evaluării trebuie (a fi) ..... pozitiv și detaliat;
- modul de prezentare a rezultatelor trebuie (a fi)..... onest.

12. Ce calități trebuie să aibă un examinator bun?

Un examinator trebuie:

a) să fie obiectiv și imparțial în aprecierea rezultatelor școlare;

b) .....

c) .....

d) .....

.....

13. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută și veți afla ce factori împiedică evaluarea. Completați.

Actul de evaluare poate fi influențat de diverși factori negativi axați pe personalitatea (examinator) *examinatorului*:

- **efectul "halo":** profesorul supraapreciază rezultatele (niște elevi) …….. sub influența (impresie)……. foarte bune pe care profesorul o are despre ei;
- **efectul "Pigmalion":** profesorul subapreciază (rezultate) …… (niște elevi) …… sub influența (părere) …… nefavorabile pe care profesorul și-a format-o despre capacitatea și nivelul de pregătire al (discipoli) ……;
- **efectul "oedipian":** (de prezicere, preconceput) profesorul prezice (notare) …… înainte ca examinarea concretă să fie realizată de profesor. Evaluarea în cazul dat se bazează pe cunoașterea (elevi) …….. de către profesor pe parcursul (studii) ……;

- **eroarea de generozitate:** profesorul acordă cu ușurință note mari. Evaluarea este determinată de dorința (profesor) ……. de a masca unele situații nefavorabile lui sau "de menținere a (prestigiu) ……." prin superioritatea (note) …….. acordate (elevi) ……;
- **efectul "de ordine":** (de contrast) ……
……
……
- **efectul de contaminare:** ……
……
……
- **ecuația personală a (profesor)…… sau eroarea individuală constantă:** ……
……
……

14. Lucrul în grup. Prin ce se caracterizează evaluarea tradițională și cea modernă? Completați.

Evaluarea tradițională	Evaluarea modernă
• este interesată de măsurarea cantitativă;	• este centrată pe dialog, pe cercetarea calitativă;
• ……	• ……
• ……	• ……
• ……	• ……
• ……	• ……
• ……	• ……

15. Completați spațiile libere cu prepozițiile cerute de context.

O verigă ..... lanțul operațiilor ..... organizare a procesului educațional reprezintă obiectivul ..... evaluare, care este formulat special ..... desfășurarea evaluării și prevede o descriere calitativă și cantitativă a operațiilor intelectuale ..... care trebuie să dea dovadă elevul ..... parcursul învățării. Obiectivul ..... evaluare derivă ..... standardele disciplinei și solicită ..... elev acțiuni concrete ..... raport ..... subiectul abordat.

Obiectivul ..... evaluare specifică *comportamentul* ..... care elevul trebuie

să-l demonstreze (reprezentat printr-un verb de acțiune care se referă la rezultatele învățării) *(Ce?); condițiile* ..... care comportamentul va fi demonstrat *(Cum?)* și *nivelul* ..... *performanță sau criteriul* ..... *reușită* pe care trebuie să-l atingă elevul. *(Cât?)*

Obiectivul ..... evaluare trebuie să fie scris ..... termeni observabili ..... așa fel încât doi sau mai mulți evaluatori să cadă ..... acord dacă elevul a atins sau nu obiectivul enunțat.

16. Care sunt avantajele şi dezavantajele probelor de evaluare orale şi scrise? Completați.

Probe orale	**Avantaje** • interacțiune directă profesor-elev; • ..... • ..... • ..... • .....
	Limite • evaluare individuală, consum mare de timp; • ..... • ..... • ..... • .....

Probe scrise	**Avantaje** • fidelitate și validitate înaltă; • ..... • ..... • ..... • .....
	Limite • imposibilitatea de a modela răspunsul; • ..... • ..... • ..... • .....

17. Discutați în grup. Ce greşeli sunt comise frecvent în evaluarea performanțelor şcolare? Completați.

- Sarcinile de evaluare nu se potrivesc cu obiectivele stabilite;
- elevii nu cunosc criteriile de evaluare;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

18. Discutați. Ce conflicte pot apărea în procesul de evaluare şi cum pot fi soluționate?

Conflictul	Sugestii pentru profesor
• Elevul a învățat lecția și răspunde la oră. Profesorul îl apreciază cu o notă mică. Elevul nu este de acord cu nota, consideră că profesorul nu l-a apreciat obiectiv și nu l-a ascultat atent în timpul răspunsului. • ..... • ..... • ..... • ..... •	• să fie atent la toate răspunsurile elevilor; • să fie obiectiv și imparțial în estimarea rezultatelor; • să comunice cu elevul; • să explice detaliat toate greșelile; • să prezinte elevilor înainte de evaluare criteriile de apreciere și grila de notare; • ..... • ..... • ..... • .....

19. Lucrul în grup. Stabiliți caracteristicile profesorului examinator după atitudinea şi comportamentul în timpul evaluării.

Un examinator amorf, indiferent	Un examinator autoritar	Un examinator optimist
• ignorează trăirile interioare ale elevilor; • ..... • ..... • ..... •	• vrea să se afirme, să domine, să se facă respectat cu orice preț; • ..... • ..... • ..... •	• se implică în actul examinării, trăind rezultatele acestuia; • ..... • ..... • ..... • .....

20. Lucrați în grup. Aduceți argumente *pro* sau *contra* pentru afirmația:

Rezultatele elevilor reflectă abilitatea profesorului de a-i încuraja și de a-i ajuta să învețe.
Centrul de excelență în domeniul educației

21. Comentați regulile pe care trebuie să le respecte evaluatorul la oferirea feedback-ului.

• Feedback-ul trebuie acordat pentru a ameliora învățarea. • Feedback-ul trebuie oferit la timp. • Feedback-ul trebuie să fie pozitiv și detaliat. • Feedback-ul trebuie să fie eficace și participativ. • Feedback-ul trebuie să fie realist și corect. • Feedback-ul trebuie să motiveze. • Feedback-ul trebuie să fie onest.	• Feedback-ul trebuie să sugereze soluțiile pentru a îmbunătăți situația existentă. • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • ..... • .....

22. Ce norme etice trebuie să respecte examinatorul, evaluând răspunsurile elevilor?

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

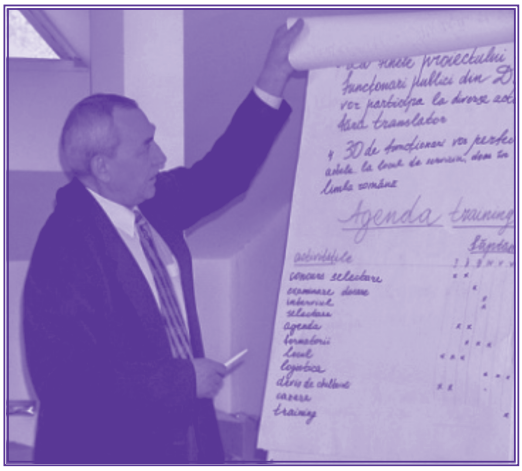

23. Când profesorul poate fi mulțumit de evaluarea efectuată? Completați.

- când rezultatele sunt în corespundere cu obiectivele;
- dacă elevul înțelege mai bine cum trebuie să învețe;
- dacă elevul poate reflecta asupra propriilor rezultate;
- când poate realiza autoevaluarea procesului de învățare, a activității desfășurate și a rezultatelor obținute;
- când evaluarea nu stresează participanții;
- .....
- .....
- .....

24. *Fișa de evaluare* a lecției este un instrument de verificare a activității a profesorilor. Faceți evaluarea lecției la care ați asistat. Completați.

FIȘA DE EVALUARE A LECȚIEI

I. ASPECTE INTRODUCTIVE

1. **Cadrul didactic asistat**
   a. Nume și prenume ..... b. Gradul didactic .....
2. **Data** .....
3. **Clasa** .....
4. **Disciplina:** .....
5. **Subiectul lecției** .....
6. **Scopul lecției:** .....
7. **Locul lecției** .....
8. **Bibliografia utilizată și recomandată elevilor** .....
   .....
9. **Cadrul didactic care asistă**
   a. Nume și prenume ..... b. Funcția .....

II. COMPONENTA CONCEPTUALĂ

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

III. COMPONENTA METODICO-ȘTIINȚIFICĂ

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

IV. CALITĂȚI PERSONALE

- .....
- .....
- .....
- .....

V. APRECIERI GENERALE. RECOMANDĂRI

- .....
- .....

VI. CALIFICATIV

- .....

25. Alcătuiți dialoguri.

- Între doi profesori care discută despre locul unde trebuie să se desfășoare examenele de BAC. Unul consideră că examenele trebuie să se desfășoare în liceele unde au învățat elevii, altul în centre de bacalaureat.

- Între reprezentantul direcției raionale de învățământ și directorul unui liceu care pune în dezbatere problema: Cine poartă răspundere pentru pregătirea liceenilor de examenele de BAC?

- Între administrația unei școli și reprezentantul Ministerului Educației. Administrația școlii consideră că ME și direcțiile raionale de învățământ au misiunea doar de a controla calitatea organizării și desfășurării examenelor. Reprezentantul ministerului consideră că pe lângă această obligație ei pot înlocui sau înlătura de la examene administrația școlii și profesorii titulari.

26. Joc de rol. Analizați informația de mai jos de pe poziția profesorului, a părinților, a elevilor, a comunității. Argumentați alegerea.

Într-un proiect recent al Ministerului Educației se dorește introducerea unui nou sistem de evaluare a profesorilor, având la bază:

- evaluarea acestora de către părinți;
- de către elevi;
- de către comunitatea locală.

REPERE: *după părerea mea/după mine...., competențe profesionale, obiective de evaluare, criterii de evaluare, specialiști în domeniu, persoane competente, sunt de acord/nu sunt de acord.....*

27. Exprimați-vă opinia, în 7 – 8 enunțuri, despre evaluarea elevilor la etapa actuală.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

REPERE: *eu cred că...../consider că....., în opinia mea/pot afirma că....., a evalua succesul, ameliorarea procesului de predare-învățare, criterii de apreciere, a asigura calitatea, tehnologii de evaluare, procesul evaluării, mod de prezentare.*

28. Comentați, în 5-6 enunțuri, afirmațiile:

1. Dacă rolul evaluării normative este să-l informeze pe elev ce a însușit cu adevărat, cel al evaluării formative este de a-l face pe elev actorul propriei învățări. *Genevieve Meyer*
2. Dacă știi unde mergi, este mai ușor să alegi o cale potrivită pentru a ajunge la destinație. *R.Mager*
3. Nici o metodă sau tehnică de evaluare nu este ideală pentru toate disciplinele școlare în toate situațiile**.**
4. Dacă am putea ști ce merită să fie măsurat, am ști să măsurăm mai bine. *J.Bruner*
5. Elevii pot evita o predare proastă, dar nu pot evita o evaluare bună. *D.Braun*

29. Știați că ...

În lume se folosesc diverse sisteme convenționale de notare:

- **Prin cifre**: în unele țări C.S.I. cu trepte **–** de la 1 – 5; în Germania, Elveția, Bulgaria – de la 1 – 6; în Suedia, Norvegia – de la 1 – 7; în România, Moldova, Finlanda și alte țări – de la 1 – 10; în Ucraina – de la 1 – 12; în Danemarca – de la 1 – 13; în Franța de la 1 – 20.
- **Prin calificative:** *foarte bine,* echivalentul notelor 9 și 10; *bine,* echivalentul notelor de 7 și 8; *suficient (satisfăcător),* echivalentul notelor de 5 și 6; *insuficient (nesatisfăcător),* echivalentul notelor de la 1 la 4.
- **Prin litere**: 6 – 7 litere, în Anglia, SUA etc.
- **Prin bile colorate:** *albe* – foarte bine, *roșii* – suficient; *negre* – insuficient.
- **Cu aprecieri în limba latină:** *„Magna cum laude”* (cu mare laudă) – pentru foarte bine; *„Cum laude”* (cu laudă) – pentru bine.

30. Zâmbiți!

Transformați mini-dialogurile în vorbire indirectă.

* * *

La examen un elev ia un bilet – nu știe. Ia altul – iarăși nu știe. Al treilea – de asemenea... Și așa al patrulea, al cincilea... Profesorul îl oprește și îi pune nota „5”. Ceilalți elevi se revoltă**:**

– Pentru ce?

– Cum pentru ce? După cum căuta, înseamnă că știe ceva...

* * *

Examen – test cu întrebări, la care răspunsul este „da” sau „nu”. Unul dintre elevi aruncă o monedă în sus și notează rezultatele. Profesorul se gândește: „Acesta va termina primul”.

Se termină examenul, toți pleacă, în afară de tânărul cu moneda, care stă și o tot aruncă. Profesorul se apropie și întreabă:

– Ei, ai răspuns la întrebări?

– Da.

– Și ce faci acum?

– Controlez răspunsurile.

* * *

După ce un elev nu reușește să răspundă la nicio întrebare, profesorul spune:

– Domnule, nota pe care ți-o pot da este doar una și începe cu litera P. Știi care este aceasta?

– PINCI, domule profesor, PINCI!

* * *

Mama: Victoraș, ce notă ai luat la matematică**?**

Victoraș: Opt.

Mama: De ce opt?

Victoraș: Mămico, la sfârșitul lecției, când doamna profesoară împărțea notele, până a ajuns la mine, i s-au terminat toate notele de 9 și 10.

31. Audiați interviul cu Anatol Gremalschi, ex-ministrul Educației, acordat Postului de radio Europa Liberă. De ce elevii contestă notele de la bacalaureat? Stimulează sau nu sistemul actual perfecționarea, competiția, cunoștințele autentice?

Lecția 8
CUM SĂ PROMOVĂM CREATIVITATEA ŞI VALORILE MORAL-ESTETICE

Singurul criteriu de apreciere al valorii este valoarea însăşi.
A. Silvestru

1. Cum se promovează în şcoala dvs. educația morală şi cea estetică?

2. Însuşiți vocabularul.

a se distrage	a se distrage de la muncă
aprobare	aprobarea proiectului
binefacere	act de binefacere
conduită	conduita elevului
curajos	tip curajos
creativitate	creativitate individuală
decent	trai decent
devotament	devotament pentru profesie
flagel	flagel social
frustrare	sentiment de frustrare
ingenios	răspuns ingenios
nociv	influență nocivă
obstacol	obstacol greu de trecut
potențial	potențial creativ
receptiv	profesor receptiv
trivial	limbaj trivial
valoare	valori moral-spirituale

Expresii şi îmbinări:
a da o mână de ajutor
a aprecia la justa valoare
a pune în valoare
a pune în evidență
a scoate în relief

3. Potriviți definițiile pentru următoarele noțiuni: *creativitate, educație morală, educație estetică, morală, cultură generală*.

..... constă în activarea pedagogică a normelor, principiilor, valorilor morale specifice unei societăți în vederea formării de atitudini, sentimente, convingeri, comportamente, deprinderi și obișnuințe morale, a trăsăturilor morale de personalitate.

....., ca fenomen social, reflectă întotdeauna acea latură a acțiunii umane în care sunt întruchipate relațiile omului față de sine însuși, în care se rezolvă contradicțiile dintre oameni, dintre om și societate.

....., dimensiune a educației integrale, poate fi privită ca activitate, proces și rezultat de percepere, trăire și creare a frumosului, în sens larg, a esteticului.

În sens larg, ... este un concept care se referă la potențialul de care dispune o persoană pentru a desfășura o activitate creatoare.

..... reprezintă ansamblul valorilor spirituale, provenite din toate domeniile cunoașterii și ale activității umane – știință, tehnologie, artă, economie, politică, filozofie, religie etc. – confirmate la nivel social și din perspectivă istorică.

4. Completați coloanele B şi C.

A. *Activitățile creative în școală presupun:*

- stimularea gândirii productive și a celei critice;
- utilizarea talentelor și a capacităților specifice fiecărui individ în parte;
- incitarea interesului către nou, necunoscut;
- oferirea satisfacției pentru soluția găsită, ca rezultat al efortului de căutare;
- exersarea capacităților de cercetare, de căutare de idei, de informații, de transfer de sensuri etc.;
- dezvoltarea capacităților de organizare și structurare de materiale (portofolii, colecții);
- educarea capacității de a privi altfel lucrurile, de a-și pune întrebări neobișnuite despre lucruri obișnuite.

B. *Activitățile creative*

- stimulează gândirea productivă și cea critică;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

C. *În cadrul activităților creative*

- este stimulată gândirea productivă și cea critică;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

5. Transformați condițiile ce dezvoltă spiritul şi atitudinea creativă (A) în cerințe (B), apoi în îndemnuri (C).

A. *Aceste condiții presupun:*

- încurajarea elevilor să pună cât mai multe întrebări;
- limitarea constrângerilor și a factorilor care produc insatisfacție;
- stimularea comunicării prin organizarea de discuții și dezbateri între elevi, între profesori și elevi;
- activizarea elevilor pentru a opera cu idei, concepte, în vederea emiterii de noi variante;
- stimularea spiritului critic, constructiv, a capacității de argumentare și căutare a alternativelor;
- cultivarea independenței cognitive, a spontaneității și a autonomiei la învățare;
- favorizarea accesului la cunoaștere cu forțe proprii.

B. *Un profesor eficient trebuie:*

- să încurajeze elevii să pună cât mai multe întrebări;
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

C. *Dragi profesori!*

- Încurajați elevii să pună cât mai multe întrebări!
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

6. Schițați trăsăturile caracteristice persoanelor înalt creatoare.

Persoană slab creatoare (spectator)	Persoană înalt creatoare (actor puternic angajat)
Își „omoară" timpul.	Folosește timpul pentru a-și dezvolta personalitatea.
Este doar un simplu observator.	.....
Are puține interese personale și autonome.	.....
Are experiențe fragmentare, fracționate, după cum îi dictează evenimentele particulare.	.....
Este predispus la plictiseală.	.....
Nu realizează nimic deosebit și devine oarecum nemulțumit că nu este suficient de apreciat.	.....

7. Fiți creativi. Găsiți rime potrivite.

Probleme

După ce rezolvă iar
O problemă ordinară,
Tatăl lui Petrică geme:
– Da-a … Cu fiul am …….

La țară

L-am văzut și eu pe-aici,
În vacanță la bunici –
Timp de două săptămâni
A tăiat ……

Trupa

Într-a patra cunosc patru,
Parc-ar fi trupă de ……..
Doi, la tablă, sunt actori,
Doi, din bancă, sunt …….

Veșnic candidat la studenție

E tipul candidatului perfect,
De când încearcă, nu mai știe anul;
Impune însă tuturor respect,
Că este mai în vârstă ca ……..

8. În literatura de specialitate sunt menționate trei tipuri de blocaje ale creativității. Selectați și completați.

REPERE: *dependența excesivă față de opiniile altora; dorința de a se conforma modelelor sociale de apartenență; incapacitatea de a distinge între cauză și efect; dificultatea de a diferenția între fapte și probleme; teama de a fi în minoritate; tendința de a reacționa conform principiului „totul sau nimic"; teama de a nu comite o greșeală; prea mare încredere în rațiune; credință negativă „Nu sunt creativ"; incapacitatea de a defini lucrurile; slaba capacitate de a transforma sau modifica ideile.*

A. *Blocaje de tip emoțional*

.....
.....
.....
.....
.....

B. *Blocaje de ordin cultural*

.....
.....
.....
.....
.....

C. *Blocaje de ordin perceptiv*

.....
.....
.....
.....
.....

9. Formulați întrebări pentru următoarele răspunsuri.

.....?
Interactivitatea presupune creativitate.

.....?
Creativitatea poate fi individuală și de grup.

.....?
Instruirea interactiv creativă pune accentul pe gândire și imaginație creatoare.

.....?
Specificul procesului activ-creator constă în soluționarea de probleme.

.....?
Profesorul este cel care trebuie să găsească cele mai eficiente modalități prin care să stimuleze potențialul creativ al fiecărui elev în parte.

10. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută şi veți afla cum trebuie stimulată creativitatea elevilor.

Profesorul (creativ) ..... oferă posibilitatea elevilor de a-și spune părerea într-o atmosferă (neautoritar) ....., promovând o atitudine (deschis, prietenos, elastic, pozitiv și receptiv) ...., apreciind ideile (bun) ..... ale elevilor, fără a critica nereușitele.

Fiecare act creativ începe cu întrebări, dar acestea trebuie să fie (deschis) ..... și să nu sugereze răspunsuri (predeterminat) ..... . Întrebarea (operațional) ..... provoacă conduită (creator) ....., pentru că ea dezvoltă curiozitatea și implicit învățarea (creativ) ..... . Profesorii (bun) .... permit elevilor să-și asume riscuri (intelectual) ....., să facă asocieri (neobișnuit) ....., oferindu-le sprijin în situații de eșec, nesiguranță.

11. Stabiliți, în baza experienței proprii, o listă de categorii de conduită a elevilor cu potențial creativ.

- Curiozitate investigatoare, întrebări profunde;
- Originalitate în gândire, soluții neobișnuite;
- .....
- .....
- .....
- .....

12. Răspundeți la întrebări:

Lui Newton nu-i plăcea să se distragă de la munca sa. Pentru a da drumul pisicii să iasă ori să intre înapoi în casă, el a tăiat în ușă o gaură, iar când pisica a adus pe lume pisoi, dânsul le-a tăiat la fiecare câte o gaură mai mică. *Unde a greșit savantul?*

* * *

Într-o zi Socrate salută un om, iar acesta nu i-a răspuns.

– Eu nu mă supăr, s-a adresat filozoful prietenilor săi, când întâlnesc un om mai urât, mai rău îmbrăcat sau mai puțin învățat. De ce m-aș supăra pe cineva pentru că sunt mai politicos decât dânsul? *Dumneavoastră cum credeți?*

13. Numiți disciplinele care contribuie la formarea culturii estetice. Motivați.

- literatura;
- .....
- .....
- .....
- .....

14. Comentați, în câte 4 – 5 enunțuri, afirmațiile:

- Creația e cel mai scurt drum dintre efort și eficiență.
- Creația se sprijină în egală măsură pe teamă și pe curaj: curajul de a crede în ziua de mâine și teama că mâine s-ar putea să nu existe.
- Jocul, fiind o creație a copilului, este, în același timp, un creator al personalității lui.
- Creația înseamnă căutare. Talentele însă nu se caută și nu se găsesc. Ele se formează.

15. Puneți în locul punctelor cuvinte cu sens opus.

Trebuie să recunoaștem că aparenta unitate a lumii înconjurătoare e construită numai din contrarii. *Binele* e secundat de *rău*, *frumosul* – de *urât*, adevărul – de ……, cultura – de ……, bucuria – de ……, tinerețea – de ……., dragostea – de ……, creșterea – de ……, curajul – de……, satisfacția – de ……, echilibrul – de ……, altruismul – de ……, decența – de ……, paradisul – de ……, sacrul – de ……, progresul – de ……, realul – de ……, lumina – de …… ș.a.m.d.

16. Care sunt cele mai semnificative valori morale? Completați.

- onestitatea;
- .....
- .....
- .....

17. Care sunt obstacolele în realizarea actului moral? Completați.

- egoismul
- .....
- .....
- .....

18. Ce calități vi se par mai importante la o femeie, dar la un bărbat? Argumentați.

REPERE: *Frumusețea, inteligența, devotamentul, tandrețea, veselia, umorul, ambiția, dinamismul, spontaneitatea, generozitatea, seriozitatea, sinceritatea, loialitatea, profesionalismul, toleranța, responsabilitatea, curajul, bunătatea, rușinea, curiozitatea, ingeniozitatea, modestia.*

19. Alcătuiți enunțuri cu următoarele perechi:

frumusețe – frumos, ambiție – ambițios, seriozitate – serios, curaj – curajos, generozitate – generos, rușine – rușinos, curiozitate – curios, ingeniozitate – ingenios.

20. Mulți consideră că politețea nu mai este la modă. Dvs. cum credeți? Argumentați.

Pro	Contra
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

21. Comentați ştirea care a primit prestigiosul premiu american *Pulitzer*:

În metrou un tânăr i-a oferit locul unei doamne în etate. De emoție, doamna a leşinat. Când s-a trezit din leşin, dna i-a mulțumit tânărului. De emoție, tânărul a leşinat.

22. Care ar fi cauzele degradării morale a societății, inclusiv a şcolii. Completați.

- libertatea prost înțeleasă;
- .....
- .....
- .....
- .....

23. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma corectă şi aflați ce e bine să facem pentru copiii noştri. Ce ați mai propune?

Dacă (a trebui) *ar trebui* să-mi (a crește) *cresc* încă o dată copilul, (a folosi) …… degetul mai mult ca să (a picta) …….. şi mai puțin (a arăta) …….. cu el. (A corecta) …….. mai puțin şi (a încerca) …….. mai mult (a construi) …….. o relație.

(A lua ochii) …….. de pe ceas şi (a-i folosi) …….. ca să (a privi) …….. . (A se plimba) …….. mai mult şi (a înălța) ……..

mai multe zmeie. Nu (a juca) …….. rolul seriozității și (a se juca) …….. cu seriozitate.

(A fugi) …….. mai mult pe câmp și (a privi) …….. stelele. (A îmbrățișa) …….. mai mult și (a impune) …….. mai puțin. (A fi) …….. dură mai rar și a (încerca) …….. să (a se face) …….. înțeleasă mai des.

(A construi) …….. stimă față de sine mai întâi și apoi o casă. (A vorbi) …….. mai puțin despre dragostea de putere și mai mult despre puterea dragostei. *Diane Loomans*

24. Lucrați în grup. Propuneți un set de activități consacrate formării conştiinței şi conduitei morale a elevilor.

dezbateri morale;

analiza de caz și decizia în grup;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

25. Se ştie că rolul familiei în formarea omului este unul fundamental. Transformați după model.

În familie, copilul învață

- (a iubi) *să iubească*, (a compătimi) ……, (a uita) …… de orgoliu și (a se dărui) …… celor apropiați;
- (a păstra) …… anumite tradiții;
- (a înțelege) …… corect și (a respecta) …… autoritatea părinților care servesc drept model de comportament;
- (a-și forma) …… un simț sănătos al proprietății private;
- (a pune) …… preț pe muncă, izvor al tuturor bunurilor.

26. Puneți în locul punctelor cuvinte cu sens opus.

În funcție de circumstanțe, familia poate fi una *permanentă* sau ....., *mare* sau ....., întrunind o *singură* sau mai ..... generații, cu un *singur* sau cu ..... părinți, locuind *împreună* sau ....., *cu* sau ..... bunici etc. Fiecare familie moștenește o zestre *materială* și ..... pe care o transmite generațiilor descendente.

27. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută şi veți afla ce învață copiii din felul în care trăiesc. Răspundeți la întrebarea de la finele textului.

Copiii care sunt crescuți cu critici,
Învață (a condamna) *să condamne.*
Copiii care trăiesc în ostilitate
Învață (a se bate) …… .
Copiii care trăiesc în teamă
Învață (a fi temător) ……... .
Copiii care trăiesc în milă,
Învață (a se autocompătimi) …… .
Copiii care trăiesc în ridicol,
Învață (a fi sfios) …… .
Copiii care trăiesc în gelozie
Învață (a fi invidios) …….. …….. .
Copiii care trăiesc în rușine
Învață (a se simți vinovat) …. ……. .
Copiii care trăiesc în toleranță
Învață (a fi răbdător) …… .
Copiii care trăiesc în încurajare
Învață (a fi încrezător) ……... .
Copiii care trăiesc în apreciere
Învață (a aprecia) ……..……... .
Copiii care trăiesc în aprobare
Învață (a se plăcea) ……..…….. pe ei înșiși.
Copiii care trăiesc în acceptare
Învață (a găsi) …….. dragostea în lume.
Copiii care trăiesc în recunoaștere
Învață (a avea) …….. un țel.
Copiii care trăiesc în generozitate
Învață (a fi generos) ……..……... .
Copiii care trăiesc în cinste și dreptate
Învață ce înseamnă adevărul și justiția.
Copiii care trăiesc în siguranță
Învață (a căpăta) …….. încredere în sine și în cei din jur.
Copiii care trăiesc în prietenie
Învață că lumea este un loc frumos în care poți trăi.
Copiii care trăiesc cu seninătate
Învață (a avea) …….. mintea împăcată.
Cum trăiesc copii dumneavoastră?

.....

.....

28. Completați coloanele B, C şi D.

A. *Familia are sarcina de*

- a asigura condiții favorabile pentru securitatea şi dezvoltarea psihofizică a copilului;
- a crea un climat favorabil pentru a stimula respectul de sine al copilului;
- a încuraja tentația copilului pentru autoeducație;
- a oferi modele comportamentale;
- a dezvolta calități intelectuale, morale şi fizice ale copilului;
- a cultiva copilului încrederea în forțele proprii, autonomia şi responsabilitatea.

B. *Familia*

- asigură condiții favorabile.....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

C. *Familia trebuie*

- să asigure condiții favorabile.....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

D. *În sarcina familiei intră*

- asigurarea condițiilor favorabile .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

29. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută şi veți citi ce trebuie să facă adulții pentru copii.

Impactul benefic al familiei se observă atunci când adulții (a-şi iubi) *îşi iubesc* copiii, (a le respecta) ..... personalitatea, (a-i ocroti) ..... de influențe negative ale mediului social, (a le crea) ..... condiții pentru dezvoltarea maximă a potențialului, (a-i învăța) .....să respecte normele şi regulile stabilite în societate şi, desigur, să se respecte pe sine şi pe cei din jur.

30. Transformați în sfaturi, bune atât pentru profesori, cât şi pentru părinți.

Model: A exprima emoțiile și sentimentele pozitive pe care le aveți față de copil / *Exprimați-vă emoțiile*.....

- a fi generoşi în laude / .....
- a învăța copilul să formuleze răspunsuri pozitive /

  .....
- a evita critica sub forma discreditării /

  .....
- a obişnui copilul să ia decizii, să aleagă soluția optimă, să prevadă consecințele /

  .....
- a permite copilului să-și dezvolte interesele care îi aduc satisfacții /

  .....
- a se distra împreună / .....
- a se bucura împreună / .....
- a găsi timp pentru a împărtăși copilului experiențele pozitive /

  .....
- a se juca împreună / .....
- a încuraja libera exprimare a opiniei /

  .....

31. Puneți cuvintele dintre paranteze la forma cerută.

Părinții oferă copilului modele (comportamental) *comportamentale* încă din (fraged) ..... vârstă a acestuia, căci pe măsura maturizării, copilul își găsește singur modelele de viață și cele (profesional) ..... . Părinții vor avea grijă doar ca acestea să fie din cele (dorit) ....., (pozitiv) ..... . Modelul de conduită (oferit) ..... de părinți, calitatea (afectiv) ..... a căminului (familial) ..... creează condiții (favorabil) ..... pentru formarea unei personalități (apt) ..... de a se integra eficient în societate. Copiii (lipsit) ..... de influența (benefic) ..... a unui mediu (favorabil) ..... din cauza comportamentului (inadecvat) ..... al părinților, al deficitului de afecțiune, ajung să comită abateri de la normele de convieţuire (social) ..... .

32. La ora clasei, unul dintre elevii dvs. promovează ideea că a fi realizat înseamnă să ai bani, să ai putere, să ai casă frumoasă şi o maşină bună. Ce îi spuneți?

.....

.....

.....

.....

33. Verificați tema de acasă, scrisă de elevul dvs., şi vi se pare că sună mult prea academic. Ştiți prea bine că plagiatul după materialele de pe internet este o problemă foarte serioasă. Cum procedați?

.....

.....

.....

.....

34. Transpuneți mini-dialogurile hazlii în vorbire indirectă.

– Câți ani ai, puiule?
– Șapte.
– Și ai venit cu părinții la meci?
– Da' ce, credeți că am putut scăpa de ei?

* * *

– Eu și soția mea suntem împotriva folosirii bătăii la educarea copilului.
– Și noi la fel. Pe-al nostru nu-l batem decât atunci când suntem în legitimă apărare.

35. Ce părere aveți despre utilizarea pedepsei corporale ca mijloc de educație? Explicați.

.....

.....

.....

.....

36. În instituția dvs. apare un aviz despre concursul *Fii rebela şcolii !* Unii elevi salută acest îndemn, alții susțin că şcoala este locul unde tinerii se adună ca să învețe carte, nu să facă parada modei sau să demonstreze celor din jur ce teribili pot fi. Cum îi împăcați?

37. Să presupunem că fiul/fiica dvs. vă spune că un coleg de clasă copiază la lucrările de control sau teze şi lui nu-i place acest lucru. Ce-l sfătuiți să facă?

.....

.....

.....

38. Citiți textul. Ce au de învățat elevii dvs. din această parabolă?

...A murit un creştin şi, ajungând în Ceruri, i s-a oferit posibilitatea să aleagă între Rai şi Iad. Îngerul ce-l însoțea l-a sfătuit să intre şi în Rai, şi în Iad, ca să vadă unde-i mai bine. Intră omul nostru în iad şi vede o masă încărcată cu toate bunătățile, iar în jurul mesei stăteau oameni slabi, nemâncați, numai pielea şi oasele, ținând în mâini linguri cu nişte cozi foarte lungi. Contrariat, omul îl întreabă pe înger de ce aceştia sunt atât de slabi, stând la o masă plină de bucate alese şi gustoase? Îngerul îi răspunde: pentru că lingurile au cozi foarte lungi şi ei nu pot duce cu ele mâncarea la gură. Intră apoi în Rai unde vede aceeaşi scenă – o masă plină cu bucate alese, iar oamenii care stăteau în jurul ei erau frumoşi, rumeni, voioşi, deşi aveau în mâini linguri cu cozile la fel de lungi. Mirat şi mai tare, omul îl întrebă pe înger: De ce, având aceleaşi bucate alese, aceleaşi linguri cu cozi lungi, acolo, în iad, oamenii mor de foame, iar aici, în rai, sunt sătui? Şi îngerul i-a răspuns: pentru că în Rai, având aceleaşi linguri cu cozi lungi, ei se hrănesc unii pe alții.

39. Drogurile, tutunul şi alcoolul constituie o problemă pentru societatea modernă, iar tinerii sunt cei mai vulnerabili în acest sens. Ce argumente le aduceți elevilor împotriva acestui pericol?

Dăunează grav sănătății.
Creează deprinderi nocive.

.....

.....

.....

40. Sunteți martorul unei situații când, sub privirile neputincioase sau chiar tolerante ale trecătorilor, tineri din localitatea dvs. folosesc limbaj trivial, fumează, consumă alcool. Cum procedați?

.....

.....

.....

41. Lucru în perechi. Improvizați un dialog cu tema *Telefonul mobil – flagel sau binefacere pentru elevi?!*

.....

.....

.....

42. Sunteţi la sfârşitul anului de studii. Redactaţi o dare *de seamă/raport de activitate* cu privire la munca desfăşurată într-o anumită perioadă.

STRUCTURA DĂRII DE SEAMĂ

1. Denumirea *Dare de seamă* sau *Raport de activitate*, cu determinativele necesare:
a) tipul activităţii despre care se face darea de seamă;
b) numele şi funcţia persoanei sau denumirea unităţii care a desfăşurat activitatea;
c) termenul pentru care se scrie darea de seamă.
2. Conţinutul, în care se face o expunere şi o analiză a activităţii;
3. Denumirea funcţiei şi numele persoanei care semnează darea de seamă şi semnătura acesteia (jos, în dreapta);
4. Data (jos, în stânga).

43. Comentaţi, în câte 4-5 enunţuri, afirmaţiile ilustrului pedagog din Moldova Aurelian Silvestru (liceul *Prometeu*).

- Munca şi dorinţa de a face bine – iată cele două virtuţi care alimentează marile talente.
- A fi cult înseamnă a avea simţul valorii, după cum a fi educat înseamnă a avea simţul măsurii.
- Ai trăit zadarnic, dacă cei din jur îţi stimează numai vârsta.
- Intelectualitatea este cea mai instruită parte a unui popor, dar nu neapărat şi cea mai bună.
- Dacă vrei să-ţi vezi defectele umblând prin lume, fă-ţi discipoli.
- Părinţii ne ajută să devenim oameni; cărţile – să rămânem…
- Liniştea copiilor se sprijină pe neliniştea părinţilor.

44. Zâmbiţi, vă rog!

Mark Twain, când era copil, a lipsit de la şcoală şi tatăl său i-a dat vreo două la fund. Apoi, ca să-l consoleze i-a spus:

– Fiule, să nu crezi că pe mine nu mă doare când trebuie să te pocnesc!
– Cred că te doare… dar nu în acelaşi loc! îi răspunse micul Mark.

* * *

– Elevul inteligent trebuie să fie ca o sonerie electrică. Apeşi pe buton şi sună. Pui o întrebare şi elevul răspunde imediat.
– Şi dacă nu e curent, domnule profesor?

* * *

– Trebuie să-i spun bunicii să se ducă la şcoală, la şedinţa cu părinţii.
– De ce nu-i spui mamei?
– Fiindcă bunica e aproape surdă.

46. Audiaţi textul „O şcoală democrată”, al cărui autor este reputata lingvistă română Florica Dimitrescu. Cum credeţi, ar fi binevenită introducerea uniformei şcolare? Argumentaţi pro şi contra.

Anexă. Materiale de audiere

Lecţia 1
CUM SĂ PROMOVĂM POLITICI EDUCAŢIONALE

Audiaţi textul *Bun rămas*.

Vocea profesorului a alungat gândurile elevilor:

– Înainte de a ne spune "la revedere", aş vrea să vă pun la un fel de încercare. Încercarea se adresează logicii voastre şi o propun celor mai buni dintre voi.

Erau emoţii, nerăbdare şi o undă de spaimă în clasă. Era binecunoscut acest obicei al profesorului de a adresa la fiecare sfârşit de an elevilor o întrebare mai complexă, un fel de examen suplimentar.

– Cum se explică formarea peşterilor cu saloane largi şi spaţioase?

În clasă se aşternu o tăcere deplină. Aproape că se auzeau bătăile inimilor.
Într-o bancă din fundul clasei, Teodor era roşu ca para focului.

– Să ne răspundă Teodoru Teodor. Aşteptăm! îl îndemnă profesorul pe un ton sever.

– Cred că e vorba de acţiunea apei..., şi-a scuturat emoţia Teodor şi a răspuns. Apoi un zâmbet a răsărit pe faţa băiatului, parcă eliberat de nişte chinuri.

Ca în fiecare an, profesorul s-a dus să strângă mâna elevului ales. Clopoţelul a sunat, dar nimeni nu-l auzea. Profesorul s-a întors la catedră, a luat catalogul şi în drum spre ieşire a mai stat câteva clipe pentru a-şi lua rămas bun de la elevi:

– Da...Şi în acest an mă despart de voi mulţumit. Aş vrea să fiţi primii cărora le spun: iată cea mai frumoasă clasă cu care m-am întâlnit! Sunt convins că unii dintre voi au făcut de pe acum legături cu viitorul. Vreau să trăiţi din plin şi liber aceşti ani, în care visul şi fantezia nu au obstacol. Ştiu că multe din lucrurile şi fiinţele ce vă înconjoară vi se par pline de taine. Dar mie îmi place să cred că un adevăr mare lucrează în voi atunci când sunteţi înconjuraţi de taine, căci orice lucru, orice vietate ascunde o minune... Şi vă doresc să descoperiţi cât mai multe miracole în zilele libere ce vă aşteaptă...

(după *C. Chiriţă*)

Lecţia 2
CUM SĂ CONSOLIDĂM STATUTUL PROFESORULUI

Audiaţi un fragment în care lingvistul român, academicianul Marius Sala, îşi evocă profesorul de matematică.

La liceu era un cerc permanent de matematică, avându-l ca patron pe celebrul profesor Ştefan Musta. Acesta reuşise să organizeze un cabinet de matematică, de fapt, o sală de clasă, la capătul coridorului de la etaj. Era un templu, cu table montate pe toţi pereţii. A fost mentorul tuturor din regiune care au devenit profesori la diverse şcoli şi universităţi. Se relatează şi azi că la admitere, elevii lui Musta erau recunoscuţi imediat prin felul cum se prezentau, motiv pentru care erau admişi fără întrebări suplimentare.

Era un profesor cum n-am mai văzut: pasionat de ceea ce făcea și bucuros când găsea tineri pasionați. Se bucura, ochii i se luminau, chiar îi râdeau, când cineva găsea o soluție mai „elegantă". Cabinetul era deschis după-amiezi, când profesorul venea benevol la școală și își aștepta „clienții", pe cei care tratau pasional matematica.

Într-o zi m-a chemat la o confesiune în cabinet: eram în clasa a V-a. Discuția a început între diriginte, adică el, și secretarul clasei, adică eu, căruia dirigintele îi spunea Gandhi, fiindcă eram slab și tunsoarea mea îmi scotea în evidență urechile proeminente. Acest nume îmi era adresat și în timpul orelor de dirigenție, când mai făceam și alte lucruri decât cele de secretariat pe care dirigintele le sancționa: „Gandhi, fă proces-verbal" și îndrepta spre mine bucățele de cretă.

Discuția din cabinet a alunecat de la treburile clasei la dulci reproșuri că nu rezolv și eu probleme ca să trimit la „Gazeta Matematică". Susținea că aș putea face acest lucru și chiar să fiu notat cu o steluță, adică să dau o soluție elegantă. Cred că întâlnirea s-a petrecut în primăvara lui 1948, după ce la o oră de geometrie a scos o mulțime de colegi la tablă, ca să rezolve cu ajutorul a două echere construirea unui triunghi al cărui vârf se întâlnea într-un punct imaginar dinafara tablei.

A strigat în disperare la mine (nu eram printre cei „tari" la matematică) „Gandhi, hai la tablă!". Nici azi nu știu ce am făcut: emoționat (cred că îmi tremurau și urechile), am apucat cele două echere și le-am pus fără ezitare aparentă, exact cum trebuia. Bine că nu m-a pus să repet gestul, nu demonstrația, fiindcă nu ar mai fi deschis catalogul să-mi dea 8, notă mare la el!

Omul sever, producător de plăceri, dar și de dureri, aproape mă implora în cabinet să trimit și eu o problemă la Gazetă. Am apărut chiar cu rezolvări „elegante". I-am explicat că mă preocupă științele umanistice și că vreau să mă ocup de folclor, ca să valorific moștenirea bunicului meu. M-a înțeles și și-a amintit de multe ori de discuția noastră.

Nu ezit să repet că era profesorul ideal, foarte atent la nevoile copiilor. De la profesorul Musta am învățat cum poate fi un om pasionat de ceea ce face și cum poate să aibă și umor. Zâmbetul lui nu-l pot uita, fiindcă îi lumina toată fața …

Lecția 3

CUM SĂ ASIGURĂM O COMUNICARE DIDACTICĂ EFICIENTĂ

La 5 octombrie este ziua profesorului. Ascultați câteva felicitări cu ocazia acestei sărbători.

➢ Stimați colegi!

Permiteți-mi, în numele Ministerului Educației al Republicii Moldova, să vă mulțumesc pentru dragostea, devotamentul pe care îl manifestați, pentru faptul că Vă remodelați conduita și competența didactică, în conformitate cu exigențele timpului modern.Cu sincere sentimente de gratitudine pentru munca Dumneavoastră nobilă, atât de necesară întregii societăți, și pentru cordialitatea și înțelegerea pe care le manifestați constant față de discipoli. Vă urez multă sănătate, bunăstare familiilor Dumneavoastră și realizarea aspirațiilor profesionale.

Cu profund respect și înaltă apreciere,

Ministrul Educației din Republica Moldova

- Dragi profesori!

Ziua de 5 octombrie este una specială pentru cei care, pe bună dreptate, pot fi numiți promotori ai înțelepciunii. E o zi de sărbătoare – e Ziua Profesorului. Învățătorii sunt cei care au menirea de a educa respectul și cinstea pentru cea mai de preț valoare – lumina cuvântului. Ziua profesorului e o zi a recunoștinței pentru acea muncă nobilă al cărei rezultat nu poate fi măsurat și nici cântărit. Sincere felicitări profesorilor care rămân fideli profesiei și vocației alese. Scumpii noștri, vă doresc multe realizări, prosperitate, noi forțe creatoare și entuziasm profesional. Mă închin în fața dvs. cu recunoștință și respect.

Sabina Rebeja,
satul Frumoasa, raionul Călărași

- La mulți ani, iubiți învățători!
- E toamnă. E soare, e rouă pe floare. O frunză aurie îți cade în cale. Din cer coboară feeric spre tine o boare de vânt. Toate-ți șoptesc: e sărbătoare! E ziua ta, Mărite Învățător.
- Ce să-ți dăruiesc? O floare? Dar de ce culoare?
- Albă – ca blândețea vocii?
- Galbenă – ca și căldura sufletului?
- Roșie – ca dragostea ce ne-o porți?
- Sau albastră – ca și culoarea ochilor dumitale?
- Îți voi dărui una multicoloră! Ca surâsul dumitale, ca blândețea vocii, ca și culoarea ochilor – floarea tinereții.
- Iertați-ne, preabunilor învățători**,** pentru lacrima de pe obrajii dumneavoastră, pentru firele cărunte, pentru nopțile prea scurte, pentru mersul prea grăbit...
- Să ne trăiți ani mulți, să aveți parte de sănătate și să fiți mereu tineri și frumoși!

Cu respect,
elevii clasei a X-a, școala medie Tigheci, raionul Cahul

- Sincere felicitări cu ocazia Zilei Profesorului pentru scumpele „comori" intelectuale – profesorii noștri. Mă închin până la pământ în fața dumneavoastră și vă doresc puritatea iernii, frumusețea primăverii, veselia verii și bogăția toamnei. Multă sănătate, realizarea tuturor viselor și pace-n suflet. Vă iubesc mult!

Cu drag, Ana Țărnă,
comuna Ciuteşti, raionul Nisporeni

Lecția 4

CUM SĂ ASIGURĂM PARTENERIATUL *ŞCOALĂ – FAMILIE – COMUNITATE*

Audiați versuri închinate profesorului.

Crizanteme de Liviu Damian

Din grădinile toamnei voi culege
un buchet de crizanteme
și mă voi gândi la Dumneata.
Fiindcă din miezul acestei clipe de reculegere,
vreau să mă apropii de Dumneata.
Crizantemele, aceste flori albe
ca urma cretei de pe tabla cea neagră.
Crizantemele, această frumusețe severă
și apropiată sufletului meu ca și caligrafia Dumitale.
Unde să așez acest buchet? La pragul școlii?
Acasă, pe masa de lucru?
Dar, de obicei, ajungi atât de târziu
și ai atât de puțin timp liber. Mă tem
că ai putea să nu le vezi.
Din cumpăna fântânii, de sub soarele
sau ploile toamnei, ți se închină adânc buchetul de crizanteme.

Un profesor e o lumină de Elena Radu

Un profesor e o lumină
A unui soare cald și blând,
Un înger care protejează,
Un dar Dumnezeiesc și sfânt.

Un profesor e ca o carte
Și aici fila-i aurită,
Depozitând doar gânduri bune
Și-o dragoste nemărginită.

Un suflet care e alături
Mereu chiar dacă ești departe,
O amintire dulce și plăcută
Trecut, prezent și viitor în parte.

Un fir de păr albit-a de Adrian Milescu

Un fir de păr albit-a
Pe fruntea Ta măreață.
Un zâmbet de lumină
Ți s-a aprins pe față.

Și inima îți saltă
De bucurie plină,
Căci unde a fost umbră
Acuma e lumină.

Din pâinea cunoștinței
Împarți cu bunătate,
Cu drag acelor care
Sunt dornici de-a ști carte.

Către a Ta făptură
Și munca Ta de zor
Mă-nchin cu pietate,
Iubite Profesor!

Lecția 5
CUM SĂ CREĂM UN MEDIU FAVORABIL ÎNVĂȚĂRII

Audiați textul „Lectura – punte către viitor”, al cărui autor este profesoara Eleonora Nastasescu.

Când trei frați dintr-o familie foarte săracă au intrat în biblioteca modernizată a școlii, au avut o reacție greu de exprimat în cuvinte. Când au atins o carte nouă, mâinile lor parcă vorbeau. Am înțeles atunci că ei nu trăiesc bucuria întâlnirii cu cartea, ci că bucuria aceasta e o stare de a fi. Mi-am amintit o afirmație a lui Aristotel: „Toată lumea are glas, numai omul are voce”. Cred că aceasta este vocea recuperării valorilor și a moralei pe care cartea ne-o transmite nouă. Trebuie doar să o ascultăm și să o înțelegem. O putem face apropiindu-ne de carte, salvându-ne prin lectură.

Nu trebuie să creștem tânăra generație doar cu imagini. Desenele animate adorate de copiii noștri le oferă multe imagini, de cele mai multe ori încărcate de violență. Ne bucurăm când copiii stau în fața calculatorului și suntem fericiți că stăpânesc mai bine decât noi tehnica. Oare de câte ori am reacționat când am văzut că ei preferă jocurile în care ucid – simbolic, dar ucid? Astăzi răul nu mai este opus binelui, ci a devenit o alternativă a binelui.

Să facem un pas măcar: imaginile și cuvântul să se însoțească până când cuvântul va învinge. El va învinge atunci când tinerii vor descoperi că limba este o taină, că literatura a păstrat neatinsă întreaga ființă națională.

Noi ne descoperim în paginile de carte. Aici găsim modele, care pot reda strălucirea sufletului, care demonstrează că nu s-a demonetizat cuvântul *patriot*, care pot spune cu mândrie: „Sunt suflet din sufletul neamului meu”.

Noi, profesorii, trebuie să-i încurajăm pe elevi să descopere astfel de repere în literatură, în artă, chiar și în viață. Trebuie să-i învățăm pe tinerii noștri să descopere că scriitorii ne-au dat cea mai bună parte a sufletului lor, fără să ceară nimic înapoi.

Trebuie să le redăm plăcerea lecturii. Acest lucru îl putem face numai dacă noi – profesorii, părinții, maturii – avem singuri plăcerea lecturii.

Lecția 6
CUM SĂ PROIECTĂM O ACTIVITATE DIDACTICĂ

Audiați cântecul *Dragi învățători,* în interpretarea lui Vitalie Dani.

Răsfoind în cartea vieții
Anii cei de școală plini,
Prea frumos au zis poeții:
Profesorii sunt divini.
Au nins albe crizanteme
Peste chipul lor cel drag
Și ne-ntoarcem iar din vreme
Să-i înveșnicim în veac.
Refren: Dragi învățători,
Bunii profesori,
Ninge toamna cu iubire
Numai pentru voi,
Dragi învățători,
Sfinte sărbători,
Vă aducem azi în suflet
Cerul plin de flori.
Ne-nchinăm de sănătate
Astăzi pentru voi.
Au trecut neobservate
Toamnele de-atâtea ori,
Revenim ca altă dată
Lângă bunii profesori,
Să aducem mulțumire
Pentru visul împlinit
Și o stea în nemurire
Pentru somnul nedormit.
Refren: Înfloresc ca niciodată
Azi cuvintele în vers,
Clopoțelul ritmic bate
Fuga clipelor imens
Răsfoind în cartea vieții
Anii cei de școală plini
Prea frumos au zis poeții
Profesorii sînt divini.
Rerfren:

Lecția 7
CUM SĂ EVALUĂM PERFORMANȚELE ȘCOLARE

Audiați dialogul cu Anatol Gremalschi, ex-ministrul Educației, oferit Postului de radio Europa Liberă.

– ***Domnule Gremalschi, în anul 2009 a fost înregistrat un număr record de contestații la bacalaureat. Cum se explică numărul atât de mare de contestații din acest an? De ce sunt atât de nemulțumiți elevii de modul în care au fost evaluați?***

– Cred că sunt mai mulți factori. Primul dintre ei este unul foarte important în soarta fiecărui absolvent – notele de la bacalaureat reprezintă un bilet de intrare în școlile profesionale, în colegii, universități. Întrucât în respectivele instituții de învățământ nu se dau examene de admitere, de aceste note depinde viitoarea carieră a absolventului. Evident, copiii depun toate eforturile pentru a avea note mai bune. Al doilea factor, cred, este unul îmbucurător – copiii noștri învață să lupte pentru drepturile lor. Al treilea factor, cred, ține de modul în care a fost organizat examenul de bacalaureat. Cu regret, metodologia organizării acestui examen se schimbă în fiecare an și, evident, trezește anumite nemulțumiri. Ultimul factor, al patrulea, a fost atmosfera în care au avut loc examenele. Din cauza unor defecțiuni de ordin tehnic, elevii au fost nevoiți să aștepte foarte mult subiectele în sala de examene și, evident, au primit note, cu mult sub așteptările lor.

– ***Cât de fericită vă pare această idee de expediere a subiectelor prin Internet și dacă nu cumva această metodă în sine a fost una din cauzele prestației scăzute a absolvenților din acest an?***

– În general, utilizarea tehnologiilor informaționale este binevenită. Faptul că la noi acest lucru s-a făcut la scară națională fără o pretestare, fără o verificare a mijloacelor tehnice, nu cred că este unul bun, întrucât, haideți să recunoaștem, avem foarte multe licee din zonele rurale, care nu au o experiență de a recepționa materialele și de a le multiplica. Cred că este foarte greu în câteva minute să multiplici un test în câteva sute de exemplare și să-l distribui candidaților.

– ***Domnule Gremalschi, și acum un an, și acum doi ani, s-a spus că notele de la bacalaureat sunt prea mari. Faptul că anul acesta s-a verificat cu exigență sporită poate fi considerat un motiv de nemulțumire?***

– Nu cred. Există reguli foarte clare cum se acordă puncte pentru fiecare subiect din test. Cu regret, marile încălcări care se fac la bacalaureat țin mai mult de procedura care are loc în sală – copierea, difuzarea subiectelor. Prin urmare, însăși nota nu ar trebui să fie un indicator de succes în activitatea oricărei instituții de învățământ și în sistemul educațional în ansamblu. La noi, din păcate, se merge pe principiul că nota de la bacalaureat este și nota de intrare în instituțiile de învățământ, în special cel superior, fapt ce încurajează și părinții, și cadrele didactice, și absolvenții să-și orienteze toată atenția lor, toate eforturile, pentru a susține testul.

– ***Considerați că ar fi cazul să se facă o reevaluare a cunoștințelor după examenele de la bacalaureat printr-un examen la admiterea în facultate?***

– În opinia mea, instituțiile de învățământ superior ar trebui să-și stabilească singure regulile de admitere, fiindcă universitatea este instituția care răspunde de calitatea pregătirii specialiștilor. Prin urmare, universitatea trebuie să facă o selecție la înscriere. De exemplu, într-o universitate avem 10 locuri la o anumită specialitate. Concursul va fi numai între diplomele de bacalaureat. În

fiecare raion pot fi note mai bune. Pot veni mai mulți copii. Din aceștia mai buni trebuie să alegem pe cei mai buni. Cum? Numai prin examene! Și al doilea aspect, nota de bacalaureat e pe toată viața. Copilul care în acest an nu a fost înmatriculat, din diferite considerente, timp de un an el se pregătește. La anul cu ce vine el la Universitate? Cu aceeași diplomă de bacalaureat, cu notele vechi? Deci, sistemul nu stimulează perfecționarea, competiția, lupta pentru note frumoase.

– ***Dar, domnule Gremalschi, în cazul acesta înseamnă că ar trebui totuși schimbată această metodă de evaluare a elevilor?***

– În opinia mea, cea mai bună metodă de evaluare trebuie făcută de cadrele didactice care-i pregătesc pe elevi. Elevii și-au luat notele lor. Însă mai departe, când ei aplică la o facultate, la un colegiu, cunoștințele lor se evaluează de o comisie de admitere.

Lecția 8

CUM SĂ PROMOVĂM CREATIVITATEA ȘI VALORILE MORAL-ESTETICE

Audiați textul „O școală democrată" al cărui autor este reputata lingvistă română – Florica Dimitrescu.

Liceul l-am făcut la Școala Centrală de Fete. Am avut colege foarte bogate, fete de personalități, precum guvernatorul Băncii Naționale. În cei opt ani cât am fost la Școala Centrală, am fost colegă cu fiica marelui constructor Prager. Erau și fiice de miniștri, de străini. Erau fete de mari negustori. Erau fete foarte bogate și la noi în clasă. Eu am început liceul în 1939. Cele mai bogate fete veneau la ora 8 dimineața la școală, nu de acasă, ci de la școala de croitorie!

Mamele lor le trimiteau să învețe croitorie. Mamele aveau această conștiință că fetele lor trebuie să învețe să facă multe lucruri. Astfel că între 6.30 și 7.30 mergeau la școala de croitorie. Școala Centrală – care a fost o școală de elită din punct de vedere intelectual, din punctul de vedere al obligației de a învăța – a fost o școală democrată. Acolo am învățat, fără a cunoaște cuvântul, ce înseamnă „democrație"… În clasa noastră era o fată al cărei tată vindea zarzavat. Iar tatăl ei o aducea la școală – era din Oltenia.

Alta era fata unui muncitor necalificat. Altele erau fete de miniștri, oameni cu foarte mulți bani, fete de profesori universitari. Una din colegele mele nici nu venea la școală pe intrarea principală, ci sărea gardul, pentru că trăia lângă școală. O chema Nicole Dumitrescu și era fata unui profesor de la Facultatea de Drept. Avea o casă imensă, azi cred că este o ambasadă.

Am spus că în școală am învățat ce înseamnă cu adevărat democrația. La această democrație a contribuit foarte mult faptul că eram îmbrăcate la fel. Aveam niște fuste bleumarin cu pliuri, pliuri mari, bluză albă, un pulover bleumarin iarna, iar pe cap purtam obligatoriu o bască. Pe bască și pe mâna stângă se purta emblema școlii, care se broda. Era brodată de mine cu ață bleu și aveam numărul de matricol 373. Faptul că ne îmbrăcam la fel ne uniformiza, dar asta nu ne deranja – nu deranja pe nimeni. Eram egale. Cum ar fi fost posibil ca biata fetiță dintr-un sătuc din Oltenia să vină îmbrăcată ca fata unui ministru? Nu se putea! Cum s-ar fi uitat biata de ea (căci azi este o doctoriță celebră) la fata de ministru, dacă nu ar fi avut aceeași uniformă?

VOCABULAR

abandon *(-uri)* n.	оставление, отказ
a abandona (-*ez*) I	отказаться, бросить, покинуть, оставлять, бросать
abilitate (-*i*) 2	способность, умение
a absolvi IV	закончить школу, лицей
a acorda I	оказывать, предоставлять
a administra (-*ez*) I	управлять, заведовать, давать
a afirma I	утверждать, свидетельствовать
a agrea (-*ez*) I	одобрять, согласиться
ambianță (-*e*) *f.*	среда, обстановка, окружение
ambițios 4	амбициозный, самолюбивый, тщеславный
a anima (-*ez*) I	оживить, одушевить, ободрить
a anticipa (-*ez*) I	опережать, предворять, предвосхищать
a antrena (-*ez*) I	тренировать, вовлекать
a aplana (-*ez*) I	урегулировать
a aprecia (-ez) I	оценивать
aprobare (-*i*) *f.*	утверждение
aptitudine (-*i*) *f.*	навык, способность, склонность
binefacere (-*i*) *f.*	благотворительность
capacitate (-*i*) *f.*	способность
a captiva (-*ez*) I	привлекать внимание, пленять, покорять
coerent 4	связный, последовательный
competență (-*e*) *f.*	компетентность
comportament (-*e*) *n.*	поведение, образ действия
comunitate (-*i*) *f.*	сообщество, общность
conduită (-*e*) *f.*	поведение
conlucrare (-*i*) *f.*	сотрудничество
a consacra I	посвящать
consecvent 4	последовательный
a consemna (-*ez*) I	упоминать, отмечать
convingător 4	убедительно
creativitate *f.*	творчество
curiozitate (-*i*) *f.*	любопытство
decent	достойно
a defini (-*esc*) IV	определить
a deriva 4	происходить, вытекать
a desăvârși (-*esc*) IV	совершенствовать
a descoperi IV	открывать, раскрывать, выявлять
devotament (-*e*) *n.*	преданность
devotat 4	преданный
a diagnostica (-*ez*) I	диагноститровать
difuz 4	рассеянный, неяркий свет
dimensiune (-*i*) *f.*	измерение

disponibilitate (-*i*) *f.*	наличие
a distorsiona (-*ez*) *I*	искажать, деформировать
domeniu (-*i*) *n.*	область, поприще
echitate (-*i*) *f.*	справедливость
a elabora (-*ez*) I	разработать
emiţător (-*i*) *m*.	эмитирующий, выпускающий
a enunţa I	излагать, сформулировать
a escalada (-*ez*) I	подниматься, взбираться
esenţă *(-e*)	суть
esenţial 4	существенный, основной
a estima (-*ez*) I	оценивать
a etala (-*ez*) I	проявлять, показывать, выставлять
a evalua *(-ez*) I 1	оценивать
explicit 4	ясный, внятный, отчетливый, четкий
a explora (-*ez*) I	исследовать
expunere (-*i*) *f.*	изложение
a facilita (-ez) I	способствовать, облегчить
a favoriza (-*ez*) I	способствовать
a formula (-*ez*) I	формулировать
a implica I	вовлекать
instructiv 4	поучительный
integru 4	честный, порядочный
interacţiune (-*i*) *f.*	взаимодействие
intransigent 4	непреклонный, непримиримый
investigare (-*i*) *f.*	расследование
a invidia (-*ez*) I 1	завидовать
a împărtăşi (-*esc*) IV	разделять (чувства, мнения), делиться с к-л. мыслью
a îndruma (-*ez*) I	направлять, указывать путь
a (se) îngrijora (-*ez*) I 1	беспокоиться
a însuma (-*ez*) I	состоять из, включать
a înşela1	обманывать
întrajutorare (-*i*) *f.*	взаимопомощь
înţelepciune (-*i*) *f.*	мудрость
magic 4	магический, волшебный
măiestrie (-*i*) *f.*	мастерство
mediu (-*i*) *n.*	среда, средний
miraculos 4	чудесный, удивительный, невероятный
modalitate (-*i*) *f.*	способ
mutual 4	взаимный
nociv 4	вредный, разрушетельный
nonverbal 4	невербальный
a nota (-*ez*) I	оценивать, записывать
obiectiv (-*e*) *n.*	цель
pasiune (-i) f.	страсть, увлечение, пристрастие

performanță (-*e*) *f.*	успех, достижение
perseverent 4	настойчивый, упорный, настойчивый
perseverență (-*e*) *f.*	упорство, настойчивость
plenar 4	полностью, пленарный
potențial 4	потенциал, возможность
a preciza (-*ez*) I	уточнять
pretutindeni	везде, всюду
a proiecta (-*ez*) I	проектировать, составлять
a promova (-ez) I	продвигать, проводить
prompt 4	незамедлительный
a realiza (-*ez*) I	сделать, выполнить, осуществлять
a relaționa (-*ez*) I	сотрудничать, взаимодействовать
relevant 4	выделяющийся, релевантный
responsabil (-*i*) *m.*	ответственный
sacrificiu (-*i*) *n.*	жертва
sarcină (-*i*) *f.*	задача
semnalment (-*e*) *n.*	показатель, знак, признак
a soluționa (-*ez*) I	решать
sondaj (-*e*) *n.*	опрос
a stabili (-*esc*) IV	устанавливать
suprasolicitare (-*i*) *f.*	перегрузка
a susține 3	поддерживать
a școlariza (-ez) I	записать в школу, охватить школьным обучением
temeinic 4	тщательно
trivial 4	тривиальный, пошлый
ulterior 4	последующий
valoare (-*i*) *f.*	ценность
vocație (-*i*) *f.*	призвание

Texte suplimentare

GEORGE CĂLINESCU. *Tot mai înveți, maică?*

– Greu e cu dumneavoastră până isprăviți cartea. O să dai examenele și ai să scapi de ponos. Am avut chiriașă tot în odaia asta o studentă. Doamne, ce mai citea! Citea și lua aspirină, lua aspirină și citea. Dar a terminat și s-a și măritat, și acum e bine, la rostul ei. Ai să termini și dumneata odată, cu voia lui Dumnezeu.

Baba, șireată, vorbea așa de repede că n-o puteai întrerupe.

– Da nu ți-am spus că am terminat demult, că sunt licențiat? Sunt chiar profesor.

Altfel din ce ți-aș plăti chiria?

– O fi, o fi, dacă zici dumneata.

Și i-am arătat babei atâtea acte, încât s-a convins. Dar apoi iar m-a sâcâit:

– Grea meserie și profesoratul ăsta dacă trebuie să citești mereu. Copiii citesc, d-ta citești!

Într-o zi însă mi-a spus vorba memorabilă:

– Tot mai înveți, maică ?

– Cum asta ?

– Păi dacă zici că ai terminat, ce tot înveți mereu ? Nu ți-ajunge atâta școală ? Școală primară, liceu, universitate, ți s-o fi acrit și dumitale. Acum mai pune-te și dumneata pe trai, c-a trecut vremea învățăturii.

– Dar eu nu învăț, cocoană, eu citesc.

– Ei, citești ! Dacă citești nu înveți ? Să stau eu toată ziua cu nasul în cărți !

SPRIRDON VANGHELI. *Buchiile lui Ion Creangă*

Bunelul are numai două clase. Face ce face și se așază în banca lui Guguță.

– Bună treabă, când vine școala acasă, zice bunelul. Eu umblam în clasa întâia tocmai de la Strâmba, cale de două verste. Mă scula mama când cântau cucoșii de ziuă, îmi punea cărțile în trăistuță și-mi da un șip cu cerneală de boz în mână. Ca să nu mă prăpădesc, mergeam pe malul Răutului.

–Tu ai învățat cu Ion Creangă, bunele?

– Creangă-i mai mare de ani. Când umblam eu într-a întâia, el era învățător în târgul Ieșului. Hăt încoace a trecut un școlar de-al lui Creangă prin satul nostru. L-am tras de limbă și omul ne-a spus cum a învățat a buchisi. Să vezi, măi Guguță.

Cică, Ion Creangă venea la școală cu o cutie de carton subțioară. La lecție unde scotea din cutie niște litere de prăjitură, unse cu zahăr topit. Una câte una prindea literele pe tablă cu bolduri și alcătuia astfel cuvinte.

Apoi chema un elev la tablă și-l întreba:

– Spune tare, ce scrie pe tablă?

Dacă elevul deslușea cuvântul, Ion Creangă îi dădea voie să mănânce litera pe care și-o alegea. Când băiatul din clasa întâia își lingea buzele, Ion Creangă de acolo:

– Ei, acum să citești ce e pe tablă, ținând minte litera, pe care ai mâncat-o.

Vrăjmaș mai erau gustoase literele lui Ion Creangă și băieții, pofticioși cum sunt, nu-și dădeau rând la tablă. Și era sărac Ion Creangă de i-a mers vestea, dar în toată seara cocea cofeturi pentru copii.

– Tare-aș mânca și eu o literă de ceea, bunele.

Bunelul și-a încrețit fruntea:

– Apoi să cauți în casa cea mare. Îmi pare că pe undeva trebuie să fie un covrig de-al lui I.Creangă.

Guguță s-a uitat pe după fotografii, pe sub păretare, a scos busuiocul de după grindă, nici urmă de covrig. L-o fi ros șoarecii, că n-a rămas niciun punct dintr-însul.

Uitase de acum de covrigul lui Creangă, când iată că vine într-o zi bunelul.

– Ei, Guguță?

– Ai șiguit, bunele.

Bunelul îl ia de mână, îl duce în casa cea mare și-i arată o carte:

– Iaca aici, măi Guguță, îs toți covrigii din cuptorul lui Ion Creangă. Și-s cu pojghiță de zahăr. Ia gustă-i:

Trei iezi cucuieți
Mamei ușa descuieți.

Guguță a pus cartea în sân și a sărit în brațele bunelului.

– Nu-i drept că ai două clase, bunele. Tu ai optzeci de clase.

SPRIDON VANGHELI. *Guguța.*

S-a adunat toată mahalaua să-l petreacă pe Guguță la școală. Surioara îi ajuta să ducă florile, din urmă venea tata cu banca lui Guguță în mașină. Directorul și-a prins toate medaliile în piept, a ieșit în poarta școlii și a dat mâna cu Guguță.

Banca au primit-o în clasa a doua. Lui Guguță i-au dat una nouă în clasa întâia și l-au pus alături de o fată.

– Cum te cheamă? a întrebat-o Guguță la lecție.

Fata a așteptat până a sunat clopoțelul și i-a răspuns:

– Ma cheamă Guguța.

La lecția a doua le-au dat să facă niște puncte. Fata acoperea foaia cu mâna, nu cumva Guguță să copie punctele ei.

În fiecare zi învățătoarea făcea câte o literă pe tablă și copiii o mutau cu penițele în caiet.

Cum învăța o literă nouă, Guguța scotea un zămos din bancă, i-l dădea lui Guguță să-l miroase și-l mânca la recreație. Dacă zămosul era mare și nu se putea răfui cu el, îi dădea lui Guguță pântecele. La recreația mare copila deschidea fereastra și învăța păsările a citi: „Cip, cip, cip, cip, cirip". Băiatul nu-și punea mintea cu vrăbiile: banca lui era în clasa a doua!

Guguța trăia în altă mahală. Acasă trecea litera nouă în caietul cel curat și dimineața geanta ei se făcea mai grea cu o literă. Ca s-o poată duce, mama îi punea de-ale gurii în geantă.

Fata se lăuda că a trecut clasa în toată ziua și n-a rămas repetentă cu nicio literă.

Banca lor era la fereastră și-o pălea soarele în ochi. Când se scula Guguță în picioare să răspundă la lecție, Guguța o ducea împărătește. Dar de sculat Guguță se scula des și fata îi dădea zămos la recreație și-i spunea că-și hrănește umbrela. Guguță, mânios nevoie mare, mânca zămosul, apoi tăcea cât tăcea și numai ce-l vedeai că ridică iar mâna să răspundă. Și Guguța bine o mai ducea la umbră.

Când le-a mai rămas să învețe numai litera *z* și încă vreo două cozi de literă, copiii au prins cu un capăt de ureche că învățătoarea lor se mută în centrul raional. O iubeau ca pe litera *A* și

i-aduceau câte-o floare, orice găseau pe drum. Guguță i-a dăruit într-o zi o buburuză galbenă cu 21 de puncte.

– O să vină altă învățătoare! Îi liniștea învățătoarea lor.

– Dumneavoastră sunteți mai frumoasă, nu se lăsau copiii. Rămâneți cu noi și o să ne tragem la iarnă cu săniuța.

Îi plăcea învățătoarei să se dea cu sania, dar o chema ministrul să-i învețe pe învățători. Nici directorul n-a putut-o opri.

Învățătoarea și-a luat rămas bun de la copii și a intrat în cancelarie. Atunci unde se scoală Guguța, ia geanta și paltonul și iese tăcută din clasă. Un copil a crăpat ușa și a văzut-o pe Guguța, șezând de-a dreptul pe scări cu geanta lângă dânsa. A întins mâinile în părți și a închis drumul.

Unul câte unul copiii au ieșit din clasă și s-au așezat pe scări lângă Guguța cu cărțile în mână. Învățătoarea, când să coboare scările, ieși din școală dacă ai cum!

O lacrimă cât un punct de mică i s-a cățărat pe gene și învățătoarea a lepădat pardesiul și s-a întors în clasă. Copiii au venit după dânsa. La urmă a intrat Guguța.

În sara ceea învățătoarea i-a scris ministrului că rămâne în satul Trei-Iezi ori, dacă nu, vine cu 30 de copii.

ANI DE LICEU

S. Georgescu

Timp,
Încotro mergi?
Spre ce meleaguri noi, grăbit, alergi?
Cum
Poți într-o zi
Să schimbi în oameni mari niște copii?
Azi,
în pod pitit
Stă ursulețul cârn,
Ieri, mult iubit
și,
Vrei ori nu vrei,
Anii de școală, văd,
Se duc și ei...
Ani de liceu,
Cu emoții la română,
Scumpii ani de liceu,
Când la mate dai de greu,
Ani de liceu,
Cand ții soarele în mână
Și te crezi legendar Prometeu...

Ani de liceu,
Când se-ntâmplă-o tragedie
Fiindcă el te-a zărit
La un film cu alt băiat, ani de liceu,
Împletind cu poezie
Tot ce ai tu mai bun, mai curat...
Timp,
Nu fi hain,
Să mai fim liceeni
Măcar puțin!
Nu
Goni grăbit
Anii de aur ce ne-ai dăruit.

Ani de liceu,
Cu prietenii pe viață,
Scumpii ani de liceu
Ți-i vei aminti mereu,
Ani de liceu,
Enigmatică prefață
La romanul ce e doar al meu...
Ani de liceu,
Când în recreația mare
Te ascunzi ca să poți înc-o dată repeta,
Ani de liceu,
Când o oră un an îți pare
Fiindcă știi că te va asculta...

IUBIȚI ÎNVĂȚĂTORI...

Trec anii, spre culmi ciocârlii se înalță
Cu triluri frumoase, cu noi melodii,
Dar anii de școală rămân o povață
Și-n anii de vreme și-n anii târzii.

Refren:
Cântecul cu vorba voastră-l scriu,
Graiul vostru este veșnic viu,
Pe aripi de dor vă scriu de-atâtea ori scrisori,
Iubiți învățători, iubiți învățători.

Trec anii și zboară departe de școală
De ultimul sunet, de noi auzit,
Dar dorul de bancă din școala natală
În sufletul nostru mereu a-nflori.

Refren:

Trec anii și iarăși vă cer o povață
Copii însetați de sfătosul cuvânt,
Cu voi împreună mai mândru se-înalță
Dulcele grai pe străbunul pământ.

Refren: